ATILGAN

BİLİMKURGU DERGİSİ

SAYI 3

100.000.-TL.

ATILGAN Bilimkurgu Dergisi

Sayı: 3 **Mayıs-Haziran 96**

SUNUŞ

Üçüncü sayımızla yine birlikteyiz sevgili okurlar. Geçtiğimiz iki ay içersinde sizlerden gelen mektuplar ve öyküler bizleri fazlasıyla memnun etti. Ülkemizde bilimkurguya olan ilginin bir dergiye gereksinimi olduğu böylece yadsınamaz bir biçimde ortaya çıktı. Ayrıca bugünlerde yayınlanan tüm yayın organlarında bilimkurguya yer verilmesinin her geçen gün artışı insanın aklına "Türkiye'de bilimkurgunun altın çağı acaba yeni mi başlıyor?" sorusunu getiriyor.

Geçtiğimiz aylar içinde ATILGAN bilimkurgu dergisini tanıtan yayınlar arasına Yeni Yüzyıl Gazetesi, Yeni Şafak Gazetesi, Yeni Dünya ve Aktüel dergileri de katıldı. Ayrıca Açık Radyo'dan Sayın Sevin Okyay'da bir radyo programında dergimizi tanıttı. Biz yine bu satırlardan tanıtımımızda bize yardımcı olan bu arkadaşlara teşekkür ederiz.

Basın - yayın camiasının yanısıra, bilimkurgusever arkadaşlarımızda boş durmayıp yeni okurlar kazandırma ve dergiyi tanıtabilmek için kolları sıvadılar ve ATILGAN'ı bilgisayar iletişim hatlarına koydular. ATILGAN şu anda INTERNET ve HİTNET hatlarında. Böylelikle yeni arkadaşlarla tanışma imkanını bulacağız.

Sizlerden gelen eleştirilerde bizi olumlu yönde etkilemekte ve daha iyiye varabilmek için yolumuza ışık tutmaktadır. Yalnız bu arada bizleri basın-yayın organlarının büyük dergileri ile kıyaslamamanızı rica ediyoruz. Çünkü bu dergiyi yayınlamaya çalışan bizler o dergileri yayınlayanlar gibi gerçek profesyoneller değiliz. Günlük mesaimizin dışında kalan sürelerde zamanımızı verebiliyoruz ATILGAN bilimkurgu dergisi için. Bu nedenle kıyaslamalarda dikkat edilmesi gerekli. Bizim daha başarılı olabilmemiz ise bir kez daha yineliyoruz, siz bilimkurgusever arkadaşların bizlere yardımcı olabilmelerine bağlı.

Dergiye öykü gönderen ve yayınlanmasını isteyen arkadaşlara da çok teşekkür ederiz. Bir öykünün yazılması ve ortaya çıkarılması hiçte kolay değildir. Bu nedenle yaptıkları çalışmaları takdirle karşılıyoruz. Yalnız bir bilimkurgu öyküsünde olması gerekenler, yazım türü, dil hataları, kurgu gibi birtakım noktalara da çok dikkat edilmesi gerekli. Bu konuda sizlere yardımcı olabilecek bir yazıyı gelecek sayıda yayınlayacağız.

Böylece yazacağınız öyküleriniz daha güzel olup, yayınlanma imkanı bulacaktır hiç kuşkunuz olmasın.

Geçtiğimiz haftalar içersinde basın organlarında yer alan bir deli dana paniğinin nasıl tüm Dünya'yı etkilemeye başladığını gördük. Yıllar önce bilimkurgu yazarlarının yazmış oldukları bu tür öngörülerin çıkmış olması bizlere insanoğlunun geçmişten ders almayı bir türlü öğrenememiş olduğunu bir kez daha gösterdi. Artık bundan sonra görev bilimadamlarına düşüyor.

Geçen ay Milliyet Yayınları daha önceki yıllarda olduğu gibi fantastik konulara yer veren yeni bir dergi yayınlamaya başladı FENOMEN adıyla. Biz bu yeni dergiye de yayın yaşamında uzun yıllar temenni ediyoruz.

Bu arada daha çok yazıya yer veren dolu bir dergi olmamızı isteyen siz sevgili okurlarımız, bu sayıdan itibaren 44 sayfa olduğumuzu farketmişsinizdir. Fiyatımızı da 100.000.-TL.'ye çıkarmak zorunda kaldık. Bizi anlayışla karşılamanızı rica ediyoruz.

Yayınlanan bilimkurgu kitapları ve çeşitli bilim ve teknik dergileriyle birlikte, iyi bir yaz mevsimi geçirmenizi dileyip Temmuz ayında buluşmak üzere diyoruz.

ATILGAN

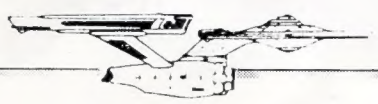

İÇİNDEKİLER

MANTIK DIŞI
Fredric Brown 1
RAMA
Mustafa Yelkenli 2
BK'de Robotlar, Androidler ve Siborglar
Bülent Akkoç 4
GECEDEN ÖNCE DÖRT ZAMAN
Emrah Göker 9
BK ve ÇR'de İnsan-Doğa İlişkileri
Gültekin Çoygun 12
IŞIK ADAM
Hakan Alpin 17
YILDIZ
Arthur C. Clarke 19
BLADERUNNER
Kerem Sanatel 23
SU DİBİNDE UYUYAN ADAM
O. Seyfi Şirin 26
ÇİZGİROMAN
BİLİMKURGU TOPLANTILARI
Bülent Akkoç 32
TEST
Sezen Kaymak 40

Dergiyi Çıkaranlar: Bülent AKKOÇ, Hakan ALPİN, Kamil AYDINLI, Hüsnü ÇORUK, Sezen KAYMAK, Faysal KEMERİZLİOĞLU, Cem KILIÇ, Seyfi ŞİRİN.

Sahibi: Hakan ALPİN
Yayın Yönetmeni: Bülent AKKOÇ

Atılgan bilimkurgu dergisi iki ayda bir yayınlanır. Yazılardaki görüşler eser sahibine aittir.

Bu sayıya katkıda bulunanlar: Zeynep AKKUŞ, Süha ALINCAK, Utku ALTUNKAYA, Gültekin ÇOYGUN, Ali DÜZGÜN, Mustafa EDEBALİ, Emrah GÖKER, Aşkın GÜNGÖR, Kemal KULAOĞLU, Kerem SANATEL, Erol TULAY, M. YELKENLİ.

Dizgi: RİND AJANS / 511 29 35
Montaj: Aşkın GÜNGÖR
Baskı: YAYLACIK MATBAASI AZİZKAN MÜCELLİTHANESİ

Yazışma Adresi: Bülent AKKOÇ, P.K. 1345 80008 Karaköy / İSTANBUL
Tüm ödemeler için (Bülent Akkoç - 114928) posta çekini kullanabilirsiniz.

Mantık Dışı

Fredric Brown

Preposterous (1954)

Çeviren: Erol Tulay

BK Öykülerinde anlatılanlar için kimileri "imkansız" der. İşte Fredric Brown bizlere böylesi imkansız (!) bir öykü sunuyor. Acaba...

Bay Weatherwax itina ile kızarmış ekmeğine tereyağını sürüyordu. Eşini ciddi bir tonla uyardı:

- Sevgilim, bunun kesin olarak anlaşılmasını istiyorum. Bu evin içinde artık bu dergi rezaleti daha fazla uzamamalı.

- Eee tabii Jason... Bilmiyordum.

- Bilmiyordun ve ben de sana inanıyorum. Ama oğlumuzun okuduklarını denetlemekte sana ait.

- Onunla yakından ilgileneceğim Jason. Oğlanın getirdiği dergiyi görmemiştim. Hatta onun burada olduğunu bile bilmiyordum.

Bir an yutkundu, sonra ekledi:

- Hala da bilmiyor olacaktım eğer dün akşamüstü divandaki minderleri değiştirmeseydim. Dergiyi oraya gizlemiş. Ben de bir göz attım.

Huzursuzluk Bay Weatherwax'ın yüzünden okunuyordu.

- Tümüyle gülünç iddialar, kesinlikle toplum dışı ilkel fikirler, diye söylendi. Hayretler içindeyim.

Sakinleşmek için kahvesinden bir yudum içti. Ama hızını alamamıştı:

- Nasıl da böylesine berbat, saçma sapan hikayeler uydururlar ki. Diğer galaksilere yolculukmuş hem de bir uzay sarmalı üzerinden dolanarak. Hem de ne galaksiler! Yok zaman makinası yok madde nakli ve daha neler neler. Saçmalık. Kafa karıştırmaktan başka birşey değil.

- Sevgili Jason, dedi eşi bu kez sesi biraz iğneli. Seni bu konuda temin ederim. Gerald'ın okuduklarıyla bundan böyle çok daha yakından ilgileneceğim. Seninle tamamen aynı görüşteyim.

- Mersi sevgilim, dedi Bay Weatherwax biraz yumuşamış. Böylesine mantıkdışı, imkansız şeylerin çocukların zihnini zehirlemesine izin vermemeli.

Saatine baktı, hızla yerinden kalkıp eşini öptü ve hemen çıktı.

Evin kapısını aşar aşmaz kendisini asansör boşluğundaki yerçekimi azaltılmış hava yastığına bıraktı ve ikiyüz kat aşağıdaki yol seviyesine kadar iniverdi. Şansı varmış, hemen hoş bir atom - taksi buldu. Robot şoföre hızla "Ay Limanı" deyip kendini koltuğa bıraktı. Gezegenler arası radyo yayınını dinleme umuduyla gözlerini yumdu. Dördüncü Mars savaşına ait günlük haber bültenini yakalamayı ummuştu. Ama Ölümsüzlük Merkezinin artık klasikleşmiş programlarından biri yayınlanıyordu.

FREDRIC BROWN (1906-1972) Polisiye romanlar yazarı olarak sahip olduğu ustalığı pekçok BK eserinde de gösterdi. HÜCUM adıyla kısaltılarak yayınlanmış olan eseri (WHAT MAD UNIVERSE 1948) paralel evrenler konusunda yazılmış en iyi iki romandan biri olarak gösterilir. Gerek bu romanda gerçek X-Bilinmeyen dergisince çevrilmiş olan kısa öyküsünde (THE ANSWER 1954) onun ince mizah yönü oldukça belirgindir. (İnsanoğlu uzayı fethetmiş, galaksileri bilgisayar ağlarıyla örmüştür. Ve milyarlarcasını bağladığı ana bilgisayara sorar: Bir Tanrı var mı? Cevap "Şimdi var" olur)

STAR TREK - Uzay Yolu TV dizisinde de öyküsü ARENA (1944) yeraldı.

Rama, Uzaylıların Gizemi

Mustafa Yelkenli

Uzaylılarla iletişim kurmak, ya da daha cüretli bir kurgulama ile "extraterrestre"lerle yakın temas sağlamak bilim kurgu yazarlarının vazgeçemedikleri önemli bir tema olmakta.

Bilindiği gibi evrende milyarlarca gökada (galaxy) var. Ve her gökadada milyarlarca yıldız olması, her yıldızın ortalama beş gezegeni olması varsayıldığında, evrendeki gezegen sayısı hakkında bir fikir verebilir. Ünlü bilim adamı ve bilimkurgu yazarı Isaac Asimov Dünya Dışı Uygarlıklar adlı incelemesinde, varsayımlar üzerine matematiksel hesaplamalarla sadece bizim dünyanın bulunduğu galakside, teknolojik uygarlık aşamasına gelmiş 530.000 gezegenin olabileceğini söyler. Evrendeki gezegenlerin sayısı yanında son derece mütevazi olan bu rakkam bile bizim yalnız olmadığımızı göstermeye yetiyor. Ancak ilginç olan bilim adamlarından önce bilim kurgu yazarları hayallerini zorlayarak başka uygarlıkların varlığını zaman yitirmeden yazmışlar bile.

Lukianos ve Voltaire'in öykülerinden sonra H.G. Wells'in Dünyalar Savaşı (The War of the Worlds) kitabında Mars'lıların işgal amaçlı dünyamıza saldırısını işlediği gibi kıyıcı, Spielberg'in de sinemaya kazandırdığı William Kotzwinkle'nin unutulmaz kahramanı "ET" gibi son derece sevimli ve barışçı da olabilirler. Ya da Michael Crichton'un Uzay Mikrobu (The Andromeda Strain)'nda anlattığı şekilde ölümcül bir mikroorganizma da.. Ancak uzaylıların varlığından öte, bilimkurgucuların başını ağrıtan da uzaylılarla nasıl iletişim sağlanacağı sorunudur. Yine Spielberg tarafından sinemaya aktarılan ünlü "Üçüncü Türle" Buluşma (Close Encounters of the Third Kind) filminde bu sorun müzikle aşılmakta, müzik her zaman olduğu gibi evrensel bir dil haline gelmektedir. Ama eğer bir de uzaylılar kendilerini gizliyorlarsa...

Isaac Asimov gibi bilim adamı olan ünlü bilimkurgu yazarı Arthur C. Clarke "Rama" adlı romanında uzaylıları şekil ve boyut olarak bir betimleme yapmaksızın gizemli bir şekilde merakımızı provoke ederken, amaçlarının ne olduğu konusunda da bir ipucu vermekten kaçınıyor.

Uzaylıların varlıkları konusunda Asimov varsayımlardan yola çıkarken, Arthur C. Clarke 1963 yılında yayımladığı Geleceğin Çehresi adlı incelemesinde, bilimsel gelişmelerden esinlenerek ileride olası gelişmelerin gerçekleşme olasılıklarını kesin bir şekilde tarihlendirerek 2100 yıllarında uzaylılarla bir ilişki kurulabileceğini söyleyebiliyor. Ay'a ve gezegenlere gidiş üzerine yaptığı tahminlerde yanılmayan Arthur C. Clarke uzaylılarla karşılaşmaya da kendi mantık çerçevesinde, bilimkurgucu kimliğinin verdiği cüretle tutarlı bir tahminde bulunuyor.

Daha önce 1983 yılında "Rama ile Buluşma" adıyla yayınlanan romanda her şey 2130 yılında uzay nöbetçisi diye adlandırılan uzaydaki gözlem evinin Mars'taki radarlardan aldığı, yeni keşfedilen asteroidlerin incelenmesiyle başlar. Jüpiter'in yörüngesi dışında fark edilen ve 31/439 numarayla kodlanan bu cisim kendi başına hareket eden 50 km uzunluğunda, 20 km çapında silindire benzeyen düzgün bir şekildir. İçinde geniş caddeler ile bölünmüş bir kaç yüz tane bina bulunan bu silindirik yapıdaki binaların hiç birinin penceresi ve kapısı bulunmamakta, otuzbeş metre yüksekliğinde dikdörtgen olan bu yapıların hiç bağlantı ve ek yerleri de yok; yerin içinden fışkırmış gibiler. Hiç bir canlının izine rastlanılmayan bu yapma göktaşı tüm gizemiyle okuru bilinmeyen bir dünyanın içine çekmekte sanki.

Esrarengiz yapının içinde güneşin doğuşunu andıran güçlü elektriksel olaylar yanında; güçlü fırtınalar, güneşin etkisiyle eriyen buzulların oluşturduğu deniz ve denizin fırtınalar sonucu kabarması, uçurumlar, vadiler gibi doğayı andıran oluşumlar bu yapay dünyanın hiç te sakin olmadığını anlatmaya yetiyor. Rama'nın içini araştıran uzay gemisi Endeavour'un mürettebatını ve sentetik genlerle üretilmiş, cinsiyetsiz, son derece zeki maymunları karşılayan, örümceğimsi, üç bacaklı, üç dokungaçlı, basit bir kas sistemine sahip olan karmaşık beyinli yaratıklar olur. Pile benzeyen bir enerji kaynağıyla, yemeleri ve

soluk almaları gerekmeyen biyolojik robot olan biotlardır bunlar.

Yapay gezegen Rama ile bir eksik paradigma oluşturan Arthur C. Clarke empirik dünyamızın normlarına, kural ve alışkanlıklarına uymayan konuklarımızla bilimkurgunun en önemli işlevi olan "yadırgatma" ile bizi, ufkumuzun çok ötesinde dış dünyaya düşüncelerimizi yönetmemize çağrı yapıyor. Uzaylılar ve amaçları konusunda iyimser bir hava yaratmasına karşın, yine de dış dünyalı konuklarımızın gerçek anlamda niyetlerini açıklamayıp, herşeye karşın temkinli olmamızı söylerken de insanlığın tüm kazanımlarına ve birikimine de göndermeler yapmakta. "İnsan ırkı bilinciyle yaşamak zorunda, canlı kalmak herşey değil" Rama'nın bir yerinde kullanılan bu söz aslolanın evrende yaratıcı zekanın özgür olması gerektiğini ve sürekliliğini vurguluyor.

Bilimkurgunun gerçek anlamda tadı mı?.. Metafiziğe biraz fazla yatkınlık gösteren Arthur C. Clarke yine de bu tadı bize fazlasıyla veriyor.

Rama
Arthur C. Clarke
çeviren: Zeynep Eren / Şenol Ensari
Kavram Yayınları
Ekim 1995

BİR MADENCİNİN YAKARIŞI

EMRAH GÖKER

Bir deliğe düşmüşüz ki kardeşlik,
nasıl çıkarız bilmem.
Ciğerlerimde bir ağrı, bir baş dönmesi...
Arz'ın beyaz gömleklileri,
"Uyum sağlıyor," diyorlar
"bedenleriniz, dünyadışı bu ortama" diyorlar
"geçecek bunlar, dinecek acılar..." diyorlar,
bu masala inanmıyorum artık.
Bize verdikleri ucuz havadan bu,
ve kubbelerimiz eski model,
ve ne de olsa madenciyiz,
insandan saymazlar bizi.

22. yüzyılda "insan",
ya Arz'ın kurtarılmış sektörlerinde,
ya Mars'ta, yahut Ay'da
son model, tam yalıtımlı kolonilerde oturur,
bizim gibi sentetik besin yemez,
her zaman her yere gidebilecek kadar kredisi vardır,
ve bol zamanı.

22. yüzyılda "insan",
düşünmeyi pek sevmez
robot gibi köleleştirilmiş yığınların da
varolduğunu,
herşeyi makinaların yaptığı tembel bir yaşamın
anlamsızlığını,
ve her malın çıkan en son modelini almak zorunda
neden olduğunu
düşünmeyi pek sevmez.
Bizlerin yaptığı işleri
yapacak robotlar geliştirildikçe sevinir,
"Oh ne güzel," derler, "rahat edecek şimdi onlar da."
İnanmak bizim de onlar gibi yaşadığımıza
rahatlatır vicdanlarını.

22. yüzyılda, kardeşlik, proleter,
uzay giysisi içinde ter,
ve bıkkınlık ile
çalışırken Asteroidler'de
uyutulur,
"Daha ileri bir toplum için çalışan cesur işçilerimiz!"
masallarıyla.
Evli ve çocuk sahibi olmamız sağlanır,
ve bilmememiz ne kadar madenci olduğunu Güneş
Sistemi'nde.
Bazı soruları soranlarımızın
silinir o sorular beyinlerinden,
veya unutuverirler açmayı her gün
gama deflektörlerini uzayda çalışırken.

Anlayacağınız bayanlar, beyler
öyle bir deliğe düşmüştür ki
22. yüzyılda proleter,
ARTIK YETER!
demek,
ve "Madenci Mekiklerinde Gider Özgürlük" şarkısını
söylemek,
ve güneşin doğuşunu yeniden mavi bir göğün altında
görmek,
uzak
bir
düş
artık...

Bilimkurguda Robotlar, Androidler ve Siborglar

Bülent Akkoç

Çağdaş bilimkurgu edebiyatı ve sineması, insanın önünde açılmış bulunan enginlik denizinde bilinmezliklere doğru yol almaya başlayan ve çalışan insanoğluna bu bilinmezliklerle dolu çağdaş "odisse"lerde yol arkadaşlığı ve yardımcılığı yapacak yeni tipler yaratmak zorunda kalmış ve ortaya önce 'robot' daha sonraki yıllarda da 'android' ve 'siborg' kelimeleriyle tanımlanan yepyeni yardımcılar çıkmıştır.

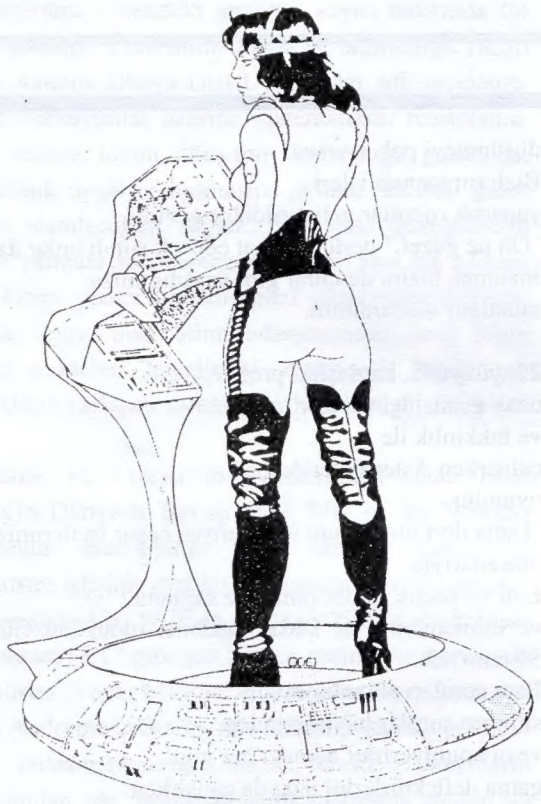

Ünlü Çekoslovak tiyatro yazarı Karel Çapek'in 1920 de sahnelenen oyunu "Rossum's Universal Robots" da ise çekçe bir kelime olan "b robota" ile karşılaşılmıştır. Çekçe sürekli çalışan anlamına gelen bu kelime daha sonra birçok dilde otomatik ve kendi kendine tekdüze işleri yapanlar için söylenmeye başlanmış, aynı zamanda bilim kurgu yazarları tarafından da yaratılan senaryolarda üzerlerine düşen görevleri almaya başlamışlardır.

İlk başlarda tamamen metalden olması düşünülen ve bazan insan formunda bazan da ilginç tasarımlar halinde görebildiğimiz bu yardımcı elemanlar robot olarak tanımlanmış, yazarın düşlemine uygun bir şekilde gereken ölçüde zekaya da sahip olmuştur.

Zamanla klasik robot tasarımları okuyucu ve izleyicileri tatmin etmemeye başlayınca devreye 'siborg' ve 'android'ler girmiştir. Bir bölümü metal ve elektronik sanayiinin bir ürünü olan gelişmiş yaratıklar 'sibernetik organizma'dan kısaltılarak "siborg" adını alırken, çok daha farklı türde, tıpkı insana benzer bir yapısı olan ve 'türetilmiş insan' olan bu bilimkurgu kahramanları da 'android' adını almışlardır.

Zaman zaman ise bazı bilimkurgu eserleri yada filmlerinde 'siborg' ile 'android' kavramlarının karıştırıldığına şahit olabiliyoruz.

Robotlarla ilgili ilk metinlere bakacak olursak karşımıza yunan söylencelerinde adı geçen TALOS adındaki metal adam çıkıyor. Bu devin görevi ise Girit adasını beklemek ve korumak imiş. Tüm vücudu tunçtan olan bu dev adaya yaklaşacak olan düşmanları görünce hemen korların arasına girip tüm vücudunu ısıtıp gelen düşmanları kucaklayarak diri diri yakarak öldürürdü.

16. Yüzyılda yahudiler tarafından yaratılan bir söylenceye göre de onların koruyucusu GOLEM adında metal bir devden bahsedilir. Aslında Tevrat'ta sözü geçen 'cenin' ya da 'kusurlu varlık' anlamına gelen bu sözcük zamanla çeşitli söylencelere esin kaynağı olmuş ve büyülü kağıtlar yazan bilgelerin, bu kağıtları yaratığın ağzının içine ya da başına koymaları ile canlanması ve o çağlarda dini ve fiziki baskılara uğrayan yahudileri koruması anlatılır. Bu söylencelerden en ünlüsü 16. yüzyılda Prag'da yaşayan haham Yehuda Löw ben Bezuel'in yarattığı Golem adlı öyküdür. Bu öyküye göre yaratıcısı tarafından tanrının mistik ismi 'Shem' yazılı bir kağıdın ağzına yerleştirilmesiyle GOLEM uyanır ve Prag'da yaşayan yahudileri düşmanlarına karşı korumaya başlar.

Söylencenin birçok değişik sonu vardır. Bunlardan biri, yaratılan varlığın yaratıcılarına karşı ayaklanıp dünyasal amaçlara yönelmesi tanrının hizmetinden çıkmasıdır. Bu tema bilimkurgu eserlerinde sık sık işlenir. Başka eserlere de kaynaklık eden bu söylence 1915 yılında Gustav Meyrink'in "der Golem" adlı

romanına kaynak olmuş ve 1920 yılında da sessiz film olarak Alman film yönetmenleri Paul Wegener ve Carl Böse tarafından sinemaya uyarlanmıştır.

Robotlar konusuna ilk yer veren film ise ünlü film yönetmeni, sinemanın babası George Melies'in 1897 yılında çevirdiği "Gugusse et L'Automate" filmidir. burada yer alan robot tasviri bir insan formunda olmayıp genellikle 18 ve 19. yüzyılda Avrupa da çok moda olan mekanik oyuncaklar benzeri bir otomattı.

Yazın alanında 1817 yılında bir Alman yazar E.T.A. Hoffmann'ı görüyoruz. Kendisi "The Sandman" adlı eserinde kendi kendine dans eden bir baletin öyküsüne yer verir. Bu şekilde bir başka eserde 1893 yılında Jerome K. tarafından verilmiştir. "The Dancing Partner" adlı eserinde de yine bir mekanik dans olayından söz etmiştir. Ünlü Amerikan yazar ve şair Nathaniel Hawthorne ise mekanik bir kelebeğin dansını anlattığı "The Artist of the Beatiful" adlı eserini 1844 yılında verir.

İnsan formuna yakın metal adamlar, robotlar ise çok ilgi çeken bir konu olduğu için bu konunun ilk kez ne zaman ele alındığına bakarsak 1859 yılında Fritz-James O'Brien'i görürüz. "The wondersmith" adlı eserinde insana benzer bir tasvir yapar. Daha sonraki yıllara bir bakacak olursak hepimizin çok yakından tanıdığı sevimli bir küçük çocuk kahramanı ortaya çıkar. Collodi'nin ünlü çocuk klasiği 'Pinokyo'. Gerçi her ne kadar bilimkurgu klasikleri arasındaki modern robot tanımlamalarına uymuyorsa da, kendi kendine hareket edebilen bu sevimli kuklayı da unutmamak gerekir.

1830'lu yıllarda A.B.D.de yapılan ilk otomatik satranç oynama makinasının etkisinde kalarak ünlü Amerikalı yazar Edgar Allan Poe'de 1836 yılında "Maelzel's Chess Player" adlı eserini verir. Yaklaşık bir yarım yüzyıl sonra da yine ünlü bir başka yazar Ambroce Bierce 1909 yılında "Moxon's Monster" adlı eserinde Marry Shelley'in ünlü eseri Frankenstein'de olduğu gibi yaratıcısını öldüren bir otomatik yaratıktan söz eder. Bu tema o zamanlar çok kullanılmıştır.

Karel Çapak'in eserinde ise Rossum adındaki bilimadamının suni parçalar kullanarak insan eti ve kemiğine benzer parçalardan ürettiği yaratığa biyolojik ve elektriksel metotlar uygulayarak kendi kendine iş görebilir bir hale getirmesi ve daha sonra da yaptığı işi beğenen bilimadamının insanın dünyanın hakimi olabilmesi için bu robotlardan seri halde üretebilmesini sağlamak için bir fabrika kurmasını anlatır. Bu arada akli dengesi bozulan bilimadamı bazı değişiklikler öngörür ve robotlarını kusursuz birer savaşçı olarak imal eder. Robotlar ayaklanırlar. Dost düşman tanımazlar. Rossum robot üretim fabrikasını kapatmaya karar verir. Ama bu arada insanlık kaybetmiştir. Rossum yeni bir formül bularak hiç değilse robotların yine insana benzer bir hal almasını sağlar. Oyunun sonu birbirine aşık iki robot, Primus ile Helena'nin ellerinde ve başlarında defne yapraklarından oluşan çiçeklerle sahneden inmeleriyle son bulur.

Robot kelimesi ise bu oyunla birlikte tüm medeni ülkelerin kelime dağarcığına giriyor ve kullanılıyordu.

Güzel bir başka robot tiplemesini ise ünlü Alman yönetmen Fritz Lang'ın 1926 yılında çevirdiği "Metropolis" filminde görüyoruz. Bu film sınıflar arası çatışmanın, sanayi devriminin ve sömürülen işçi sınıfının hakları için mücadele etmesini ve onlara yardımcı olabilmek için çaba harcayan bir çılgın bilimadamı Rotwang'ın bir robot yapmasını ve başlarına onu geçirmek istemesiyle devam eden anlamlı bir filmdir. Bu filmde ilk kez bir dişi robot görülür. Maria adındaki bu robot filmin sonunda alevler arasında kaybolurken, yaratıcısı Rotwang'ta ölür.

1930 ve 1940 lı yıllarda Hollywood çocuklara hitap eden tüm filmlerinde vazgeçilmez kahraman olarak robotları kullanmıştır. Tüm film ve dizilerde örneğin "Flash Gordon" ve "Denizaltı Krallığı" filmlerinde robotlar kahramanların vazgeçilmez yardımcılarıydılar.

1926 yılında ise Edmond Hamilton bugünkü tanımlara uygun elektronik bir beyni olan atom gücü ile çalışan ve uzaktan kumanda edilebilen bir robotun varlığından "The Metal Giants" adlı eserinde söz etti. Bir başka yazar ise David H. Keller'dir. 1928 yılında yayınlanan "The Psychophonic Nurse" adlı eserinde gelecekte doğan çocukların birer robot olan hemşireler tarafından büyütüleceğinden bahsetmiştir. Ama aslında bu konuda öncü olan kişi yine iyi bilinen bir başka ünlü bilimkurgu yazarı Herbert George Wells'tir. 1899 yılında yayınlanan "When the Sleeper Wakes - Uyuyan Uyanıyor -" adlı eserinde yine robot bir hemşireden sözetmiştir. David Keller 1929 yılında yine bir başka robotlu bilimkurgu romanı yazmıştır. "The Threat of the Robot". Bu eser ise kapağında ilk kez 'robot sözcüğüne yer veren eserdi. Bu öyküde ise robotlar birtakım özellikler kazanırlar ve sonunda amerikan futbolu oynamaya başlarlar.

İnsanlar gibi duyularının olmaması robotları bazan insanüstü doktor olarak kullanmamıza olanak sağlar. 1953 yılında yayınlanan F.L. Wallace'in "Seasoned Traveller" ile Ron Goulart tarafından 1965 yılında yayınlanan "Calling Dr. Clockwork" ve 1973 yılında yayınlanan "Regarding Patient 724" bu tür eserlere iyi birer örnektir.

Bu arada sinemalarda da robotlar üzerine filmler devam ediyordu. 1954 yılında kızgın bir robot üzerine bir film yapıldı. "GOG" Herbert Strock filminde Gog ve Magog adlı iki robotu Novac adını verdiği bir bilgisayar yardımıyla kontrol ederek dünyanın ilk uzay istasyonunun çalışmasını sağlamayı sürdürmektedir. Bu arada düşman ajanları ışın saçan silahları ile New Mexico'daki üsse saldırıp Novac'ı parçalarlar. Her iki metal yardımcı bu kez bilimadamlarını öldürürler ama sonunda kendileri de parçalanırlar.

Çok güçlü yoketme imkanlarına sahip robotlarla ilgili bir başka film ise Sherman A. Rose'nin "Target Earth - Hedef Dünya" adlı filmidir. Buradaki robotlar ışın saçan silahları ile Mars'tan gelip dünyalıları öldürürler. Yalnız bir çift aşık kalır.

Yine aynı yıllarda yapılan bir başka filmde de ölen oğlunun beynini metalden yapılmış bir gövdeye yerleştiren bir doktorun ortaya çıkan bu yaratığı ise New York'lu insanlara nasıl verişini anlatır. "Kolossus of New York" adındaki bu filmde yine aynı konuyu kontrol altında tutulamayan robotları anlatır.

Robotlar konusunda ise en sevilen ve en beğenilen öyküler ünlü bilimkurgu yazarı Isaac Asimov'dan gelmiştir. Kendisi yazdığı öykülerin içine robotların sürekli insanlara hizmet etmelerini sağlayabilmek için gerekli emirleri içeren komutlar yerleştirmeyi düşünmüş ve bunlar tüm dünyaca ünlü robot kanunlarının oluşmasını sağlamıştır. İlk robot yasası üç maddeden oluşmakla birlikte zaman içersinde Isaac Asimov bunların yetmediğini görünce bir başka madde daha eklemiş ve yasayı dört maddeye çıkarmıştır.

Isaac Asimov 1939 yılı Mayıs ayında yazdığı bir öyküde çocukları seven ve onlara bakabilen bir robottan "Robbie" den söz etmiş ve robot yasasının birinci maddesinden ilk kez bu öyküde bahsetmiştir. Bu öykü 1940 yılı Eylül ayında 'Super Science Stories' dergisinde "Strange Playfellow - Yeni oyunarkadaşı-" adı ile yayınlanmıştır. Isaac Asimov daha sonra yazdığı "Reason" adlı öyküde ise robot kanunlarının diğer maddelerinden de kabataslak şöyle bir bahseder. Isaac Asimov bu robot kanunları hakkındaki fikirlerini ünlü bilimkurgu yayıncısı John V. Campbell'e açar. Onun da fikirlerini alır ve daha sonra yazdığı öykülerde bu robot yasaları iyice belirginleşir ve artık yazdığı tüm eserlerindeki robotlar bu maddelere göre iş görmektedirler.

Robot yasaları John V. Campbell ile ortak olarak hazırlanmasına karşılık 'robotik' sözcüğü ise tamamen Isaac Asimov'un kendisine aittir.

Robot yasaları üç maddeden oluşup şu şekildedir:

1 - Bir robot, bir insana zarar veremez. Ya da hareketsiz kalarak bir insanın zarar görmesine neden olamaz.

2 - Bir robot, insanların verdikleri emirlere uymak zorundadır. Ancak bu tür emirler birinci yasayla çeliştiği zaman durum değişir.

3 - Bir robot, birinci ve ikinci yasayla çelişmediği sürece varlığını korumak zorundadır.

Isaac Asimov yıllar sonra yazdığı eserlerde bazı zor problemlerle karşılaşınca bir yasa daha icat etmek zorunda kalmış ve bunu birinci yasanın da önüne koyma zorunluluğundan dolayı "sıfır yasası" - Zeroth Kuralı - demiştir. Bu kuralda şöyledir:

- Bir robot insanoğluna zarar veremez, ya da hareketsizlik nedeniyle insanlığın zararına yol açamaz.

Isaac Asimov'un bu yeni yasası nedeniyle birinci ikinci ve üçüncü yasaları da biraz değişime uğruyorlar ki onlarda şöyle bir durum alıyorlar:

Birinci yasa 'Bir robot bir insana zarar veremez ya da hareketsizlik nedeniyle bir insanın zarar görmesine yol açamaz. Ancak bu kural Zeroth yasası ile çelişemez."

Tabii buna uygun olarak ikinci ve üçüncü yasalarda Zeroth yasası ile çelişmediği sürece geçerliliklerini korumaktadırlar.

Isaac Asimov'un yazdığı romanların çoğu birbirine bağlı olup, ilerde insanın evrene açılması ve yeni sömürge dünyalar kurarak insanlığın oralara kadar yayılmasını anlatır. Zamanla genişleyen insan uygarlıklarının kurdukları imparatorluklar yıkılmış yerlerini daha değişik hükümranlıklar almışlardır. Evrene yayılan ve genişleyen insanın en büyük yardımcısı

ise robotlardır. Isaac Asimov'un sözünü ettiği bu robotlar ilk olarak dünyada tek bir merkezden üretilip pozitronik beyinlerine bu robot kanunları yerleştirilmekteydi. Bazıları insan görünümünde olan bu robotlar zamanla evrendeki bazı gezegenlerde de üretilmeye başlandı. Bu robotlar evrenin fethinde insanoğluna çok yardımcı olmuşlardır.

1956 yılı yapımı bir başka ünlü bilimkurgu filmi ise "Forbidden Planet - Yasak gezegen-" olup burda da insanoğlu evrende bir gezegene inmiş ve orda bulunan ölmüş bir uygarlıktan artakalanları araştırırken o uygarlıktakilerin yarattıkları robby adında bir robotla karşılaşırlar. Bu "Robby" o kadar çok tutulur ki daha sonraki yıllarda birçok filmde ve romanda tip olarak ona benzeyen birçok benzerleri görüldü.

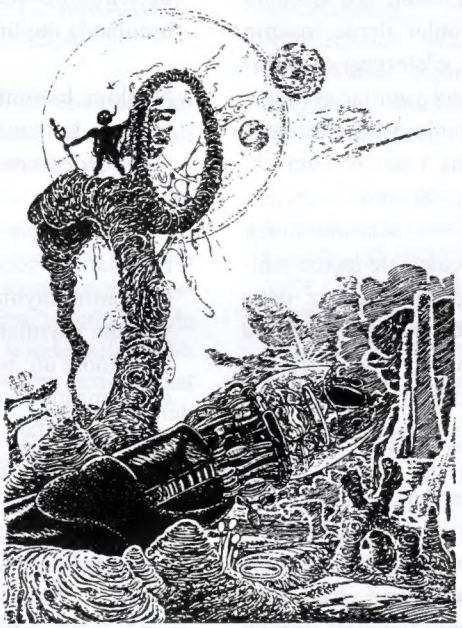

Son yıllara gelecek olursak sinemanın günümüz altın çocuğu olarak adlandırılabilecek George Lucas'ın 1977 yılında çevirdiği "Star Wars - Yıldız Savaşları -" filminde yer alan iki robot seyircinin çok ilgisini çeker. Bunlardan biri C3PO adında olanı altın renginde metalik hatları belirgin ve insan formunda kibar bir protokol robotu olup, sayısız yabancı dili rahatlıkla konuşabilmektedir. Yanında bulunan öbür arkadaşı R2D2 ise benzin varili tipinde olup, bir tamirat robotudur. Uzun kolları vardır. Uzay gemilerinin tamirinde ve kullanılmasında astronotlara çok yardımcı olmaktadır. George Lucas her iki sevimli tipi çocukluğunda okuduğu bilimkurgu romanlarından esinlenerek ve seyirciye iletebilmek için tasarladığını söylemektedir. Gerçekten de bu iki robot bilimkurgudaki robot kavramının nasıl algılanmasını gerektiğini çok iyi olarak ortaya koymaktadır.

Bilimkurgu yazını ve sineması android adı verilen kavramı da sık sık kullanmakta ve ekranda bize benzer yaratıklar görmekteyiz. Bunların da ortaya çıkış hikayesine bir göz atmak istersek, ortaçağa kadar uzanıp o zamanlar altın yaratmaya çalışan alşimistlere kadar uzanmamız gerekecektir. Bugünkü modern kimyanın temelini farkında olmadan atan alşimiştler bu arada "Homunkulus" adlı bir eserde geçen yaratığa benzer bir varlık yaratabilmek istemiş ve bunun için çaba harcamışlardır. Bu nedenle ortaya çıkması ve insana benzemesi düşünülen yaratığa android adını vermeyi düşünmüşlerdir. Nitekim 1913 yılında yayınlanan webster sözlüğüne bakacak olursak, android kelimesi için "insan formunda otomat" tanımının kullanıldığı görülmüştür.

Bilimkurgu yazınında android kelimesinden söz eden ilk eser William Douglas O'Connor'un "The Brazen Android" adlı yapıtıdır. Daha sonraki yıllarda buna benzer birçok yapıt gelmiş ve benzer temalar hep işlenmiştir. Bunlardan bazıları arasında Edmond Hamilton'un romanlarında yer alan Kaptan Future'ın android yardımcıları, Alfred Elton Van Vogt'un romanı "All the Loving Androids" sayılabilir. Philip K. Dick ise ünlü bir Amerikalı bilimkurgu yazarı olup 1953 yılında yazdığı "Imposter" ve 1969 yılında yayınlanan "We can build you" adlı eserleri bulunmaktadır. Özellikle son romanında tarihi bir kişiliği Abraham Lincoln'un benzerinin yapılmasından söz eder. Philip K. Dick'in bir başka eseri ise 1968 yılında yayınlanan "Do Androids Dream of Electric Sheep?" adlı romanıdır. Bu romanda ise uzay araştırmaları için üretilen 6 adet androidin insanlar arasına karışıp olay çıkarmaları ve onları arayan bir dedektifin öyküsü anlatılmakta. Nitekim bu çok önemli bilimkurgu klasiği filme de alınmış ve 1982 yılında Ridley Scott tarafından "Blade Runner" adıyla piyasaya sunulmuştur. Birçok ünlü artistin de rol aldığı bu film geçtiğimiz aylarda TV kanallarında da yeniden gösterilmiştir.

Bir başka bilimkurgu filmi ise yine kendisi de bilimkurgu yazarı olan Michael Crichton tarafından 1974 yılında filme alınan "Westworld" filmidir. Bu filmde de eğlence amacıyla kurulan Delos tatil köyüne giden insanlar eski batıyı karşılarında görmekte, sokaklarda silahşör androidlerle düello edebilmekte, barlarda sex için programlanmış bar kızları ile eğlenebilmektedirler. Ama bir gün silahşör androidlerden biri program dışına çıkar ve eğlenmeye gelen bir misafiri öldürür. Tabii bundan sonra olaylar karışır ve sonun-

da Delos tatil köyü kapatılır. Filmin iş yapmasının ardından bir yenisi 1976 yılında "Futureworld" adı ile çevrilmiş ve gösterilmiştir. Bu filmde ise Delos tatil köyü daha da büyümüş ve gelişmiştir. Artık tek bir batı kasabasının yanısıra uzay kenti, ortaçağ imkanları, mars'ta kayak, roma çağı gibi bölümlerde ilave edilmiş ve birçok android bu tatil köyünde görev almıştır. Bu kez yine bir aksaklık çıkar. Tatil köyünü idare eden çılgın bilimadamı artık yalnızca emri altındaki androidlerle ilgilenmeyip oraya gelen ünlü kişilerin tıpatıp benzerlerini - klonlarını - yapmaktadır.

Android'lerinde bilimkurgu film ve yazınında epey örnekleri olunca ortaya 1970'li yıllarda yeni bir terim daha çıkmıştır "Siborg". Günümüz bilim ve teknolojik düzeyinin varmış olduğu nokta bazan ağır kazalara uğramış kişilere yapılan operasyonlar ilerde insanın ne ölçüde ileri gidebileceğinin bir göstergesi olup, bilimkurgu yazarlarını bu yönde güzel yapıtlar vermeye zorlamaktadırlar. Nitekim bu nedenle Siborg'un kelime anlamının nasıl tanımlandığına bakmak istersek, Webster's New World sözlüğü bize şu tanımı vermektedir: "Dünyadışı ortamlarda yaşamı sürdürebilmek için suni organ ve diğer vücut parçaları ile teçhiz edilmiş insan". Bu da robotlarda göremediğimiz daha başka birçok üstünlüğü ihtiva eden bir güç anlamına gelmektedir. Aynı zamanda duyguları ve sinir sistemi nedeniyle bazı konularda hataya düşen insanın bu eksikliğini de ortadan kaldırmak için tasarlanmıştır.

Siborglar ile ilgili örneklere de bakacak olursak, yakın zamanda yine TV'de izlediğimiz ROBOCOP çıkıyor. 1987 yılında Paul Verhoeven'in bu filminde kaçakçıları takip ederken vurulup ölme aşamasına gelen bir polis memuruna suni ilaveler yapılıp yaşatılması ve geçmişini hatırlayamayan bu siborgun gittikçe zorlaşan bir şehir güvenliği için ne derece önemli oluşunu sergiliyor. Filmde Robocop gelişmiş bir güvenlik robotu ile de karşı karşıya geliyor ve üstünlüğü neticesinde bu olaydan sağlam kurtulabiliyor. Bu film tutulunca hemen benzerleri dünyanın dört bir yanında benzer adlarla yapılmıştır.

Bir başka ünlü bilimkurgu da TV dizisi ise 1978'li yıllarda oynayan "Altı Milyon Dolarlık Adam" idi. Bu filmde de bir uçak kazası sonucunda ölüm derecesine varan pilot Steve Austin gelişmiş bir siborg haline gelir ve üstün özellikleri ile birlikte çalıştıkları Oscar Goldman'a yardımcı olur. Bu dizi de çok tutulduğu için hemen bir benzeri "Biyonik Kadın" olarak dizi haline getirilmiştir.

Bilimkurguda ki temaların en bilinenlerinden olan bu bölümde sözü geçen robotlar bugün sanayide kullanılanlara öncülük etmekle birlikte günümüz bilim ve teknolojisi gelişkin robotları imal edecek düzeye henüz ulaşamamıştır.

Yine de bilimkurgu'nun bilime katkısı bu örnekte iyice belirgin olup, bugün ülkemizde dahil bir çok üniversitelerde robotik adı altında bölümler açılmış ve robot kolları ve sanayide kullanımlarıyla ilgili çalışmalar yapılmakta, bilgisayar yazılımları geliştirilmektedir. Bazı sektörlerde ise artık robot işçiler insanın yerini alarak ortaya birtakım güç sorularda çıkarmaktadırlar.

Ama günümüzün gelişen robot teknolojisinin insanın ilerlemesine ve gelişmesine sağlayacağı yararlar ise umulanda ötedir.

Nitekim bugünlerde bazı insana zararlı yerlerde robotların kullanılır olması bize en iyi bir örnek olarak önümüzde durmaktadır.

Ülkemizde yayınlanan bilimkurgu romanlarında da robotlardan sözeden birçok roman vardır. Bunlardan bazılarını saymak istersek, Okat yayınlarından 1971 yılında yayınlanan Rboot x-81 ile başlayabiliriz. A. R. Moore'un bu eserinde Plutona kadar gelebilmiş olan insanoğlunun evrene açılması esnasında ona yardımcı olan bir robotun hikayesinden sözedilir. 1976 yılında ise Isaac Asimov'un ünlü kitabı "Ben, robot" yayınlanır. Bu kitapta da robot psikoloğu Susan Kalvin'in çeşitli robotlarla yaptıkları anlatılmaktadır. Yine 1976 yılında Selma Mine'nin Renkli Ülkeler adlı bir çocuk bilimkurgu romanı yayınlanır. Yine bu eserde de birçok robottan söz edilmektedir. Selma Mine'nin bir başka romanı ise OBİ olup, 1980 yılında yayınlanmıştır. Burda Obi adlı robot - bilgisayar birçok maceralarla karşılaşmaktadır evrende.

Bütün bunların dışında Isaac Asimov'un türkçe olarak yayınlanan yaklaşık 18 romanında da robotlardan sözedilmektedir.

KAYNAKÇA:

1 - The Visual Encyclopedia of Science Fiction, Pan Books 1977.
2 - Science Fiction Filme, Cinema Yay. 1991.
3 - ÖNCÜ bilimkurgu dergileri 1989 yılı.
4 - Çağdaş Fantazya, Ünsal Oskay, 1982.

Geceden Önce Dört Zaman

Emrah Göker

ANKARA MEGAPOLİSİ, ÇANKAYA SEKTÖRÜ. SEKTÖR GENEL KURALLARI DUYURUSUDUR:
BİR - MEGAPOLİT SINIFI BEŞ VE ALTINDA OLANLAR YÖNETİMİN ÖZEL İZNİ OLMADAN SEKTÖR'E GİRİŞ YAPAMAZLAR. SINIF BEŞ VE ALTINDAKİLER SEKTÖR İÇİNDE YAKALANDIKLARINDA BİRLEŞİK AVRUPA CEZA KANUNU'NUN İLGİLİ MADDESİNE GÖRE ASKERİ MAHKEMEDE YARGILANACAKLARDIR. SINIF BEŞ VE ALTINDAKİLERİN SEKTÖR SINIRLARI İÇİNDE BULUNDUĞUNU BİLİP TE İHBAR ETMEYENLER BİRLEŞİK AVRUPA CEZA.....

'Canınız Cehenneme!' Ertuğrul'un öfkesi önce dev hoparlörlere yönelen sert bakışlara, sonra temiz, granit kaldırım taşlarına yollanan bir tükürüğe dönüşerek kafasındaki binlerce öfkenin içine karışıp gitti. Sabahın şu ilk saatlerinde dört bir yandan mekanik, elektronik gürültüler yükseliyor, yer yer onlarca mühendis ve inşaat robotu, 'Büyük Restorasyon' devrinin neferleri, telaşla çalışma sahalarında koşuşturuyorlardı. Metalik giysileri içinde polisler ve abartılı bir biçimde donanmış askerler bu geniş inşaat alanlarında yoğunlaşmışlardı. Eski Başkent hummalı bir yeniden yapılanma süreci içindeydi; dört bir yana yürüyen kaldırımlar döşeniyor, sitelerin elektronik sistemleri yenileniyor, yeni güvenlik ağları yerleştiriliyor, yeraltı ve yerüstü yolları elden geçiriliyordu. Yasama, yürütme, yargı ve önemli askeri kurumların, mahkemelerin bulunduğu bu sektör hem megapoliste, hem de o bölgede en sıkı korunan, en önemli yerdi. Çankaya Sektörü'nün insanları varsıl, rahat ve toktular.

Ertuğrul bu yüksek teknolojili kast düzeninde dördüncü sınıfın (sınıfınız ne kadar küçük sayılıysa o kadar derine batmışsınız demekti) bir üyesiydi. Üniversiteden vasat bir akademik dereceyle mezun olmuştu, bekardı. MEGİS (Megapolit İstihbarat) bilgisayarlarında 'sosyal tehlikelilik' rengi 'kırmızı nötr' idi, ortakarar yasadışı örgüt üyelerine uygun görülen renk. ANARKA militanıydı Ertuğrul, 2009'daki Küresel Kriz sırasında anarşistlerce (çoğu yazar veya profesör olan) kurulmuş bir örgüttü bu. Düzene, daha çok düzene egemen olan dev şirketlere karşı savaşıyorlardı. İnsanların daha fazlası, hep daha fazlası için birbirlerini öldürdükleri, gammazladıkları, her türlü aşağılık değerin hakim olduğu bu Yeni Düzen'de o, Sınıf Dört'e ait bir 'kırmızı nötr' idi.

Kocatepe Camii'nin yanından bir altgeçide girdi, üst yol kapalıydı. İki minaresi yıkık bu boş ve harabe yapı Küresel Kriz yıllarında şiddetini arttıran ideolojik sokak çatışmalarından sonra ilk kez koruma altına alınıyordu. Henüz bir yönetim politikası olmamasına rağmen herhangi bir dine, mezhebe bağlı olanlara gizli kapaklı bazı sosyal kısıtlamalar getiriliyordu. Ertuğrul acı acı gülümsedi, öyle ya, Kapital'den başka tanrı olur muydu?

Yürüdü. Kuru neon lambalarının boğuk ışığıyla aydınlatılmış tünelde sıklaştırdı adımlarını. Mühendisler, araç operatörleri, teknisyenler gelip geçiyorlardı yanından. Sınıf Altı için düzenlenmiş belgelerini montunun cebinde tedirgince kontrol etti. Bir görevi vardı. Görev yerine getirilmeliydi.

***

.... COMPUSOFT'UN ANKARA MEGAPOLİSİ BASIN SÖZCÜSÜ NERVİN HALICI TÜRK MEGAPOLİSLERİNDE ŞİRKETİN SİLAHLI KUVVET BULUNDURDUĞU İDDİALARINI REDDETTİ. YAPILAN AÇIKLAMADA AYRICA COMPUSOFT'UN İZMİR MEGAPOLİSİ'NDE GELECEK AY HOLONET SİSTEMİNE GEÇECEĞİ...

"Şunu kapatın be oğlum! Netten yeni talimatlar geldi." Elinde deri bir klasör olan genç adamın sözü hemen dinlendi. Odadaki diğer beş genç doğruldular ve kulak verdiler. Hepsi sivil giyimli, yaşları 23-30 arasında değişen yakışıklı, iri yapılı delikanlılardı. Şimdi beşi de ayakta duran bu siyah giysili, otoriter genci dinliyorlardı.

"Birincisi, geçen aylarda öldürülen muhbirlerin yerine yenileri bulunmuş, birazdan isimleri dağıtacağım. Yeni Sincan Sektörü'nde komünistler güçlüler, muhbirlerin çoğunun o bölgeden olması iyi..."

"Abi o sektörde bazı kızıl polisler vardı..."

"Şirket bu heriflerle kapışırken hiç bir yönetim organını takmamamızı bildiriyor. Kızıl olsun olmasın, ne askerlerin ne polislerin karışmasına izin vermemeye çalışacağız artık. Talimat böyle."

Siyahlı adam bal rengi saçlarını elleriyle düzelterek bir koltuğa oturdu.

"Ama Turgay Abi, çatışmalarda bala üşüşen karıncalar gibi doluşurlar bu adamlar, aynasızları ne-

reye kadar takmayacağız?"

Turgay'dan önce bir diğeri atıldı, gözlükleri altın çerçeveliydi:

"Şirket nasılsa gerekli birimlerde gerekli kulakları çekmiştir, hangi baskına kaç polis yollanacağını bilir onlar. Biz de temizliğimizi yaparız. Bu kadar basit. Amma cıncıkladın yani Özgür!"

Yine Turgay konuştu:

"Zaten bizlerle hem sorgulamada, hem baskınlarda işbirliği yapacak bağlantılarımız var. Siz fazla kafaya takmayın, adamlarınıza durumu aynen anlatın. Bu haber morallerini arttıracaktır."

O ana kadar hiç konuşmayan, uzun saçlı oğlan girdi bu sefer lafa:

"Devam etmeden bir şey danışmak istiyorum. Benim gruba katılmak isteyen bazı gençler var, fakir takımından, dağıtılan "Türk Işığı' örgütünde bulunmuşlar, anarşistlerle silahlı çatışmaya girmiş olanlar da var... Sorun şu: Radikal grupları bünyemize katmamız doğru olur mu?"

Buna gözlükleri altın çerçeveli olan cevap verdi:

"Kıçlarına bir don giydirir, ceplerine üç-beş kuruş tıkarsan köpeğin olurlar, dert etme. İplerin kimde olduğunu bilmesinler yeter."

Konuşmalar sürdü. Gözlerini ovuşturdu Turgay. Muhbirlerin isimlerinin ve bağlantılarının yazılı olduğu kağıtları dağıttı. Güneş dışarıda tepeye varmıştı ama çok sıcak değildi ortalık. Megapolisin bu kirli bölgesi midesini bulandırıyordu. Yenilenmesi karı azaltacak çevre düşmanı tüm sanayii bu ve bunun gibi sektörlere dağıtıldığından hava pisti, kokuyordu. Sokaklar pisliği biraz olsun azaltmak için sürekli dev arazözlerle yıkandığından hep ıslaktı. Bir de o insanlar! İğrençtiler, üstleri başları dökülüyordu, saçları sakalları birbirine karışmıştı. Cahilce konuşuyorlardı. Kadınları çirkindi, bakımsızdı. Çocukları sümüklüydü. Yine de... yine de onlardan çok vardı. Uyandırılmamalılardı. Onlara vaadedilen kızıl şafağın kenarında ölümün nöbet tuttuğu iyice kazınmalıydı küçük beyinlerine.

***

... VALİ SEVERCAN DİYOR Kİ: 'AÇSINIZ, DOYURACAĞIZ. SAYRISINIZ, İYİLEŞTİRECEĞİZ. BİRLİK'İN GÜVENCESİ ALTINDA, DEV PROJELER, YENİ İŞ SAHALARIYLA DAHA AYDINLIK GÜNLERE YELKEN AÇACAĞIZ. SİZE ÖZGÜRLÜK SÖZÜ VEREN HAİNLERE BİR SORUN, DEYİN Kİ "SİZİN ÖZGÜRLÜĞÜNÜZ KARIN DOYURUR MU?" GERÇEK ÖZGÜRLÜK, GERÇEK DEMOKRASİ ARZIN SINIRLARINI BİLE AŞMAKTA OLAN BİRLEŞİK AVRUPA'NIN PARLAK GELECEĞİ İÇİN ÇALIŞAN İNSANLARIMIZIN ESERİDİR. HEP ÖYLE KALACAKTIR. BAYRAK VE MÜLK DÜŞMANLARI...'

Bir balyoz indi duvardaki renkli afişin üzerine, sonra bir tane daha. Moloz yığınları ve toz bulutları içinde onlarca insan, 'Büyük Restorasyon' projesi doğrultusunda yeni mimari tekniklerle kurulacak sitelere, yollara, tünellere yer açıyorlardı. Eski kentin ayakta kalan son yapıları yerlerini birer birer terkediyorlardı sahneyi gelecek olan parlak, metalik, yapay zekayla donatılacak yapılara. Terli, nasırlı ellerin kavradığı balyozlar arkalarında beton ve çelik ölüleri bırakarak kalkıyor, iniyorlardı. Megapolisin çeşitli yoksul yerlerinden gelen işçilerin yüzlerinde yorgunluk, yılgınlık ve umutsuzluk vardı. Yerine daha pahalı, daha modernlerinin dikileceği bu eski, modası geçmiş binaların kaderleriyle kendi kaderlerini benzeştiriyorlar mıydı acaba?

Nihan yıkılmak üzere olan duvardaki afişe öfkeli bir darbe daha indirdi. Kolları yerlerinden kopartılıyormuşçasına ağrıyordu. Ter ve kir içindeydi. Balyoz her inişinde sanki onun vücudunu da duvara çarpıyordu. Yıkım işçiliği kadınlar arasında pek yaygın olmasa da yeterince güçlü olanları işe alınıyordu. Zaten kim nerde nasıl bir iş bulabilirse çalışmak zorundaydı, ve Nihan'ın da evde doyurulması gereken iki yaşında bir oğlu ve annesi vardı.

22 yaşındaydı. Geçen yıl sevdiği adam sokaklarda vurulunca üniversiteden ayrılmak zorunda kalmıştı. O dönemlerde devamlı spor yaptığından oldukça atletik bir yapısı vardı, güzel sayılmazdı pek. Daha ucuz bir apartmana taşınmışlardı, annesi de ona destek olmak üzere onunla kalıyordu. Artık kitap okuduğu, dostlarıyla tartışmalara girdiği, tiyatroya gittiği günler uzakta kalmıştı. Şimdi yaşamla azılı bir kavgaya girişmişti ve artık hiç bir ideolojiye inancı kalmamıştı, hayatta kalmak ideolojisinden başka.

Binanın son kalıntıları da yıkılmıştı işte. Güneşin batmasına bir kaç saat vardı. Etrafına baktı. Sonra tekrar molozların arasındaki afişe. 'Ne özgürlük ama!' diye düşündü saçlarını arkada toplarken. Birkaç kişiyle beraber diğer binaya ilerlediler, orda çalışmadan fazla dikilirse gözcü, hayvan gibi böğürürdü. 'Geberene kadar çalışma özgürlüğü...' Deri eldivenlerini düzeltirken yeni binaya girmişlerdi, merdivenleri çıktılar. 'Uzak ütopyalara sarılıp bir hiç olma özgürlüğü...' Binanın çatısındalardı. Balyozu tekrar kavradı. 'Afacan ne yapıyor acaba? Ağlayıp annemi üzmüyordur umarım... Şu iş bir bitse.' Bir karga binanın kenarına konarak çalışanları seyretmeye ko-

yuldu. Nihan'ın toz gözlüğü sıkmaya başlamıştı.

***

... BİLGİ TOPLUMUNUN ÖNÜNDE YENİ UFUKLAR VAR. AY'A YERLEŞİLİYOR. UZAK MESAFELER KATEDEBİLEN DEV UZAY ARAÇLARININ YAPIMI İÇİN TERSANELER İNŞA EDİLİYOR. MADDELER ARASI ÇEKİM KUVVETİYLE İLGİLİ ÇOK YENİ ŞEYLER KEŞFEDİLDİ. TIP, SİBER-TEKNOLOJİDE YENİ BİR SOLUK BULDU. ARTIK İNSANLARIN YAŞAM DÜZEYLERİNİ YÜKSELTECEK HERŞEY KISA ZAMANDA, KALİTELİ VE EKONOMİK OLARAK ÜRETİLMEKTE. BİRKAÇ YIL İÇİNDE VAROLAN BİRLİK VE KONFEDERASYONLARIN ARALARINDA TARİHİN PROTOKOLÜNÜ YAPIP DÜNYA BİRLİĞİ'Nİ KURMAK AMACIYLA MÜZAKERELERE BAŞLAYACAKLARI SÖYLENİYOR (.....) KISACASI BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİNİN ÖNÜNDE, İNSANOĞLUNUN PARLAK GELECEĞİNİN BAYRAĞINI TAŞIYOR...

Profesör Berk Yücel üniversitenin akademik makalelerinin yayımlandığı Web sayfasından ana menüye döndü. Çalışma odasını sadece bilgisayar ekranından akan ışık aydınlatıyordu. Ankara Megapolisi'nin üstünde akşam, her zamanki serin gezintisine çıkmıştı. Gece, nöbeti devralmak üzere bekliyordu.

Kahvesinden bir yudum daha aldı profesör, sonra ses düzeneğini devreye sokup data başlığını taktı. Birtakım adresler ve şifreler girdi. Ekranda beliren güvenlik programlarının sorgulamalarını geçerek 'Ra'nın Zırhı' projesinin ortak çalışma ortamına ulaştı sonunda.

Berk Yücel deniz canlıları üzerinde uzmanlaşmış bir biyologtu. Dev şirket MEDUHSA'nın (Medical Utilities for Human Salvation) Araştırma - Geliştirme Bölümü'nde çalışan yüzlerce bilimadamından biriydi. 'Ra'nın Zırhı' projesi, şirketin Birleşik Avrupa Ordusu ile ortak yürüttüğü bir pojeydi. Askerleri, araçları, hatta yapıları özellikle dünyadışı ortamlarda, güneşin ultraviyole ışınlarından tamamen korumayı amaçlıyordu proje. Profesör Yücel ve emrindeki araştırmacılar 30-35 yıl önce keşfedilen bir mercan türünün üzerindeki koruyucu kimyasal maddeden yola çıkarak maddeyi doğal ortamını bozmadan giysiler, bina ve araç kaplamalarında kullanmak üzere yöntemler geliştirmişlerdi. Proje tamamlanmıştı ama profesör endişeliydi.

Ekrandan yavaş yavaş geçen üç boyutlu kimyasal bağları ve DNA zincirlerini incelerken 46 yaşındaki bu siyah saçlı bodur adam gözlerini kapadı. Endişeliydi çünkü ne şirket, ne de ordu buluşun yaygınlaştırılması önerisini kabul etmiş, bu düşünceden vazgeçmesi için ona baskı yapmışlardı. MEDUHSA'dan gelen o İngiliz temsilcinin sözlerini aklından çıkaramıyordu bir türlü:

"Paranı zamanında alıyor musun? Evet. İstediğin herşey emrinde mi? Evet. Hem de en pahalısı, en yenisi. O zaman derdin ne? Sen buluşunu yaparsın, onu biz pazarlarız; herkes kendi işini yapar. Anladın umarım!" Anlamıştı. Dünya'nın çeşitli bölgelerinde incelen ozon tabakası yüzünden cilt kanserinden giderek artan ölümler olduğunu bile bile anlamıştı. Ürünün serbest piyasa yerine Ordu'ya pazarlanmasının daha çok para getirdiğini bildiği halde anlamıştı. Neden mücadele etsindi ki? Yüz binlerce ECU her ay hesabına akıyordu, proje çok hızlı ilerliyordu, neden canını sıksındı ki?

Yarın bir öğle yemeğinde proje imzalanacak ve bir ay içinde üretime geçilecekti. Ama - ekranda beliren mesaj ve data başlığında çınlayan yapay kadın sesiyle irkildi profesör:

5 DAKİKADIR HİÇ BİR İŞLEM YAPILMADI. EĞER 30 SANİYE İÇİNDE BU DURUMU DEĞİŞTİRMEZSENİZ OLAĞAN 3. DERECE GÜVENLİK SORGULAMASI BAŞLAYACAKTIR.

Bilgisayara taramaya devam emri verdi. Kahvesi soğumuştu. Kendini Osmanlı'nın forsalarına benzetiyordu Profesör Yücel. Ritmik davul vuruşlarıyla kürek çeken köleler... DUM... DUM... Bilim, en önde, bayrak taşıyarak filan yürümüyordu. Ayakları zincirlenmiş, arkadan dürtülerek, başı eğik, sürükleniyordu... Ve ufukta parlak bir gelecek yoktu...

***

Dev kent, gecenin binyıllardır değişmeyen kadife örtüsünü üzerine çekmişti işte. Ama karanlık, ne varoşlarda ucuz sentetik besinlerle doymaya çalışan yorgun, mutsuz, umutsuz yüzbinleri, ne de varsılların pahalı, en yeni teknolojilerle donanmış eğlencelerini gizleyebiliyordu. Yıldızlı gökyüzüne kurşun çığlıkları, polis sirenleri, içkili kadın kahkahaları, sessiz hıçkırıklar ve ışık yakıtlı yer araçlarının vınlamaları hep birden yükseliyordu. Ortaya çıkan hüzünlü dili yıldızlar anlayamıyorlardı elbet. O dili konuşabilenler de yıldızlara ya demir parmaklıkların arkasından, ya da megapolit sınıflarına ait mezarlarda kara toprağın altından bakıyorlardı.

Gecenin içine, manyetik itmeli ay araçlarından biri fırladı...

Gecenin içinden, bir güvercin sürüsü Kent Parkı'na kanat çırptı...

Gecenin içinde, yıldızlar herşeye rağmen

Bilimkurgu ve Çizgiromanda İnsan-Doğa İlişkileri

Gültekin Çoygun

Kaptanın Seyir Defteri
"Yıldız Tarihi: 3217.6

En son teknolojik yeniliklerle donatılarak geliştirilmiş Atılgan, tüm eski personeliyle birlikte yeniden işbaşında. Bu kez yüklendiğimiz görev çok zorlu. Birleşik Yıldız Sistemleri Konfederasyonunun, yeni yaşam biçimlerini saptamakla görevli uç üsleri, Dünyadan 18 bin ışık yılı uzakta olan bir UFO(1) ile karşılaştılar. UFO, önüne çıkan herşeyi yok ediyor: Gezegenleri, hatta yıldız sistemlerini. Bilgisayarlara göre, evrenden çoktan silinmiş bir uygarlıktan arda kalan son ürün. Bu, sanki bir kıyamet makinası.

UFO'nun rotası doğrudan Dünyaya yönelik ve yalnızca 4.3 yıldız birimi sürecek bir süreçten sonra Dünyaya varacak. O'nu durduramıyoruz. Tüm haberleşme kanallarımız açık olmasına karşın, iletişim kuramıyoruz. Tek bir umudumuz kaldı: Evrensel Diller Araştırma Enstitüsü, UFO'dan gelen seslerin, Dünyada çoktan yok olmuş bir yaşam biçiminin sesleriyle aynı olduğunu saptadılar. Balina olarak tanımlanan ve suda yaşayan bir memeli türü.

Görevimiz, balinaların Dünya yüzünde tükenmeden önce en son yaşadığı dönemlerden biri olan Dünya eski tarihi 1985'e zaman içinde ters bir yolculukla dönmek ve bir çift balinayı günümüze getirmek. UFO'nun iletişim çabalarına balinaların yanıt verebileceğini umuyoruz."

Bir çok açıdan anımsanabilecek bu alıntılar, 60'lı yılların çok ilgi gören TV dizisi Uzay Yolu'nun sinemaya uyarlanmış çevrimlerinden en sonuncusuna ait. ("Star Trek V" / 80'li yılların ikinci dönemi). Filmin sonunda ne mi oldu? Günümüz moda Türkçesiyle (!); "Mission is over." (Gerçekte bu başka bir tartışma ama, bu da bir çevre kirlenmesi değil mi?) Dünyada kendi dilinde iletişim kurabileceği canlılarla karşılaşan UFO, balinalarla bir süre sohbet ettikten sonra, Dünyayı yok etmeden yoluna devam etti.

Gerçekte bu, Bilimkurgunun çevre sorunlarına olan ilgisinin yalnızca bir örneği; dolayısıyla hem nicelik hem de nitelik olarak bu tür örnekler çoğaltılabilir. Çünkü bu olgu, değişim ve değişiklikle ilgilenen Bilimkurgunun doğasında vardır. Sürdürülebilir(!) doğa yıkımlarındaki gidişata bakılırsa, bu ilginin artarak süreceği söylenebilir.

Neden Bilimkurgu ve Çizgi Roman?

Bunu bir alıntıyla açıklayalım: "Altın Çağı" yazarlarından Theodore Sturgeon; "Geleceği anlamak için tarih, bugünü anlamak için ise BK(2) okumak gerekli" diyor. Gerçekten, BK yazarları geleceği öngörmeye çalışırken, ister istemez yaşadıkları zamanın verilerinden, kaygılarından yola çıkıyorlar. Çağdaş BK'nun ilk örneklerini veren Jules Verne'nin, geçenlerde tavan arasında bulunan, hiç yayımlanmamış, Paris'e ilişkin bir öyküsü bu anlamdaki örneklerden yalnızca biri olarak verilebilir. Verne öyküsünde, geleceği düşlerken, motorlu araç trafiği sıkışmış, yoğun hava kirliliği içinde boğulmuş, yeşil ortamları azalmış bir Paris'i yazmaktan da geri kalmamış. Henüz daha binsekizyüzlü yılların ikinci yarısında iken, ne olmuş, ya da hangi kaygılardan yola çıkmış da, Verne gelecekte doğal ortamı bozulmuş bir Paris düşünebilmiş? Ne dersiniz?

Öte yandan, kısaca Teksas-Tommiks diye tanımladığımız, çoğunluğumuzca küçümseen, genellikle çocukluk yıllarımızda tanıştığımız ve yine genellikle ders çalışmamızı engellediği için kitap yakma eylemiyle(3) ilk tanışıklığımızı sağlayan ÇR(4)'lara ne demeli? Örneğin, Teksas'ın kahramanı Çelik Bilek'e yurt olabilen ve ona güvence verebilen orman, bu özellikleriyle, neden Yüzbaşı Tommiks ya da Tombraks'a aynı duyguları yaşatamaz? Peki ya buna ne dersiniz?

İnsanoğlunun doğaya bakış açısını anlayabilmek için, yalnızca BK ile ÇR mı incelemek gerekiyor? Elbette ki hayır. Tüm edebiyat türlerinin yanı sıra, resimde, müzikte, sinemada söz konusu bu bakış açılarının bilinçli ya da bilinçaltı örnekleri görülebilir. Örneğin; ormanda ağaçların arasında dolanan rüzgarın uğultusu, derelerin çağıltısı, kuş cıvıltıları, yağmur damlalarının tınlaması, yaprak hışırtıları ve böcek cırlamalarının hep bir arada yarattığı ses uyumu, bir klasik müzik bestesi değil de nedir?(5)

Bilinmeyen Tehlikeli(mi)dir?

İnsanoğlunun bilinmeyeni bilinir kılabilme çabaları,

insanlık tarihinin her evresinde görülebilir. (En azından, bireysel olarak kendi geleceğimizle ilgili belirsizlikleri en aza indirgemeye çabalamıyor muyuz?) İnsanoğlu çevresini anlamaya çalışmış, anlayamadıklarına ise; "tehlikeli, öyleyse düşmandır" genellemesini yapmış. Öyle ki, anlamadığına/ anlayamadığına karşı olan bu yaklaşımı, bilinçaltına bile işlemiş.

Örneğin, "Kırmızı Başlıklı Kız" ile "Hansel ve Gratel" isimli, artık klasik sayılan çocuk masallarında tehlike "Orman"dan gelir. Sözgelimi, kırmızı başlıklı kızı bir lokmada yutuveren hain kurt ormanın bir parçasıdır. Şimdiki kuşağın ise daha çağdaş(!) kahramanları var: He-Man, Transformers, vb. Sözkonusu bu kahramanların öyküleri ise toprağın, ormanın, yeşilliğin kısacası doğanın yer almadığı mekanlarda geçiyor. Gerçekte pek birşey değişmemiş, doğaya yabancılaşma olanca hızıyla sürüyor.

ÇR'larda ise, çok daha ilgi çekici gelişmeler olduğu söylenebilir. Belli bir dönemde en çok satan ÇR, genellikle o dönemin baskın düşünce ve anlayış düzeyini de yansıtabilmektedir. Örneğin Çelik Bilek, çoğumuzun tanıdığı ilk özgürlük savaşçısıdır. Esse Gesse'nin yarattığı bu kahramanın en belirgin kimliği bir avcı olmasıdır ve özgürlük savaşına ormanın derinliklerinde kurulu bir avcı kampından katılır. Orman onun yaşamı ve güvenlik bölgesidir. Şehir yaşamı onu sıkar, bir an önce ormana geri dönmeye can atar. Bunun yanısıra, Kırmızı Urbalar (İngilizler) şehirleri denetim altında tuttukları için, tehlike şehirlerden kaynaklanır. Sayıca kalabalık düşmanla karşılaştığı anda, ÇR'daki deyişle, "Çelik Bilek ormana dalar"; ormanı ve ormandaki yaşam biçimini çok iyi tanıyan Çelik Bilek, bundan yararlanarak karşıtlarına kolaylıkla üstünlük sağlayacaktır. Burada okuyucuya örtük olarak, doğa ya da Çelik Bilek'te tanımlanmış biçimiyle orman konusunda bilgili olunması durumunda, onun tehlikeli olmadığı iletisi verilmektedir.

Özgürlük savaşı başarıya ulaşmış, artık Çelik Bilek gibilerine gereksinim kalmamıştır. Devir; kurulu düzeni koruyacak, kanunları uygulayacak kahramanların devridir. Bu kez, yine Esse Gesse'nin yarattığı, katı ahlakçı tutumlu, yalnızca bilmesi gerekenleri iyi bilen bir ranger çıkar karşımıza: Yüzbaşı Tommiks. Yaşadığı yer Kulver Kalesi'dir ve Çelik Bilek'in aksine, bu kez, duvarların gerisinde olan O'dur. Savaşımını, genellikle kötü beyazlara, Meksikalılar ve Kızılderililere karşı verir. Ormanlar, vahşi(!) Kızılderililerin yaşadığı bölgeler olarak tanımlanır ve Yzb. Tommiks ormana doğru kaçan Kızılderilileri çoğu kez izlemek istemez, izlese bile son derece uyanık davranmaya özen gösterir. Çünkü, orman binbir bilinmezi içinde barındırır; üstelik ormanı daha iyi tanıyanlar ve onun bir parçası olarak yaşayanlar bu kez düşmanlardır. Doğaya yabancılaşmanın başladığı Yzb. Tommiks'de, okuyucuya örtük iletinin, "orman tehlikelidir" düşüncesi olduğu söylenebilir.

Daha sonraları doğaya yabancılaşma olanca hızıyla sürer. Gerek eşanlı olarak gerekse süreç içinde, temel özellikleriyle şehirli olan çeşitli kahramanlar çıkar karşımıza: Süperman, Spiderman, Punisher v.b. gibi. Bu arada Tarzan, Zagor ve Kızılmaske gibi ormanda yaşayan kahramanlarla da tanışırız. Ancak bunların, "Beyaz Adam"ın doğaya yabancılaşmasını örtmeye çalışan, deyim yerindeyse birer dolgu malzemesi olmaktan öteye gidemeyen ÇR'lar olduğu söylenebilir. Bu arada Yzb. Tommiks gibi bir ranger olan ve Kızılderililerin arasında yaşayan Tex ile konformist yaşamdan uzaklaşarak Amazon Nehri'nin yakınlarında Manaus'a yerleşen Mr. No'yu bunlardan ayrı tutmak gerekiyor; onlar, ayrı bir inceleme konusu.

Marvel grubunca yayımlanan ve gerek Dünyada gerekse ülkemizde satış düzeyi oldukça iyi olan Barbar Conan ise, ormanın tehlikeli olduğu tanımlamasına bir de büyü boyutunu ekler. Sürekli bir yerleşim alanı olmayan Conan, tam bir Makyavelistdir ve yaşamak için yağmacılık, kiralık katillik, paralı askerlik dahil herşeyi yapar. O, günümüz genelgeçer insan kimliğinin, ilkel çağlara uyarlanmış biçimidir.

Conan'dan daha barbar insanlardan oluşan kabileler ormanlarda yaşarlar ve büyü ve büyücülerle çoğunlukla ormanda karşı karşıya kalınır. Dahası, çoğu kez, ormanın kendisi büyülü ya da kötü bir varlıktır. Gerçekte değişen birşeyler var: Doğaya yabancılaşma artarak sürüyor.

Doğa yıkımlarının uç noktalara vardığı ve dolayısıyla doğa korumacı yaklaşımların giderek güçlendiği seksenli yıllarda, yazarlığını Giancarlo Berardi'nin yaptığı Alaska isimli ÇR, Barbar Conan'ı dengeler gibi olur. Alaska'nın kahraman olmayan kahramanı Ken Parker, herşeyden önce bir insandır; ama, özgürlük tutkunu, mülkiyet karşıtı, nostaljik, dürüst ve doğa sevgisiyle dolu bir insan. Çöllerin de doğanın bir parçası olduğunu, içinde ayrı güzellikler barındırdığını Ken Parker'den öğreniriz. Baskın güçler karşısında genellikle yenilgiye uğrayan Parker, yine de doğru bildiği yolda savaşımını sürdürür. Bu temalarla dolu olan Alaska'nın satışlarının, öngörülebileceği gibi, yeterli düzeyde olduğu - ne yazık ki - söylenemez.

ÇR alanında yerli eserlerden, ama özellikle onların ortak bir noktalarından söz etmeden geçilemez: Bilindiği gibi, eski Türkler'de ağaç kutsal bir varlık olarak algılanmaktaydı. Bu nedenle, Türk mitolojisi ve efsanelerinde, ağaç ve orman temalarına sıkça değinildiği gözlenebilir. Buna karşın, Bahadır, Karaoğlan, Tarkan ve Tolga gibi eski Türkler'in dönemlerinde geçen ÇR'larda, ağaç ve orman temalarına değinilmemesinin nedenleri üzerinde düşünmek gerekiyor. Turhan Selçuk'un Abdülcanbaz'ında ise, özellikle Abdülcanbaz'ın bilimkurgusal ÇR kapsamına giren öykülerinde, temel kurgu ağaç, orman olmasa bile doğaya ilişkin temalar yer alabilmektedir.

Peki ya sinema, çok mu farklı? Çoğu filmde, mutlu bir ailenin huzuru, evlerinin bitişiğinde bulunan ormandan kaynaklanan olaylar nedeniyle bozulur. Öyle ya, orman tehlikelidir; içinde binbir bilinmezi barındırır, her an zararı dokunabilir. Oysa ki, orman dosttur; sevecendir, vericidir, duygu yüklüdür, esin kaynağıdır, moral değerdir, zenginliktir, çevresine zarar vermeden gelişmesini sürdüren tek canlı türüdür. O, her zaman anlaşılmayı sabırla bekler.

Bilinmez Bilinebilir mi?

Yaşam öngörüdür. Yarının ne getireceği kesinkes bilinemez. Ancak, "Yarın ne(ler) olabilir?" sorusunun yanıtı aranabilir. İşte, "BK" da bunu yapmaktadır ve "Bilim" ile arasındaki ayrılık bu noktadan başlar. Bilim'e göre, bugünkü veriler temel alınarak, gelecekte Dünyada nüfus kalabalıklaşacak, enerji ve hammadde kaynakları tükenecek, tarım ve sanayi üretimi yetersiz kalacak, açlık yayılacak, her yerde savaşlar ve toplu ölümler olacaktır. Bu durum bilimadamlarının bilgisayarlar aracılığıyla vardıkları sonuçtur. Ancak, BK için bu sonuç kesin değildir. Çünkü, bilgisayarlar henüz çok önemli bir yetenekten - iyi ki - yoksundur. Hayalgücü.

BK Geleceği Nasıl Öngörüyor?

Çokca örneğin verilebileceği bu konuda, insan-doğa ilişkilerine dolaylı/dolaysız olarak değinildiği gibi, iyimser/kötümser yaklaşımlarla da karşılaşabiliniyor. Söz konusu bu yaklaşımların, ilgili dönemin genel eğilimlerini yansıttığı söylenebilir.

Örneğin; altmışlı yılların soğuk savaş döneminde çevrilen Uzay Yolu dizilerinde, soğuk savaşın izleri son derece belirgindir. İnsan-doğa ilişkilerine yönelik öyküler ise son derece kısıtlıdır. Buna karşın, yazının başlangıcında da örneklendiği gibi, aynı dizinin seksenli yıllarındaki çevriminde, ana tema doğa yıkımlarının yol açtığı sorunlar üzerine kurulabilmektedir. Öte yandan, daha sonraları çevrilen TV dizisi "Uzay 1999", doğa temasına, altmışlı yılların Uzay Yolu dizisine oranla daha fazla yer verir. Örneğin, bu dizinin bir öyküsü, ağaçların önderlik ettiği bir gezegende geçmektedir.

Soğuk savaş dönemi, BK edebiyatı kaynakları arasına nükleer savaş ve savaş sonrası yaşam kavramlarını da katmıştır. Örneğin; Asimov, "Çelik Mağaralar (Caves of Steel)" isimli romanını, nükleer bir savaştan sonra doğası tümüyle yok olmuş ve dolayısıyla yeryüzünde yaşanamaz duruma gelmiş bir Dünya üzerine kurgulamakta, insanların yaşama biçimlerini ele almaktadır. Sözgelimi, yeraltında çelikten yapılmış mağaralarda yaşayan insanların en önemli zenginliklerinden biri, özel bir banyoya sahip olmaktır. Ancak burada, doğa temasına öncelikli olarak yer verilmez.

Doğadaki olağanüstü dengenin varlığına ve bu dengede dışsal etkiler sonucu oluşabilecek en ufak bir bozulmanın yol açacağı zincirleme etkinin sonuçlarına, BK yazarları öncelikli bir ilgi göstermişlerdir. Ray Bradbury bir öyküsünde, zaman içinde, henüz insanların yaşamadığı bir döneme yapılan turistik geziler sırasında, turistlerden birinin bir kelebeği yanlışlıkla ezerek öldürmesi sonucu, uygarlık tarihinin tümüyle nasıl değiştiğini anlatır. Çağdaş BK'nun başlangıcı sayılan, H.G. Wells'in "Zaman Makinası (The Time

Machine)" isimli romanda ise, ormanların olmadığı ortamlardan geçmişe yapılan yolculuklarda, bir zamanlar oraların ormanlık alanlar olduğu iletisi verilir.

Doğu bloku BK yazarları, Batının aksine, teknolojik gelişmelerden çok, bu gelişmelerin toplum düzenini nasıl etkileyebileceğine ilişkin eserler vermişlerdir. Bu nedenle, insan-doğa ilişkilerine yönelik temalar azımsanamayacak sayıdadır. Örneğin; Arkadi ve Boris Ştrugatski kardeşler, "Uzayda Piknik (Piknik na Oboçine)" romanlarında, Dünya dışı varlıkların Dünyayı kısa süreli ziyaretlerini anlatmaktadırlar. Konuklar, geride, tıpkı bizim piknik alışkanlıklarımız gibi, birtakım çöpler bırakmışlardır. Ne var ki, yüksek teknoloji ürünü olan bu çöpler, kısa sürede Dünyada büyük bir karışıklığa yol açacaktır. (Bir an düşünelim: Ormanda unuttuğumuz ya da yitirdiğimiz bir alet, sözgelimi bir tornavida karşısında, meraklı bir hayvan olan ayının tutumu ne olabilir acaba?) Aynı yazarların "Zor Şey Tanrı Olmak (Trudna Bayt Bogom)" romanlarında ise, ormanlar, kutsal yerler olarak tanımlanır.

Anlaşılacağı gibi, BK'nun doğanın geleceğine kötümser baktığı söylenebilir. Gerçekten, ilk önemli karşıt ütopyalardan sayılan "Cesur Yeni Dünya (Brave New World)" nın yazarı Aldous Huxley, 1932 yılında bizleri uyarıyor. Bakın kitabın önsözüne Nicolas Berdiaeff ne yazmış: "Ütopyalar şimdi eskiden sanıldığından daha çok gerçekleşebilir görünüyor. Bizse bugün kişiyi bambaşka kaygılara düşüren bir sorun karşısında bulunuyoruz: Bu ütopyaların kesin olarak gerçekleşmesini nasıl önleyebiliriz?" Berdiaeff'in neden bunu yazdığını da, kitaptan bir alıntıyla A. Huxley açıklasın bize: "Bahar çiçeklerinin ve manzaralarının büyük bir eksikliği olduğunu söyledi: Çünkü bedavaydı bunlar. Doğa aşkı fabrikalarının çalışmasını önlüyordu. Böylece doğa zevkinin ortadan kaldırılmasına karar verildi...", Kitleleri kırlardan nefret edecek biçimde koşullandırıyoruz."

BK'nun "Yeni Dalga" yazarlarından Ursula K. LeGuin'in roman ve öykülerinde ise, doğanın, özellikle ormanların ayrıcalıklı bir yeri bulunmaktadır. Öylesine ki, ormanlarda yer alan ağaçlar; kayın, ardıç, palamut, ceviz vb. gibi isim verilerek anlatılır. Örneğin; yazarın "Yerdeniz Büyücüsü (The Wizard of Earthsea)" isimli romanında, ustanın elindeki asa porsuk ağacından yapılmıştır ve ustalıkta son aşamaya ancak ormanda ulaşılabilir. Öte yandan; "Hayaller Şehri (City of Illusions)" isimli romanın ise, LeGuin'de ormanların vazgeçilmez bir tema olduğunu gösteren çok iyi bir örnek olduğu söylenebilir: "İnsanoğlunun kendi tarihini yaratıp sürdürebilmesi için tamamen harap ettiği o eski zamanların ormanı yeniden büyümüştü. Bir gezegenin karanlık ve uçsuz bucaksız geçmişinde bile bir ormanın yaratılması zaman ister ve her gezegen bunu başaramaz; güneşin ilk serin ışıklarının gölgede birbirine karışması ve rüzgarın etkisiyle birbirinin içine giren sayısız dalların karmaşası çok ender rastlanabilen bir olaydır."

BK yazarlarının "doğal denge" olgusuna öncelikli bir ilgi gösterdiklerine değinmiş ve R. Bradbury ile örneklemiştik. Söz konusu bu ilginin daha sonra da sürdüğü söylenebilir. Ancak, bir farkla; önceleri BK roman ve öykülerinde alt tema olarak yer alan doğal denge olgusu, doğa sorunlarının ve dolayısıyla doğa korumacı hareketlerin giderek artış göstermesi sonucu ana tema durumuna dönüşebilmiştir: "... Her

eylem, bütünün dengesine dayanır. Rüzgarlar ve denizler, suyun, yerin, ışığın gücü ve bunların hepsinin yaptıkları; tüm hayvanlar ve yeşilliklerin yaptıkları iyi ve doğru olarak yapılmaktadır. Muvazene'nin içindeki tüm bu eylemler, tayfunlardan, büyük balinaların seslerinden kuru bir dalın düşmesine ve sivrisineğin uçmasına kadar her şey, bütünün dengesi içinde yapılmaktadır. Fakat bizim, dünya ve birbirimiz üzerinde gücümüz olduğuna göre, yaprağın, balinanın ve rüzgarın kendiliğinden yaptığı şeyi öğrenmemiz gerekir. Dengeyi korumayı öğrenmemiz gerekir. Aklımız olduğuna göre, cahilce hareket etmemeliyiz. Seçme şansımız olduğuna göre, sorumsuzca davranmamalıyız..." (U.K.LeGuin; En Uzak Sahil "The Farthest Shore")

U.K.LeGuin'in olduğu gibi, BK yazarlarının doğaya yönelik ilgileri son yıllarda giderek artış göstermektedir. Üstelik kimilerinde, insan-doğa ilişkileri ana tema olarak yer almaktadır. Örneğin; Ernest Callenbach, "Ekotopya (Ecotopia)"da, ABD'den ayrılarak bağımsızlığını ilan eden Ekotopya ülkesinde, doğayla dost yaşamı ve bunun gerektirdiği örgütlenme biçimlerini ele almaktadır. Böylelikle, "Ben ve Doğa" yerine, "Biz" kavramı öne çıkmaktadır. E. Callenbach da orman tutkunu bir yazar; romanının ağırlıklı yönünü ormanlar oluşturuyor: "Ekotopyalılar ağaçlara sanki insanca duygulara sahip bir canlıymış gibi davranıyorlar.", "... kocaman bir meşe ağacına yaslanıp "Ağaç kardeş!" diye mırıldanan sıradan görünüşlü bir gence rastladım.", "... Ekotopyalıların gerçek sevgilisi, ormanlar.", "... ormanlarında hem karışık yaşta ağaçlar hem de karışık ağaç türleri bulunuyor.", "Bu orman benim evim... Ağaçlar arasına girince kendimi çok daha iyi hissediyorum... Ağaçların arasında güvenliktesiniz, özgür olabilirsiniz."

Son Sözden Önce

Bilim diyor ki: Gelecekte insanoğlunun başka gezegenlere yerleşmesi, oralarda koloniler kurması, gerçekleşmesi güçlü bir olasılıktır. Bu görüşü Bk da paylaşmakla birlikte, şu tür bir yaklaşım da yapabilmektedir: "İnsanların Mars'a yerleşmesinin ardından çok uzun yıllar geçmişti. Son 4-5 kuşak Mars'da doğmuş ve Dünya'yı hiç görmemişlerdi. Mars'ın koşulları nedeniyle, burada yaşayan insanlar farklı fiziksel özellikler taşıyorlardı; onlar Mars'lıydı.", "Dünyalılar, azalan kimi kaynaklarını, örneğin su kaynaklarını, Mars'lılarla paylaşmak istemiyorlardı.", "Güneş sisteminde kendilerine yeni su kaynakları bulan Mars'lılar da bunu Dünya'lılarla paylaşmayacaklardı." (Asimov; Mars Yolu "Martian Way")

Başka bir deyişle, insanoğlu tüketmesi için kendisine yeni Dünyalar bulsa bile, sonuçların neler olabileceğini kimse kestiremez. (Eski Dünya, kendi keşfettiği yeni Dünyadan, yeni Dünyalılarca kovulmadı mı?)

Son Söz

Bilinmeyeni bilmek için onu anlamaya çalışmak, araştırmalar yapmak, kısacası hakkında bilgi üretmek, dahası var olan bilgiyi de edinerek kullanmaya özen göstermek gerekiyor. Doğayı herkes sever. Örneğin; ağaçları, ormanları sevmeyenimiz pek yoktur. Ama, tek başına sevgi yetmiyor. Onu koruyabilmemiz, bu sevginin bilinçli bir sevgi olmasına bağlı. Sevginin bilince dönüşmesi için de bilgi üretmek gerekiyor.

Son sözü, U.K.LeGuin'in Yerdeniz Büyücüsü'nde, roman kahramanının ustası söylesin: "Çiçeğin ne işe yaradığını, nerede kullanılacağını öğrenmekten önce; onu tanımaya, anlamaya çalışmalısın."

(*) Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği - ANKARA

1) Unidentified Flying Objects. "Kimliği Belirsiz Uçan Nesneler."

2) Bilimkurgu. Bundan böyle "BK" olarak anılacaktır.

3) Bizdeki çatışmalar, okuma önceliğinde kimin birinci olacağından kaynaklanırdı. Babam, ağabeyim ve benden oluşan üçlü arasında, genellikle en son okuyan ben olurdum.

4) Çizgi Roman. Bundan böyle "ÇR" olarak anılacaktır.

5) Sağolasın sevgili Oduncugil.

KAYNAKÇA:

1 - ÇOYGUN, Gültekin. "Bilimkurgu ve Çevre", Anahtar, MPM, Mart 1995, Sayı: 75, S.15.

2 - Express. "Asiler ve Kırmızı Urbalar", "Kahraman Değil İnsan", "İşte Katil...", Express, 3., 5. ve 19. sayılardaki 12., 30. ve 26. sayfalar.

Işık Adam

Hakan Alpin

...100...99...98...97...96...

Son Geri sayım başladı. Çok değil 22 yıl önce doldurularak yüzeyi pist haline getirilen Büyük Çekmece gölünün iç kısımlarında yükselen TUZAM (Türkiye Uzay Araştırmaları Merkezi) binaları ve yeraltında inşa edilen bölümlerinde nefesler tutulmuştu.

..87...86...85...84...

Her uzaymekiği fırlatılışında böyle olurdu. Neredeyse yaşam ağır çekimleşir veya donardı. Fırlatma kelimesi, şu anda yapılan işlem için uygun bir kelime değildi aslında. Yine de TUZAM'da çalışan teknisyenler ve uzaybilimcileri bu eski tabiri tercih eder ve kullanırlardı.

...72...71...70...69...

Bütün çabalara rağmen Dünyamedya'sında ve kamuoyunda fırtınalar koparan ve tartışılan İSTANBUL adlı uzay mekiğinin fırlatılışı, motorların sesi ve görünüşü sıkıştırılmış hidrojeni helyuma çevirmeye başlamış ve motorların bünyesinde çekim dirençli bölgede dış, çekim dirençsiz bölgede ise iç patlamayla oluşan nükleer infilak, küçük çaplı bir "süpernova"yı çağrıştırıyordu.

...57...56...55...54...

Bu işlem sayesinde kontrol altına alınabilecek sınırı fazla zorlamadan, buradaki çekimi nötrleştirilerek itici güce dönüşecek ve fırlatım zamanında gerçekleştirilecekti. Küçük bir hacimde yapılan bu atomik patlamanın gerçekleştirilmesinde - doğrusu - Japon nükleer fizikçilerin başarılı çalışmalarının çok katkısı vardı. Guth'un Birleşik Alan Teorisi'ne inanılmaz ve kabul edilemez açıdan yaklaşımları ve bu alandaki deneyleri başarılı olmuştu. Nasıl?.. O hala tam açıklanamıyordu fakat işte; kullanılabiliyordu.

...43...42...41...41...

Tabi mali portresi çok yüksek olan bu deneylerin özel sektörden biri tarafından desteklenmesi de o ölçüde inanılmazdı. Devletler ve kurumların bile tereddüt ettiği; başarılı olup, olmayacağı belli olmayan deneyler için yapılacak yatırımların gözden çıkarılıp çıkarılamayacağı tartışılırken Türk medya devlerinden birinin sahibi milyarlarca dolarlık bu meblağı bloke ediverdi. Tabi bu konuda çok tartışıldı. Amacın ne olduğu da spekülasyonlarla büyüdü, büyüdü...

...31...30...29...28...

Yapılan bu çalışmalar ve gelişmelerden sonra fizik yasaları yeniden gözden geçirilirken; ortaya yeni iddialar da atılmıştı. Güya Türk Medya İmparatoru bütün parasını "birleşik alan teorisi deneyleri" için kullanmamış; ileri yaşının da verdiği korkuyla ölümsüzlüğü arayabilmek için birkaç milyar dolar ayırmış ve bilimadamlarının emrine vermişti. Ölümlü bedeninden kurtulduktan(!) sonra bedenden - en azından bilinen beden normlarından - arınmış, bir biçimde ölümsüzlüğün ulaşılabilinirliği bu milyar dolarlarla ortaya konulmuştu.

...17...16...15...14...

Oluşturulan projede ışık hızına ulaşmak yerine ışığın mikroevrenine negatif enerji olarak aktarılan maddeler, varlığındaki pozitif enerjiyle birleşip sonsuz enerjiye dönüşecekti... Teoride ispatlansa da, pratikte olup olmadığı bile asla anlaşılamayacak gibiydi. Sadece deneniyor ve madde görüntüden siliniyordu. (veya boyut değiştiriyordu) Bu da yeterliydi bilimadamlarına göre.

...9...8...7...6...

Gerçi bu deneyleri yapan bilimadamları şunu da belirtmeden geçemiyorlardı. "Eğer zıt yönden, negatif enerjiyle birleşen maddeye doğru bir şey gelmiyor ve çarpmıyorsa yani her öz aynı yöne doğru akıyorsa ölümsüzlük tam olarak gerçekleşebilirdi" Aksi halde... aksi haldesi hakkında fikir bile yürütülemiyordu.

...5...4...3...2...1...

"İSTANBUL" beş astronot ve bir dondurulmuş bedenle yola çıkmıştı. Bu tarihi yolculuk için iki yıldır özel olarak hazırlanan beş pilotun ismini neredeyse kimse bilmiyor veya ilgilenmiyordu. Bilinen ve ilgilerin odağı olan tek kişi bir ölüydü. İSTANBUL'un

kalkış saatinden tam olarak 393 gün 7 saat 21 dakika 3 saniye önce tüm bedensel faaliyetleri dondurulan Medya İmparatoru yaşamında kazandığını tarihin en büyük kumarına yatırmıştı. Ve şu anda Dünyadaki bütün insanlar geri sayımı yapan spikerin ağzından çıkacak "sıfır" kelimesine kadar en az onun bedeni kadar ölü gibi soluksuzdu.

... sıfır.

Nihayet, biraz da dünya atmosferini terkederek dünyalılar uzaya açılacak olan İSTANBUL'un ultra sağlık odası görünümündeki lab'ında özel kabinindeki "cansız beden" gibi bekliyorlardı...

İSTANBUL'un milyarlarını bilime aktaran veya harcayan misafiri de bilinen tüm varlıklarla aynı hızda olmasa da yakın bir üst hızda uzayda ilerliyordu. İstikamet (bu boyutta) güneşti. Önce mümkün mertebe güneşe en yakın noktaya gidilecek ve dünya şartlarında gerçekleştirilen "sonsuz enerji" deneyi tekrarlanacaktı. Güneşe doğru yol alan mekikteki astronotlar kendi rutin işlerini yaparken başlatacakları deneyin unutulmazlığı karşısında sonuçsuzluğunu da kabullenmiş gibiydiler. İnsanoğlunun kullandığı tüm değerler ve maddeler ölü bir insanı "madde"nin olmadığı bir düzleme geçirebilmek için kullanılıyordu. Bu belki de çok saçmaydı. Maddenin (ölü beden) antimaddeye geçirileceği bu düzlem belli bir mekana da sahip olmamalıydı.

Herhangi bir yeri bile olmayan bir yere birini göndermek çok garipti. Fakat bu gariplik uzayda yol alan mekik personelini pek te ilgilendirmiyordu. Varsın bir insanın cesedi - bu insan kendilerinin burada olmalarını sağlamış olsa da - uzayda veya üstuzay'da (orası her neredeyse) dolansın dursun kime ne?

Onlar dünyaya muzaffer olarak dönecekler, ve kahraman olacaklardı. Giderken o ceset yüzünden kimse onlarla ilgilenmiyordu. Ama dönüşte o kahrolası ceset olmayacaktı...

Önceden saptanan koordinatlara gelindiğinde mekiğin üst bölümünün kapağı açılıp, cesedin korunduğu özel kabin dış uzaya çıkartıldıktan sonra mekikteki dört astronot dünyadaki deneyi yeniden başlattı. Geriye kalan son astronot ise özel giysisiyle uzayda yürüyüş yapıyor ve kabini kontrol ediyordu. Sıkıcı tekno bilimsel çalışmalardan sonra; son tuşlara basıldı ve güneşten bir-kaç mikrosaniye önce ayrılan ışınlardan birindeki negatif enerjiye katalize olacak, ölü bedenin pozitif enerjisi yüklendi veya öyle sanıldı. O ondan itibaren görüntüden silinen medya imparatorunun cansız bedeni nereye gitti, Allahbilir?
...

"Acaba" dedi mekik komutanı. "Mekansız bir enerji yumağı olmak nasıl birşey?"

Mekiğin teknotıp uzmanı "Kendini var eden boyuttan, varolduğu zaman ve mekandan yitip gitmek kadar aptalca olmalı" diye cevapladı.

"Bence ışık hızına ulaşabilmek, ışıktan bir insan olmak ve TAKYON evrenine geçmeyi düşünmek ve geçmek aptallık değildir" diye karşı çıktı uçuş subayı.

Gerçi bu tür ve benzeri konuşmalar kendi aralarında ve dönmeye hazırlandıkları dünyada o kadar çok yapılmıştı ki herşey bitmeden önce.

"Tamam bizde biliyoruz" diye fısıldadı bu karşı çıkıştan sonra mekik komutanı. "Bizde biliyoruz cisimler hızlandıkça zamanın yavaşladığını, ışık hızına ulaştığında da zamanın durduğunu veya hiç varolmamış gibi yokolduğunu."

"Belki de kuantum evreninde bir kuantum zaman birimi vardır" dedi teknofizikçi.

...

Artık ışık olan medya imparatoru, eğer yaşarken bilimle ilgilenen biri olsaydı ve Einstein'in öğretmeni Minkowski'nin ortaya attığı soyut bir boyut olan "zaman"ın dışına çıkılamayacağını - en azından bu yolla veya bu şekilde - bilmiş (görmüş) olurdu. Şu anda - "Sonsuz enerji"ye kavuştuktan sonra, - "zaman enerjisi"ni absorbe ederek yaşıyordu.

Yeni bir evrendeydi. Bunu biliyordu en azından. Çünkü düşünceleri ve bilgileri - ölmeyen ve yokolmayan sadece onlar kalmıştı - etrafındaki hiçbir şeyi tanımlayamıyordu. Binlerce enerji dalgalanmasının içinde - içindelikte geçmişte kalmıştı ya, neyse - kararlı bir şekilde ilerliyordu. Bir süre sonra - aslında orada süre ve sonra da yoktu - bir şeye bindirmiş - çarpmış gibi hissetti kendini. **Ve sonra bir daha kendini asla kendi gibi hissedemedi...**

... O artık evrenimizdeki sayısız evrenden biri olarak yaşıyordu. Üst uzayın kuantında "sonsuzözenerji" kudreti ile yeniden yapısallaşmış ve ebediyet bölgesine dahil olmuştu....

Yıldız

Arthur C. Clarke

Çeviren: Süha Alıncak

Vatikan'dan üçbin ışıkyılı uzakta...

Eskiden evrenin inançlar üzerinde kudreti olmadığını düşünür, gökyüzünün tanrısal yaratılışın görkemini gösterdiğini kabul ederdim. Oysa şimdi ben, bu yaratılışı gördüm ve inancım sarsıldı.

Model VI bilgisayarın üzerinde asılı duran haça dik dik bakıyorum ve ömrümde ilk kez kendi kendime onun boş bir sembol olup olmadığını soruyorum.

Daha kimseye birşey anlatmadım ama gerçek gizli kalmaz. İşte veriler ortada. Dünya'ya kilometrelerce magnetik bant, binlerce fotoğraf götürüyoruz. Herkes onlardan bilgi alabilir. Diğer bilim adamları da onları benim gibi kolayca değerlendirebilirler. Ben çarpıtılmış gerçeği doğru göstermeye çalışanlardan değilim. Böyle şeyler tarikatıma eski çağlarda genellikle kötü bir ad kazandırmıştır.

Bu durumun Dünya'da nasıl karşılanacağını kendime sorup duruyorum. Mürettebat zaten çoktan çöküntü geçirdi. Çok azı dindar ama gene de bu son silahı bana karşı sürdürdükleri kampanyada kullanmayı düşünmediler. Dünyadan ayrıldığımızdan beri benimle çok uğraştılar, çünkü gemide şef astrofizikçi'nin bir cizvit olması onları eğlendiriyordu. Örneğin gördüklerimiz Dr. Chandler için büyük bir fırsattı. Neden doktorlar hep koyu bir tanrı tanımaz olurlar? Bazan bana gözetleme güvertesinde arkadaşlık eder. Orada aydınlatma yıldızların iyice görülebileceği kadar zayıftır. Gelip yanımda durur ve gemi şimdiye kadar yönünü düzeltmeye hiç gerek duymadığımız sarmal dönüşünü yaparken, büyük oval kabin pencerelerinden çevremizde dönen yıldızları seyreder "Evet, efendim" diye söze başlar, "Gördüğünüz gibi hiç sonu yok ve bir Şey tarafından yaratılmış olabilir. Ama nasıl olur da bu bir Şey'in bize, küçük ve berbat Dünya'mıza özel bir ilgi gösterdiğini inanabilirsiniz?" Sonra genellikle uzun bir tartışma başlar.

Mürettebatın benimle ilgilenmesinin nedeni onlara ters düşen durumumdu sanıyorum. "Astrophysical Journal"deki üç ve "Monthly Notices of the Royal Astronomical Society"deki beş yazıma dikkatlerini çekmek boşuna olurdu. Tarikatımın eski yıllardan beri bilimsel çalışmalarıyla ünlü olduğunu hatırlatmak da boşuna olurdu. Artık sayımızın azalmasına karşın on-sekizinci yüzyıldan beri astronomi ve jeofizik'te şaşılacak başarılar gösterdik.

Phönix (1) Bulutsusu hakkındaki haberim acaba insanlık tarihinin son bin yılını değiştirecek mi? Sona eren şeyler sanırım çok daha fazla olacak.

Bu bulutsuya Phönix adını kimin verdiğini bilmiyorum. Ama bu adı bütünüyle yanlış buluyorum. Eğer bu bir kehanetse, ancak milyarlarca yıl sonra gerçekleşebilecek bir kehanet. Bulutsu sözcüğü bile yanıltıcı, çünkü söz konusu olan şey samanyolundaki bir sürü yıldızın çevresindeki dev gibi bulutlardan değil. Evrensel ölçülerde Phönix bulutsusu gerçekte küçük bir şey. Tek bir yıldızı çevreleyen ince bir gaz tabakası;

Ya da bir yıldızdan geriye ne kaldıysa onu.

Ignatius von Loyola (2) - Rubens'in (3) spektrofotometre üzerinde asılı bakır oyması - benimle gizlice alay eder gibi görünüyor. Senin için evren olan Dünya'dan bu kadar uzakta öğrendiklerimi bilseydin acaba ne yapardın Loyola? Acaba inancın, beni teslim alan bu gerçeklere karşı koyabilir miydi?

Sen geleceği görmüştün Loyola, ama ben, binlerce yıl önce tarikatımızı kurduğunda tahmin edemeyeceğin kadar uzaktayım. Hiçbir araştırma gemisi şimdiye kadar Dünya'dan bu kadar uzaklaşmamıştı. Biz evrenin keşfedilen en uzak noktasındaydık. Phönix bulutsusuna ulaşmak istiyorduk, başardık ve öğrendiklerimizin yüküyle Dünya'ya dönüyoruz. Bu yükü omuzlarımdan atmak isterdim ve atabilirim ama ben aramızdaki binlerce yüzyıl ve ışıkyılının ardından boşu boşuna sana sesleniyorum.

Elimdeki kitabın üzerindeki sözler kolayca okunabiliyor. "Ad maiorem Dei gloriam - Tanrı'nın en yüce şanı için" Ama bu artık daha fazla inanamayacağım bir mesaj. Acaba keşfettiklerimizi görseydin sen de inanmaya devam eder miydin?

Tabii ki Phönix bulutsusu hakkında bazı tahminlerimiz vardı. Her yıl gökadamızda yüzden fazla yıldız patlayıp, birkaç gün boyunca parlayıp sonra karanlık boşlukta kayboluyorlar. Bunlar evrenin günlük alışılmış olayları novalardır. Ay gözlemevinde ilk görevime başladığımdan beri böyle düzinelercesinin

ışık eğrilerini ve spektrogramlarını çizdim.

Eğer bir yıldız süpernova'ya dönüşürse parlaklığı kısa bir süre için gökadanın bütün yıldızlarını bastırır. Çin astronomları 1054 yılında ne olduğunu bilmeden böyle bir olayı gözlediler. Beş yüzyıl sonra, 1572 yılında koltuk takımyıldızında gündüz bile görülebilen bir süpernova parladı. O zamandan beri geçen bin yılda benzeri üç patlama daha oldu. Görevimiz böyle bir olayın kalıntılarını incelemek ve - olanak dahilinde - nedenlerini araştırmaktı.

Altıbin yıl önce oluşan ve hala genişleyen gaz tabakasını yavaşça geçtik. Olağanüstü sıcaktı ve kızgın mor bir ışık saçıyordu. Ama bizim gemiye zarar verebilmek için çok ince idi. Yıldız patladığında dış tabakalar uzaya olağanüstü bir hızla savrulmuş ve yıldızın çekim alanını tamamen terketmişlerdi. Şimdi merkezi bu Dünya'dan küçük ama milyonlarca defa daha ağır beyaz cüce yıldız olan bir tabaka oluşturmuşlardı. Kızgın gaz tabakası boşluğu aydınlatarak bizi sardı. Binlerce yıl önce patlayan ve parçaları hala dışarı doğru savrulan evrensel bir bombanın merkezine doğru uçuyorduk. Binlerce millik bir alana moloz yığını saçan olağanüstü patlamadan geriye hiç bir hareket kalmamıştı. Bu dönen gaz bulutlarındaki değişimleri belirlemek için yıllarca gözlemler yapılmıştı ama aradaki uzaklık çok büyüktü.

Ana motorları durdurduk ve küçük kızgın güneşe yavaşça yaklaşmaya başladık. Bir zamanlar bizimki gibi bir güneşmiş ama kendisine milyonlarca yıl yetecek enerjiyi birkaç saat içinde dışarı savurmuş. Şu anda, herşeyini gençliğinde harcayıp, korku içinde servetinin son kırıntılarıyla geçinmeye çalışan yaşlı bir cimriyi hatırlatıyor.

Hiç kimse gezegenin keşfedileceğini sanmıyordu. Patlamadan önce bazı gezegenler bulunsa bile, toz haline gelip, yıldızın çevresindeki moloz yığınına karışmış olmaları gerekirdi. Ama her yabancı güneşe yaklaştığımızda yaptığımız gibi ciddi bir araştırma yaptık ve yıldızın çok uzağında küçük bir "Dünya" bulduk. Belki de bu sistemin "Pluton'u" idi. Bu gezegen zamanında üzerinde yaşam bulunabilmesi için yıldızdan çok uzaktı, ama bu uzaklık onu diğerleri gibi yok olmaktan kurtarmıştı.

Alevlerin taşını, toprağını yakıp, felaketler önce onu çevrelemesi gereken gaz tabakasını yok etmişlerdi. Gezegene indik ve bir kule bulduk. Yapanlar, onu bulalım diye çaba göstermişlerdi. Girişteki monolit artık eriyip bir kütük haline gelmişti ama teleobjektifle çekilen ilk fotoğraflar, onun akıllı canlıların elinden çıktığını gösteriyordu. Kısa süre sonra da büyük bir radyoaktif alan bulduk.

Kule ilk yapıldığında yüksekliği iki kilometre kadarmış ama artık erimiş bir mum gibi duruyordu. Erimiş taşı oymamız bir hafta sürdü, çünkü bu iş için gerekli aletlerimiz yoktu. Biz arkeolog değil astronomuz ama gerektiğinde her işi yapabiliyoruz. İlk programımızı hemen bıraktık. Bu kuleyi yapmak için büyük uğraşılara girmenin tek bir nedeni olabilirdi; yok olacağını anlayan bir uygarlık kendini hatırlatacak bir anıt yapmıştı.

Bu kulenin altına bırakılmış herşeyi iyice incelemek için daha uzun zamana gereksinmemiz var. Gene de bütünü bunları hazırlamak için çok zamanları varmış. Çünkü güneşleri onları, patlamadan çok önce uyarmış olmalı. Yaratıcı güçlerinin bütün eserlerini ve başka saklamak istedikleri ne varsa, patlamadan önceki günlerde buraya getirmişler. Tamamen unutulmamak için başka bir ırkın bunları bulmasını ummuşlar.

Keşke biraz daha fazla zamanları olsaydı. Kendi güneş sistemleri arasında gezegenler arası uçuşu başarmışlar ama yıldızlararası uçuşu öğrenememişlerdi ve en yakın güneş sistemi de yüz ışıkyılı uzaktaydı.

Heykellerinin gösterdiği gibi, insana bu kadar çok benzemeseler bile onları takdir edip, acı sonları için üzüntü duyduk. Geriye binlerce resim ve yazılarını kolayca çözmemize yarayacak çok özenle hazırlanmış diyagramlar bırakmışlar. Bazı konularda bizi geçmiş bu uygarlıktan arta kalanların bir çoğunu inceledik ve altıbin yıl sonra bu uygarlığın yokoluşunun acısını yüreğimizde hissettik. Belki de sadece iyi yönlerini göstermek için çaba harcamışlar ama bunun için onlara kızamayız. Dünya'ları güzel, kentleri de bizimkilerden aşağı kalır değilmiş. Resimlerinde onları çalışırken ve oynarken gördük. Müziklerini dinledik, adetlerini öğrendik. Özellikle bir sahne gözlerimin önünden gitmiyor. Bir grup çocuk acaip mavi bir kumsalda, Dünya'daki yaşıtları gibi dalgalarla oynuyorlar. Ve arkada kısa bir süre sonra bu şanssız canlılara hainlik edecek güneş sıcak, dostça ve yaşam saçarak parlıyor.

Belki de Dünya'dan çok uzakta ve yalnız olmasaydık bu resim bizi bu kadar çok sarsamazdı. Çoğumuz başka Dünya'larda eski uygarlıkların kalıntılarını gördük ama hiçbiri bizi bu kadar etkilemedi.

Korkunç bir trajedi. Bir uygarlığın en parlak zamanında tamamen yokolması. Bu Tanrı'nın rahmetiyle nasıl bağdaşır?

Arkadaşlarım da bana bu ve benzeri sorular sordular. Bütün bildiklerimle yanıtlamaya çalıştım. Belki sen daha iyi yanıtlar verebilirdin Loyola. "Exercitia spiritualia - Ruhsallığın Yücelişi -" den de yardım görmedim. Kötü canlılar değillerdi. Hangi Tanrılara inandıklarını bilmiyorum. Daha doğrusu . Tanrıya inanıp inanmadıklarını bilmiyorum.

Arkadaşlarımın Dünya'ya dönünce neler diyeceklerini biliyorum. Evrenin hiçbir anlamı ve şanı olmadığını - Yalnız bizim gökadamızda yılda yüz yıldız patladığına göre - belki de tam şu anda bile bir uygarlığın yok olmakta olduğunu söyleyecekler. Bu uygarlığın iyi ya da kötü şeyler yapmış olması hiç bir şeyi değiştirmiyor. Tanrısal adalet yok, çünkü Tanrı yok.

Tabii ki bütün bunlar kanıt değildir. Aksini savunanlar mantık değil hisleri tarafından etkilenmişlerdir. Tanrı'nın hareketlerini insanlara açıklamasına gerek yoktur. Evreni yaratan Tanrı eğer gerekli görürse bozabilir de.

İnsanların yakıldığını bilmek beni de rahatsız ediyorsa da bu görüşü kabul edebilirim. Ama öyle bir nokta var ki en sarsılmaz inançları bile yerinden oynatabiliyor ve iyice düşünürsem bu noktaya geldiğimi anlıyorum.

Bulutsuya gelmeden önce patlamanın ne zaman olduğunu kesin olarak bilmiyorduk. Şimdi bulduğumuz astronomik veriler ve notlar sayesinde bu tarihi çok doğru hesaplayabilecek durumdayız.

Patlamanın ışınlarının hangi yılda Dünya'ya ulaştığını biliyorum. Artık uzay gemimizin arkasında kaybolan bu süpernovanın gökyüzünü nasıl aydınlattığını biliyorum. Güneş doğmadan önce şafakta, doğu ufkunda bir sinyal alevi gibi parladığını da biliyorum.

Hiç şüphe yok. Eski sır sonunda çözüldü. Ama Tanrım, kullanabileceğin o kadar çok yıldız vardı ki.

Yok oluşlarının sembolü Kudüs üzerinde parlasın diye, bu canlıları yakmak zorunda mıydın?

The Star adlı öyküyü çeviren Süha ALINCAK

Bu öykü ilk olarak Ocak 1980 yılında GÖKTAŞI bilimkurgu dergisinde yayınlanmıştır.

(1) Phönix: Kendini yakan bu olağanüstü kuş daha sonra küllerinden gençleşmiş olarak doğmuş ve gökyüzüne yükselmiştir. Yunan söylencesinde ölümsüzlük simgesi.

(2) Ignatius von Loyola: 1534 yılında kurulan Cizvit tarikatının kurucusu.

(3) RUBENS, Peter Paul (1577-1640): Yüzlerce tablosu bulunan ünlü Flaman ressamı.

(4) 1995 Rama (Rendezvous with Rama) Kavram Yayınları

(5) Arthur C. Clarke'ın Internet'te yapılan tarama sonucu bugüne dek yayınlanan eser sayısı 54'tür. (5.4.1996)

(6) Science Fiction Literatur 1.

Dünya Dağıtım Tel: 0212. 629 08 08
O. Seyfi ŞİRİN'in eserlerini Dünya Aktüel Kitabevleri ve Pres dağıtımla çalışan diğer seçkin kitabevlerinde bulabilirsiniz.

CENNET ATLARI ve
13.000 YIL SONRA
isimli bilimkurgu romanlarının yazarı
O. Seyfi ŞİRİN'den
yeni bir bilimkurgu kitabı daha!

GELECEK YÜZYILLARDAN ANILAR

Kitapçılarda! Mutlaka okuyun!

Arthur C. Clarke'ın Yaşam Öyküsü

Arthur Charles Clarke 16 Aralık 1917'de İngiltere'nin Minehead/Somerset kasabasında doğdu ve bir çiftlik evinde büyüdü.

Küçük yaşlardan itibaren fen bilimlerine ilgi duyan Arthur C. Clarke kendi yaptığı bir teleskopla ayın haritasını çıkarmıştır. Mali durumunun elverişli olmaması nedeniyle üniversiteye gidemeyen Arthur C. Clarke bir devlet dairesinde hesap kontrolörü olarak çalışmaya başladı. Bu sıralarda kendilerini "İngiliz Gezegenlerarası Derneği" diye adlandıran bir derneğin araştırma faaliyetlerine katıldı. (Daha sonraları iki kez de başkanlığa seçilmiştir.) İkinci Dünya Savaşı nedeniyle 1941 de İngiliz Hava Kuvvetlerine çağrılan Arthur C. Clarke radar eğitimcisi olarak görev yaptı. Savaştan sonra, Londra'da King's College'de Matematik ve Fizik öğrenimi gördü. Bu sırada Science Abstracts dergisinde başdüzeltmen yardımcısı olarak çalıştı.

Askerlik hizmeti sırasında ilk bilimkurgu öykülerini yazmaya başlayan Arthur C. Clarke'ın 1945 yılında Wireless World dergisi için yazdığı EXTRE TERESTRIAL RELAYS (Yeröte İstasyonlar) adlı makalesinde Dünyanın her bölgesinde radyo ve TV sinyalleri yayacak bir uydu sisteminden ayrıntılı bir biçimde söz etti ve yaklaşık 20 yıl sonra bunun gerçekleştiğini gördü. Bu nedenle 1963 yılında Franklin Enstitüsü tarafından altın madalya ile taltif edilmiştir. Yaklaşık 200 kadar popüler bilimsel yazısı Reader's Digest, Harper's, New York Times ve Playboy'da yayınlanan Arthur C. Clarke bilimsel yazılarından dolayı 1962'de UNESCO'nun Kalinga ödülünü kazandı. Bazı makale ve ders notları VOICES FROM THE SKY (1965, Gökten Sesler) THE VIEW FROM SERENDIP (1977, Serendip'ten Görüntü) adları ile kitap halinde yayınlandı. Bilimsel yazılarından dolayı 1965 de "Uzay Yazarları Odülü"nü, 1969'da da Westinghouse bilimsel yazılar ödülünü kazandı.

1950 yılından itibaren işinden ayrılan ve serbest yazar olarak çalışan Arthur C. Clarke, 1954 yılında Mike Wilson ile birlikte sualtı araştırmacılığı konusu hakkında yazı hazırlamak için Avustralya ve Seylan'a gitti. Seylan'ı orada ikamet edecek kadar beğenen Arthur C. Clarke'ın bugün Hikkaduwa'da bir dalgıç şirketi vardır. Ünlü yazar burayı gezmeye gelen turistlere mercan kayalıklarını göstermekte ve çok iyi para kazanmaktadır. Sualtı dalışları ve başından geçenleri 1958'de yayınlanan THE COAST OF CORAL (Mercan Kıyısı) adlı kitabında anlatır.

Arthur C. Clarke'ın ilk bilimkurgu öyküsü, kısa ömürlü bir ingiliz bilimkurgu dergisi Fantasy'de yayınlandı. Ve bir süre sonra ilk ücretli öyküsünü Campbell'in Astounding dergisine sattı. Daha sonra eski öykülerini RESCUE PARTY adlı kitapta topladı. İlk bilimkurgu romanı AGAINST THE FALL OF NIGHT'a 1937 yılında başlamasına rağmen, İkinci Dünya Savaşı nedeniyle ancak savaşın sona ermesinden sonra bitirebildi. 1948 yılında "Startling Stories" dergisinde çalışmaya başlayan Arthur C. Clarke THE CITY AND STARS'ı hazırladı. Bunu 1949 yılında Thrilling Wonder Stories dergisinde yayınlanan THE LION OF COMARRE izledi. Daha sonra yine dergilerde, 1950'de CHILDHOOD'S END, 1951'de, PRELUDE TO SPACE, SANDS OF MARS, EARTHLIGHT yayınlandı. EARTHLIGHT daha sonra genişletilerek 1955'de kitap haline getirildi. Arthur C. Clarke daha sonra gençler için ISLANDS IN THE SKY (1952), ve DOLPHIN ISLAND (1963) kitaplarını yayınladı. Bilimkurgu romanı THE DEEP önce bir dergide 1954'de terfika edildi, daha sonra 1957 da genişletilerek kitap oldu. 1961 yılında yine ünlü bir başka romanı A FALL OF MOONDUST yayınlandı. 1968 yılında ise bir efsane doğdu. THE SENTINEL adlı öyküsü genişletilerek 2001 - A SPACE ODYSSEY (2001 - Uzay Yolu Macerası) adı ile filme alınarak büyük bir başarı kazanınca Arthur C. Clarke 1969 yılında filmin yapımcısı Stanley Kubrick ile birlikte Oscar ödülünü kazandı.

1950'li yıllarda ayrıca Charles WILLIS adı ile konusu White Hart adlı bir meyhanede geçen ilginç bilimkurgu öykülerine de yer veren bir kitabı yayınlanmıştır.

1973 yılında RENDEZVOUS WITH RAMA izledi bu çalışmaları, 1976 da IMPERIAL EARTH ve 1979 da THE FOUNTAINS OF PARADISE geldi. 2001 - A SPACE ODYSSEY'in başarısından sonra yazdığı 2010 - ODYSSEY TWO romanıda 1984 yılında filme alındı.

THE STAR (Yıldız) adlı öyküsü ile 1956 yılında Hugo ödülü kazanan Arthur C. Clarke RENDEZVOUS WITH RAMA romanı ile 1973 yılında Nebula ve Jüpiter ödüllerini, 1974 yılında da Hugo Gernsback ve John W. Campbell ödüllerini aldı.

Arthur C. Clarke'ın ünlü romanı 2001: Uzay Yolu macerasının devamı olan 2010: ODYSSEY TWO 1982 yılında yayınlanır. Bunu 1988 yılında yayınlanan 2061: ODYSSEY THREE izler.

Bir başka ünlü dizi olan RAMA'ların ikinci kitabı RAMA II ise 1989 yılında yayınlanır. Bunu 1991 yılında yayınlanan "The Garden of Rama" ile 1993 yılında yayınlanan "RAMA REVEALED" izler.

Arthur C. Clarke'ın diğer eserlerinden bazıları da 1986 yılında yayınlanan "THE SONGS OF DISTANT EARTH", 1988 yılında yayınlanan "A MEETING WITH MEDUSA", 1993 yılında basılan "THE HAMMER OF GOD"dur.

Varoluş, Yabancılaşma Korkuları ve Bladerunner

Kerem Sanatel

Bilim-Kurgu sinemasıyla yakından ilgilenen herhangi birinden ütopyaları fon kullanarak insanoğlunun temel sorularına felsefe yaklaşımlar getiren ya da en azından bu soruları gözler önüne seren, içerik olarak fazlasıyla tartışmaya açık, kısaca 'derin', BK filmlerinin listesini yapmasını isteseniz şaşılacak kadar kısa bir listeyle karşılaşırsınız. Özellikle BK formunda söz konusu derinliklere varmanın her baba yiğidin harcı olmadığını söylemek kestirmeye sap mak gibi görünse de, böyle bir girişimin altında gülünç duruma düşme veya saçmalama ihtimalinin yatması, listenin sınırlı olmasını ana hatları ile açıklayabilmektedir.

Sinema tarihinde Bk türü, insanların düşlerini iki boyutlu bir hale dönüştürmenin yeterli olacağını görüp durdu. Türlerin içiçe geçtiği ve herhangi bir filmi kategorize etmenin oldukça zorlaştığı günümüz sinemasında BK, iyiden iyiye unutulmaya yüz tutmuşsa da önümüze çıkan çokkısıtlı örneklerde de aynı kolaycılığa halen kaçıldığını görebilmekteyiz. Türü beyazperdeye taşıyanların en büyük hatası, BK'nın felsefe yapmak için ne kadar uygun bir zemin barındırdığının görmezden gelinmesinde ve türün salt eğlence türü olarak algılanmasında yatmaktadır. Oysa ki BK sinemasının ilk örneklerinin bir kısmı bu suya sabuna dokunmuyormuş gibi gözükerek can alıcı sorular sorabilme imkanı yaratan zeminden faydalanmak için türü kullandılar. Bunun en tipik örneği de Fritz Lang'ın Metropolis'idir. Uzunca bir süre saf bir BK mbaşyapıtı olarak görülen film, bugün, Lang'ın Marksist bakış açısını eksen alarak oluşturduğu metaforların deşifre edilişiyle önemli bir politik sinema örneği olarak da değer görmektedir. Özellikle seksenlerin BK sinema yapımcıları, belli başlı istisnaları haricinde, o dönemin iyice gelişmiş olan sinema teknolojisini en cicili bicili haliyle sunan Star Wars gibi seriyallerle söz konusu görmezden gelmenin peşinden (yüksek hasılatlar yüzünden) seve seve gitmeye devam etti. Entellektüel olma çabaları ise They Live

(Carpenter), Westworld (Crichton), Mad Max (Miller), Capricorn One (Hyams) gibi filmlerde, fonda çok cılız bir biçimde yer alan toplumsal eleştiri girişimleriyle tatmin edilmeye çalışıldı. İşin ilginç yanı, sektörün üstadı kabul edilen George Lucas'ın, ilk filmi THX 1138 ile türe entellektüel bir bakış açısı getirmeye çalışıp sonradan tacir zihniyetiyle bir dizi yapıt kotarması tartışmaya açık bir konudur.

Tüm bu satırlar tabii ki sözü geçen ya da ima edilen sinema yapıtlarını kötülemek anlamına gelmiyor. Daha çok, ortaya çıktığı anda zamanının çok ötesine düşen 2001: A SPACE ODYSSEY ve değeri günümüzde henüz anlaşılmaya başlayan BLADE RUNNER gibi filmlerin neden sivrildiklerini ve neden başyapıt olarak kabul gördüklerini hissettirme amacı güdüyor.

***

Deşifre edilmesi açısından kuşkusuz Blade Runner, 2001'den daha berrak bir yol göstericidir. 2001'in çekildiği yere yatmaya meyilli anlamlarla yüklü olmasının getirdiği bulanıklık Blade Runner'da rastlanan bir unsur değil. BladeRunner'ın kafasını taktığı konular belirgin; varolma, ölüm, her ikisinle ayrı niteliklerle alakalı korku ve tümünü içine alan yabancılaşma.

Filmi biçim olarak incelemeye pek girmeyeceğim. Filmin elektronik görüntü tarihinde bir öncü pozisyonunda bulunduğunu söyleyebiliriz kısaca. Ridley Scott'ın karakteristik anlatım özellikleri (yakın plan çekimler v.s.), filmin metafizik temalarına mistik bir derinlik de katan (ya da zaten varolan bu derinliği belirginleştiren) Vangelis imzalı müziği, film hakkında zaten genel bir kabul duygusu yaratmaktadır. Aynı zamanda Scott, filmini, ilk versiyondaki bazı pürüzleri (Deckard'ın anlatıcı sesi, SHINING filminden aynen alınıp montajlanmış doğa görüntüleri, mutlu son v.s.) atıp 1992'de yeniden kurgulayarak BladeRunner'ın gerçek kimliğine ulaşmasını da sağlamış oldu. Zor bir film BladeRunner, izlemesi hiç te eğlenceli değil, ancak bizi soktuğu aynalarla dolu odada kendimizi gördüğümüz takdirde ağır ağır içimize işleyen ve ancak bu takdirde değer kazanan bir film.

Evet! BladeRunner bizi aynalarla dolu bir odaya sokuyor. Bugüne dek sormamışsanız eğer, sizi bazı soruları sormaya yöneltiyor kendinizle yüzleştirerek. Varolmaya duyulan zamanlı zamansız, ya da hep süregelen öfke!... Ve tabii aynı zamanda varolmanın getirdiği belirsizlikler... İnsanoğlunun soru sormayı hem sevip hem çekindiği (hatta üsendiği) konular üzerinde geziniyor. "Nereden geldik? Nereye gidiyoruz?" gibisinden klişe soru ihtiyacının verdiği külfet. Varoluşumuzun somut cevabı verilmediği takdirde üstümüze çöreklenen korku... Nam-ı diğer (filmin hatalı Türkçe adı gibi) Bıçak Sırtı'nda yaşam...

BladeRunner'ın yapay insanı Roy Batty, bu korkuyla yaşayan tek android. Tıpkı gerçek yaşamda da olduğu üzere BladeRunner'ın karakterleri de ikiye ayrılıyor; Sadece yaşayanlar ve fazla soru sorarak içine varoluş korkuları salanlar. Bu iki grupta birincisini Deckard temsil ederken birdenbire ikinci grupta dahil oluyor. Zira Deckard da bir kopya-bir yapay insan. (Şimdi burada biraz duralım. Yönetmen, yeniden kurguladığı versiyonda, zamanında yapımcı şirketle epey tartıştığı konuda özgürleşir ve Deckard'ın bir android olduğu gerçeğini daha iyi vurgular. İlk versiyondaki cılız imaların (Polis müfettişi Deckard'la kaçak androidlerin video dosyalarını incelerken Deckard'ı anlamlı bakışlarla süzer.) yerini daha güçlü işaretler alır; Deckard rüyasında bir unikorn (tek boynuzlu at) görür. Filmin sonunda Edward James Olmos, Deckard'ın evinin kapısı önüne kağıttan bir unikorn bırakacaktır... Tek bir düş görme sahnesinin eklenmesiyle Deckard'ın android olduğu gerçeği belirginleşir.)

Roy Batty'nin ölüme karşı gelme isteği, bu bağlamda Deckard'ın kendisinin bir android olup olmadığından şüphelenmeye başlamasıyla gelişen korkuyla birebir gitmeye başlar. Nitekim korkuya kapılan yalnızca Deckard da değildir. Deckard'ın yaptığı empati testiyle aynı duruma Rachel de düşer. Yıllarca süren bir yaşamın, anıların, geçmişin programlanmış olduğunu öğrenmek filme somut bir korku duygusunu egemen kılan bir temadır. (Rachel'ın olağanüstü dokunaklı durumu ve benzersiz bir sahnede Deckard'ın kendisine sevmeyi öğrettiği anın oluşturduğu hüzün ve melankoli, BK sinemasına yapaylaşmadan nasıl dramatik öğeler katılabileceğini çok iyi kanıtlar.)

Roy Batty'nin sonu umutsuz ve kuralları az çok belli bir takibin peşine düşmesi yalnızca varoluşunun kaynaklarına ulaşma ya da ömrünün sınırlarını merak etmesinden kaynaklanmaz. Batty bir yabancılaşmanın pençesindedir. Ancak yabancılaşmanın daha çok, düşüncelerin ve toplumsal konumun insanın kendisini aşan güçlerce yönetiliyormuş hissine kapılmasına yol açan yanıyla acı çekmektedir. İpleri istediği gibi, oynatan bir gücün sonucu acı çekmek ve akabindeki belirsizlik. Roy'un doğasında bio-mekanik tanrıdan, yaratıcısından (daha yumuşak tabiriyle imalatçısından) nefret etmeye dönüşür. Tek eliyle bir çıkıntıya tutunarak boşlukta sallanan Deckard'a bakarak; "Ölümü bu kadar yakından tatmak korkutucu değil mi?" diye sorar Batty bir sahnede. Ve ekler; "İşte kölelik de tıpkı böyle bir şey." Öyküyü ya-

zanların varolmaya karşı besledikleri karamsar bakış açısı, bu diyalogla doruk noktalarından birine ulaşır.

Batty'nin yaratıcısının peşine düşmesiyle, çağlar boyunca insanların bir üstün gücü araması ve dini dogmalarla varolmanın korkularını yatıştırmaya çalışmaları çok güzel bir biçimde sembolize edilir. Tarihte filozofların en büyük ütopyalarından birini teşkil etmiş olan "yaratıcıyla tartışma" ütopyasını Batty gerçekleştirme fırsatını yakalar. (BladeRunner böylece, tüm yenilikçi tavrına rağmen, BK'nın insanların ütopyalarını gözler önüne serme ve böylece onları bir biçimde rahatlatma şeklinde tanımlanabilecek klasik (ve belki de en temel) yaklaşımına sadık kaldığını gösterir.)

Batty'nin Bio-mekanik dahisi Elder Rosen'le ilk karşılaştığında sarfettiği "Yaratıcıyla karşılaşmak pek kolay olmuyor." sözleri, bu ütopyanın sembolize edilişini tescil ediyor gibidir. Batty'nin yaratıcısından ilk istediği şey daha uzun bir yaşam süresi (ya da ölümsüzlük) olur. Ve aldığı olumsuz yanıtla birlikte önce Rosen'i öper (Yaratıcıya sevgi!) sonra da öldürür (Yaratıcıya öfke!). Ne var ki bu tokat etkisi yaratan sembolik eylem Batty'nin korkusunu yatıştırmayacaktır. Nitekim kısa bir süre sonra "eceliyle" öldüğünde artık bu korkuya yenik düştüğünü yağmur altında belli olmayan gözyaşlarıyla göstermiş olur. Tıpkı gözyaşları gibi belirsiz yaşamı belirsizlikte son bulmuştur.

Görüldüğü gibi yaratanla yarattıklarının tarih kadar eski mücadelesi, BladeRunner'da dahice sergilenmekte ve bu konunun ancak BK formatında suya sabuna dokunmamış gibi görünmeyi başararak sorgulanabileceği ispatlanmaktadır.

***

Bu benzersiz öyküyü sanılanın aksine Philip K. Dick'e değil, Hampton Fancher ve David Peoples'a borçluyuz. Dick'in romanı (1948 tarihli Do Androids Dream of Electric Sheep?) her ne kadar temel alınmışsa da romandaki öğelerden çok azı filme yansımıştır. Yalnızca bir iki diyalog ve isimler...

Dick, diyaloglara ağırlık vererek anlattığı gerilimden yoksun öyküsünde daha çok çevreci bir BK polisiyesi ortaya çıkarıyor. Fancher ve Peoples, belli ki romanın usul usul çağrıştırdıklarından etkilenerek kendi özgün öykülerini ortaya çıkarmışlar. Dick'in romanının filmden çok uzağa düştüğünü rahatlıkla söyleyebiliriz. (ya da tam tersi) Bu açılardan dolayı filmi ve romanı (ki ülkemizde Kavram yayınlarından henüz yayımlandı) biribirinden tümüyle bağımsız düşünüp yaklaşmakta sonsuz fayda var.

Yazımın Bilim-Kurgunun gerçek işlevi nedir, Bilim-Kurgu sineması neye hizmet etmelidir gibi sorulara kapı açtığının farkındayım. Ancak bu (en az BladeRunner'ın içeriğini saçmalamadan açımlamaya çalışmak kadar) zor ve uzun konuyu başka bir yazıya bırakıyorum.

Su Dibinde Uyuyan Adam

O. Seyfi Şirin

Ben o zamanlar bir parça sessiz ve utangaçtım. Amerika'dan gelmişti. Yer yüzünde bir başkası olmasa da yaşayabilecek kadar kendinden emin gözüküyordu. Teras katındaki özel alanımıza çıktığımızda boyaları zamanla aşınmış beyaz camdan gözetlerdik onu. Her katında dört daire bulunan apartmanımızın çatı katı iki büyük eşit parçaya bölünmüştü.

İki kısmının da yarısı çok yüksek kiremit kaplamayla, diğer yarısı ise camekanlarla tamamen çevrelenmişti. İşte bu iki terasın birisi Amerika'dan gelen Fehmi ismindeki kişiye, diğeri de yaşlı bir çiçek meraklısı olan yöneticimize aitti. Yöneticimizin terası, dev salon bitkilerinin yanyana gelmesiyle oluşmuş bir orman gibiydi. Büyük saksıları zamanı gelince sulama ayrıcalığını da zamanla biz kazanmıştık. O sadece ayda bir defa gelir ve genel bakımlarını yapardı. Binde bir sipariş aldığı zaman da hangi saksının gönderilmesini gerektiğini ezberden bilirdi. Apartmanda oyun alanımız olmadığı için yönetici, Asuman ile ikimize bağımsız olarak girilebilen arka terasın anahtarını vermişti... Diğer çocuklar, terasın özel mülk olan bu kısmını ancak biz açtığımız zaman değerlendirebilirlerdi. Bir anahtar sahibi olmak, ağırbaşlı çocuklar olarak böylesine bir güven sağlamak, Asuman'ı da, beni de sonsuz mutlu ediyordu. Asuman on bir, ben on iki yaşındaydım. Ne söylersem ciddiye aldığı ve hep yanımda olduğu için Asuman'ı erkek arkadaşlarımdan bile üstün tutardım.

Son zamanlarda en büyük zevkimiz, yan terası gözetlemek olmuştu. Esrarengiz Fehmi bey, yan tarafı büyük bir laboratuvar olarak düzenletmişti. Bu geniş laboratuvarın küçük bir odası hariç her tarafını gözetleme yerinden izleyebiliyorduk. Bu esrarlı bilim adamından fena halde şüpheleniyor, hakkında fikirler yürütüyorduk. Bu da bize ayrı bir zevk veriyordu. Bazen ondan gereğinden fazla şüpheleniyor, bazen de dünya çapında bir dahi olduğu hükmüne varıyorduk. Doğruydu düşündüğüm. Fehmi Amca insanlardan uzaklarda, uzaklarda demek eksik kaldı, yükseklerde bir yerlerde kendi halinde yaşayan bir bilim adamıydı. Arka terasta hayatımızın en mühim tecrübelerini yaşadık. En gizli bilgilerini öğrendik. En hüzünlü ve en heyecanlı saniyeleri yudumladık.

Arka teras Fehmi Amcanın laboratuvarına bitişikti. O bizi ancak camlı bölmenin bir kısmında durursak görebilirdi. Fakat biz onu iki ayna yardımıyla yaptığımız, kendi imalatımız olan çok kullanışlı periskobumuzla oturduğumuz yerden izliyorduk. Fehmi Amcanın yaptığı deneyleri gözlemliyorduk. Ne zaman mı? Günün neredeyse üçte birini orada geçiriyorduk. Okulda, ailede arkadaşlar arasında büyük dedikodular çıktı hakkımızda... Herkes nereye kaybolduğumuzu merak ediyordu. Ser verip sır vermiyorduk. Bizimkiler önce Fehmi Amcaya düşman olmuşlardı ancak kendiliğinden gelişen bir iki güzel olay Fehmi Amcanın üzerindeki şüpheleri sildi.

Biz de derin bir nefes aldık. Bunlardan birincisi; babam Rumelisihisarı'nda sandalla balık tutarken ruhsatlı tabancasını heyecanla denize düşürmüştü. Büyük bir ücret karşılığı gelen balık adamlar çıkaramadılar. Olaydan iki gün sonra Fehmi amcanın haberi oldu. Birkaç saat içinde hem tabancayı çıkardı, hem paslanmasını önleyici menevişi memlekette hiç bir fabrikanın yapamayacağı ustalıkla yaptı. Hem de tek kuruş ücret almadı. Babamla uzun konuşmalar yaptılar ve çok sıkı dost oldular.

İkincisi; her seferinde bozulan apartmanın hidrofor sistemini elden geçirdi. Acil kullanım için ikinci bir yedek depo yaptı. En seçkin üniversitelerin doktora öğrencileri, profesörleri, ziyaretine gelebilmek için can atıyorlar, karşısında hazır ol'da duruyorlardı. Fehmi Amca bu bilim adamlarının hiç birisini sevmiyordu. Hepsi de bilimin sırtına yük adamlardı. Fehmi Amcaya göre bilim adamı, bilimi sırtlayan, insanlık için dünya çapında bir şeyler yapabilme cesaretini gösterebilecek, önce en iyiyi, sonra en yeniyi ortaya koyabilecek adamdı.

Bunun için ise günde yirmi saat çalışmak gerekiyordu. Fehmi Amca gibi çalışabilen adam memlekette yok denecek kadar azdı. Ben bunları sonradan öğrendim. O zamanlar tek bildiğim Amerika'da bile herkesin tanıdığı, gözlüklü, zayıf fakat sağlıklı, elli yaşlarındaki Fehmi Amcaydı.

Kendi ifadesine göre beni atılganlığımdan, Asuman'ı durağanlığından ve dinginliğinden dolayı seviyordu. Gerçekten de saatler süren çalışmalardan sonra, yüzünün şeytan görmüş gibi korkuyla sarardığını, nefes nefese kaldığını, küçük bir çocuk gibi konuşmak, sığınmak ihtiyacı duyduğunu, fellik fellik sığınacak bir köşe aradığını gözlemlemiştik. O zaman

can havliyle gelir, bizim tarafın demir penceresine eline geçirdiği bir metalle vururdu. Biz o sırada terasta olsak bile ona görünmeden kapıya kadar gidip, kapıyı içerden açarak, tam o sırada gelmiş gibi yapardık. Bizi görünce bir anda rahatlar, hararetle kendi bölümüne çağırırdı. Biz de açılabilen küçük ara penceresinden birer birer diğer tarafa geçerdik.

Ne söylesek dinlemeye hazırdı. Biz çocuk yaşlarında olduğumuz için küçük çocukların belirli belirsiz korkularını iyi bilirdi. O yüzden onu rahatlatmak için aklımıza ne gelirse anlatır, renkli bir sohbet ortamı oluşturmaya gayret ederdik. Ben çoğunlukla babamla gittiğimiz avlarda köpeklerle nasıl boğuştuğumu, göle düşen yaban ördeğini nasıl çıkardığımızı anlatırdım.

Benim bu av hikayelerim çok hoşuna giderdi. Asuman da okulda olanları anlatırdı. Şükran duyduğunu söylerdi bize. Fehmi amca, bilimin derinliklerine dalardı. Bizimle konuştukça normale dönerdi.

Aramızda konuştuğumuz çocuk argosuna da bayılırdı. Bizden çok şey öğrenmişti. Vedalaşırken "Acele görüşelim harçlıkları bölüşelim" derdik. Telefonda uzun süre konuşmalarına tanık olduğumuzda "Telefon idaresi şilt ve madalya gönderecek neredeyse" derdik. Her zaman hep birlikte gülecek bir şeyler çıkardı. Gazete okumaya, televizyon seyretmeye vakti olmadığı için biz ona okuduklarımızı, seyrettiklerimizi, duyduklarımızı ve büyüklerimizin yaptıkları yorumları anlatıverirdik. Tarifsiz mutlu olur, çocuklar gibi sevinirdi. Bütün bunlar bazen bir tam gün süren çalışmaların arasına serpiştirdiği kısa molalarda olurdu.

Fehmi Amcamızı günde üç kez görmesek merak eder, çalışmaktan yorgun düştüğünü gördüğümüzde de içten içe üzülürdük, kaygılanırdık.

Asuman'la küçük ellerimizi açar dua ederdik onun için. Örnek alırdık onu. Gerçi bu solgun yüzlü, mutsuz görünüşlü, açık kumral adamın ne yaptığını, hangi amaca hizmet ettiğini bilmiyorduk fakat bu kadar disiplinli çalışma ancak inanç ve aşkla yapılabilirdi.

Özel bir bilim ve buluşçuluk aşkıyla yani. Biliyorduk ki Fehmi Amca dünyanın çarpık gelişmesinden, bilimin ve bilimdeki gelişmenin; insanların iyiliğinden daha çok, felaketini ve sonunu hazırlayıcı işler yapmaya kilitlendiğinden dolayı rahatsız oluyordu. Büyüsü bozulmasın diye soramadığımız ancak gizli gizli gözetlediğimiz çalışmalarının odak noktasını bu dünyanın çirkin ve tehlikeli gidişini durdurmaya adadığını seziyorduk.

***

İlk gözlemlerimizde evinde kafesler dolusu tavşanlar vardı.

Büyük boy ekranlı TV büyüklüğündeki bir akvaryumun suyuna bazı sıvılar karıştırıyor. Ameliyat ettiği tavşanları akvaryuma atıyordu. İlk zamanlar üç dört dakika içinde tavşanlar ölmüş. Fehmi Amca projektör gibi kuvvetli ışıkların altında tavşanların suda boğularak ölmesini seyretmişti.

Asuman'ın yanaklarından iplik gibi gözyaşları süzülmüştü. "Pis adam..." diye mırıldanmıştı. Asuman'ın "Pis adam" demesi benim yüz tane küfürümden daha önemliydi. Çünkü o, bir prenses kadar terbiyeli ve zarifti. Fakat Fehmi Amca da son derece üzgün ve yıpranmış görünüyordu. Tavşanların suda boğulmaları, anlaşılan onu da sarsmıştı. Yanımıza geldiğinde bitkindi. Bize başı önde suçluymuş gibi öylesine derinden yaralayıcı baktı ki, bir kaç dakika içinde tavşanların korkunç sonunu unutup kendisini teselli etmek zorunda kaldık.

Aradan birkaç hafta geçti. Bu bilim adamını seyrederken olgunlaştığımızı büyüdüğümüzü hissettim. Keşke bütün yetişen çocukların ve gençlerin etraflarında bir tanecik gerçekten bilim adamı olsaydı...

Fakat ben böyle seyrederken heyecan duyduğum ikinci bir bilimadamı görmedim. Annemle babama da sordum. Onlar da hafızalarını yokladılar. Profesörler sitesinde oturduğumuz halde aynı özelliği taşıyan üç kişi hakkında hemfikir oldular. O zaman küçük şehir ve kasabalarda, başka sitelerde yaşayan milyonlarca genci düşündüm. Yazık gerçek bilim adamlarıyla, hayatı bir ucundan kavrayarak silkeleyen bu müthiş insanlarla hiçbir zaman karşılaşamayacaklar. Belki biraz büyüyünce trafikte karşılaşacaklar ve yavaş seyir ettiği için önce korna çalıp arkasından da tumturaklı çirkin sözler söyleyecekler...

Oysa trafik kurallarına uyarak giden o meçhul adamın, her nefes alışını insanlığın büyük ideallerine adayan geniş yürekli, merhametli bir dev olabileceğini hiçbir zaman öğrenemeyecekler. Gerçi Fransız kaptan Kusto, gibi örnek bilimciler, televizyonlarda boy gösteriyorlar ve seçkin bir izleyici zümresi tarafından beğeniliyorlar fakat çıplak gözle bir bilim adamının çalışmalarına tanık olmak bence bin defa daha anlamlı. Fehmi Amcayla mezarlık ziyaretine gittiğimizi hatırladım.

Asuman küçük bir kız olduğu halde yanına baş örtüsü

almıştı. Fehmi Amcanın değişik mezarlıklarda uyuyan arkadaşlarını ziyaret ettik. Elli yaşında olduğu halde ne çok arkadaşı ölmüştü. Bunun sebebini ısrarla sorduk. Fehmi amca konuşmadı. "Bilim adamı olacaklarına demir tüccarı olsalar şimdi burada olmazlardı..." dedi.

Asuman'la ikimiz, ilim adamları dışındaki bütün insanlardan nefret ettiğimizi hissettik. Üstelik bunu ifade de ettik. Fehmi amca, bize ümitle baktı ve buruk bir şekilde boynunu bükerek tebessüm etti.

Babamın sözlerini hatırladım. "Evinde çalışacağına bir fabrikada çalışıp bir iki küçük buluş yapsa saraylarda yaşar Fehmi Bey" demişti.

Fehmi Amcaya ertesi gün yumurtladım bu parlak fikri. Fehmi Amca katıla katıla gülmüş ve nice zaman sonra "Ömür o kadar kısa ki herşeyi yapacak zaman yok, tercihleri iyi yapmamız gerek..." demişti.

***

Biz yine tavşanlara dönelim isterseniz. Birkaç ay sonra tavşanlar suyun içinde yaşamaya başladılar. Tabii bir veya iki gün. Sonra bu süre daha da uzadı. Tavşanların su içindeki ömürleri uzadıkça Fehmi Amcanın da morali düzeldi. İştahı ve neşesi arttı. Kahkahalarını tanımış olduk böylece. Sonra tavşanları seyrederek notlar almaya başladığını, yine korku nöbetlerine tutulduğunu, yazı yazarken elini sık sık boynuna götürdüğünü gözlemledik. Aradan birkaç ay geçti.

Fehmi Amca birkaç gün bir yardımcıyla birlikte çalıştılar. Geniş cam tabakalarla çelik köşebentleri birleştirerek, camdan bir akvaryum yaptılar. Akvaryum bittikten sonra yardımcı gelmez oldu.

Fehmi Amca akvaryumu suyla doldurdu. Akvaryumun içine renkli sıvılar döktü. Bu sıvılar, akvaryumun rengini tamamen değiştirmediler. Suda süratle dağılıp, akvaryumdaki suyun rengini açık kahverengi bir havaya büründürdüler. Yine de akvaryumun diğer tarafı çok net olarak gözüküyordu.

Fehmi Amca giysilerini birer birer çıkardı. Soyunuyordu. Utandık bakamaz olduk. Oradan süratle uzaklaştık. Aynı zamanda da dehşetle ürpermiştik. Dualar ediyorduk. Bu bilim manyağı Fehmi Amcamız, kendisini bir kobay yerine koyuyordu. Biraz sonra Asuman'ın ısrarıyla periskoptan tekrar baktığımda, Fehmi amca mayoluydu. Akvaryumun dibine sırtüstü uzanmış, suyun dibinde olduğu halde tıpkı bir balık gibi solunum yapıyor, nefes alıyordu. Neler hissettiğimizi yazamayacağım. Asuman'ın elimi bileğinden sımsıkı kavradığını hatırlıyorum. Nefes alıp almadığımızı bilemiyorum. Yalnızca birkaç dakika kalmıştı suda. O gün arka terasa hiç çıkmadan çalıştı. Ertesi gün evde yoktu. Üçüncü gün, boynu sarılıydı.

Küçük bir ameliyat geçirdiğini, önemli bir şeyi olmadığını söyledi bize. Asuman'la birbirimize baktık. Dehşetle ürperdik. Tavşanların boyunlarından ameliyat olduğunu yüzlerce defa görmüştük. Kobay tavşanlara reva gördüğü ameliyatlardan dolayı Fehmi Amcaya duyduğumuz kızgınlığın küçük bir tortusu kalmıştı yüreğimizde, şimdi sımsıcak bir sevgi ve hayranlık en çok da merhamete dönüşmüştü bu...

Ben erkek olduğumu içten içe hatırlayıp ağlamamaya beyhude çabaladım.
Asuman sesli, ben sessiz öylesine ağladık ki. Fehmi Amca ne yapacağını şaşırdı. Sargılarını çözerek ameliyatın ne kadar önemsiz olduğunu anlattı durdu. Biz ameliyat olmasına ağlamıyorduk ki. Biz ilk tavşanlar gibi ölüverirse diye ağlıyorduk. Fehmi Amcanın da gözünden birkaç damla yaş süzüldüğünde, erkeklerin de ağlayabileceğini düşünerek biraz olsun rahat bir nefes aldım. Üçümüz de birbirimize tutunarak ağladık... Fehmi Amca tabiat dostu idi. İstanbul'da kaç tane diskotek kaç tane milletvekili var bilmezdi ama boğaz suyunda hangi mikroorganizmalar ve kolibasiler yaşadığını ezbere bilirdi. Tabii kirlenme böyle giderse, boğazların, Marmaranın ve Akdenizin kısa zamanda bir çöl olacağını da... Bu yüzden boğaz akıntılarında sık sık ölçümler yapar, bu incelemelere bizi de birlikte götürürdü.

Rast gele kapatılmış bir baca deliği ve uyduruk periskopla, Fehmi Amcanın gözlemlerini dualar ederek sürdürdük.

Fehmi amca akvaryuma girdiğinde on beş dakika kadar suyun içinde kalmaya başladığında Asuman'la birlikte vazgeçmesini rica etmeye karar verdik. Fakat sohbet hiçbir zaman laboratuvara gelemiyordu.

Gözetlediğimizi ise asla söyleyemezdik. Bir kaç ay daha geçti. Fehmi Amca geceleri akvaryumda uyumaya başladı. Yalnız yatmadan önce bir litrelik özel bir serumu damarlarına boşaltıyordu. Fehmi Amca yatağını kullanmaz olmuştu. Terasa dinlenmek için çıktığında şezlonga hafifçe uzanıyordu. Ona acıyorduk. Onun için deli oluyorduk. Onun için dualar ediyorduk. İnsanlıktan tamamen çıkmıştı.

Ne kadar parfüm kullansada vücudunun alabalıkları ve tatlı su yosunlarını hatırlatan ince bir koku salgıladığını, derisinin parlaklaştığını, bakışlarına balıklarınkine benzer kendiliğinden ışıklıymış gibi

fosforlu, canlı bir ifadenin çöreklendiğini seziyorduk. Fehmi Amca belki eskisi gibi konuşuyordu ama biz sesinin ne tenor ne bariton ne de bas veya başka tonlarda; tamamen kendisine özgü, yakarır gibi çıkan ve dinleyenin içini ezer bir tarzda olduğu sanısına kapılıyorduk.

Babam, bizim oturduğumuz siteden sorumlu güvenlik komiseriydi. Fehmi Amcayı tanımasa şüpheli diye tutuklardı yüzde yüz. Arka terasta, daha uzun zaman geçirmeye başladık. Fehmi Amcanın bilime büsbütün kendisini kaptırarak yemeyi içmeyi, insan olduğunu unutacağını düşünerek kahroluyorduk insanların hiç birisi suda yaşamadığına, Fehmi Amca yaşadığına göre, başka bir canlıydı o. İnsanüstü denebilir miydi?

Kapıcı "ekmek ister misin" diye sormuştu da Fehmi Amca on beş dakika öylesine bakakalmıştı...

Başka çocuklar olsa böyle durumlarda gördüklerini herkese anlatırlar! Biz öyle yapmadık. Tam tersine Fehmi Amcanın çalışmalarını gizlemeye özen gösterdik. Kapıcımız, bir ara, Fehmi Amca hakkında olumsuz dedikodular yayacak oldu fakat hiç kimse kulak asmadı. "O zaten her şeyi abartır" denilmişti. Herkesin Fehmi Amcanın yaptığı deneylerden haberleri olsa, kötü niyetli birileri çıkıp, ona mutlaka bir fenalık yaparlardı. En azından apartmandan atarlardı.

Kimbilir, akıl hastanesine kaparlardı onu. Belki yurt dışına kaçırırlar, belki de öldürürlerdi.

Asuman'la ikimizden başka insan görmeye tahammül edemeyen zavallı abimizi, (ben ona yaşlı olduğunu hatırlatmamak için abi diye hitap ederdim. Çok mutlu olurdu.) Fehmi Amcayı her neyse mutlaka bir felaket bekliyordu. Biz onun yeryüzündeki yegane dostlarıydık. Onun keşfedilmemesi için birşeyler yapmalıydık. Çalışmalarının içeriğini sorduğumuzda "Denizlerin nefes alması gerek... Denizler nefes alırsa neler olmaz?" diye söyleyerek, sorumuza soruyla cevap veriyordu. Biz sadece boğazdan veya Haliçten balık tutmak olarak düşünüyorduk denizlerin nefes almasını...

Fehmi Amca artık her gece akvaryumunda bir Mısır mumyası gibi hareketsiz duruyordu. Biz ise Asuman ile bir sanat eserini seyreder gibi seyrediyorduk Fehmi Amcamızı. Zaten keskin olan davranışları büsbütün keskinleşmişti. Bambaşka bir insanken büsbütün bambaşka olmuştu. Halinde, dünyada ilk defa yeni bir buluş yapmış veya olağanüstüne doğru dev bir adım atmış insanların büyülü havası ve güzelliği vardı. Bu elbette bizim için böyleydi. Başkalarının gözünde ise endişeli ve bitkin görünüyordu belki de...

Fehmi Amca, bizim gözümüzde, yavaş yavaş yunus balığına dönüşen, son derece iyi yürekli, insanlığı ve dünyanın süratle kirlenen denizlerini korumaya çalışan gerçek bir kahramandı. Aramızda yaşayan bir masal kahramanı...

Fakat babamın söylediğine göre bütün yabancı devletlerin ajanları, ellerinden gelse Fehmi Amcamızı bir sandığa kilitleyerek kaçırırlar, ondan su altına ait sırları almak için en çirkin işkenceleri bile yapmaktan çekinmezlermiş.

Üniversitelerin, kimya maddesi üreticilerinin akla hayale gelmeyecek yakınlaşma çabaları da bıktırıcıydı. Tabii böyle bir adamı korumak için alınan güvenlik tedbirlerini, ve bu tedbirlerin de psikolojik bir baskı oluşturduğunu söylemeye lüzum yok. Fehmi Amca insanlık için çalışırken insanların oyuncağı olmuştu. Bazen kılık değiştirerek vitrin gezmelerine çıktığı, balıkçılarla şakalaştığı olurdu. O zamanlar dünyanın en mutlu insanıydı. Dünyaya misafir gelmiş, başka bir yıldızın masal padişahı gibi, şen şakrak fakat, misafirliğinin farkında hayranlık uyandırıcı tavırları insanın kanını tutuştururdu.

***

Fehmi Amcayı tanıyalı birbuçuk yıl olmuştu. Fehmi Amca Salacak'ta bir yalıya taşındı. Fehmi Amca taşındıktan sonra, Asuman'la hep Fehmi Amcadan söz ediyorduk. En çok da çalışmaların neticesini merak ediyorduk. Acaba İstanbul boğazının tabanında yürüyerek geziyor muydu Fehmi Amcamız? Bunu sorabilmek için daha önceki çalışmalarından haberdar olduğumuzu söylemeliydik.

***

Aramızda karar verdik. Fehmi Amcaya gidip herşeyi itiraf edecektik. Fakat randevu almak oldukça güç oldu. Fehmi Amcanın kotrası, Salacak Balıkçı İskelesinden bizi aldı. Kız Kulesi'nin açıklarında demirledik. Hem balık tutuyor hem de konuşuyorduk. Onu, gizli gizli gözetlediğimizi itiraf ettiğimizde çok şaşırdı. Kendisini çabuk toparladı ve bizi konuşturmadı. Gözlerini Karadeniz'den gelen boğaz akıntısının, suları laciverte ve cam göbeği rengine boyayan kuvvetli devinimine dikmişti:

- Sizin bir suçlu gibi karşımda boyun bükmenize dayanamam sizler benim dostlarımsınız... Beni gözetlemenize gelince, bunu açık yürekliliklе bana açıklamakla, aramızdaki dostluğu perçinlemiş oldunuz. Ayrıca gördüklerinizden kimseye söz etmemeniz de takdire değer bir davranış! O halde bir bilim me-

raklısı nasıl çalışır yakından görmüş oldunuz!...

Alçak gönüllü olduğu için, büyük bir bilim adamı olduğu halde kendisini sadece "bilim meraklısı" diye tarif etmişti. Kısa süren bir bekleyiş oldu.

Göz ucuyla Asuman'a baktım. Bir şey söyleyeceği yoktu. İş bana düştü:

- Kıymetli ağabeyim, biz seni bir öğretmen olarak görüyoruz. Sizi örnek alıyoruz. Sizin davranışlarınız, yaşama biçiminiz ve düşünceleriniz mükemmel. O yüzden biz de sizin gibi olmaya çoktan karar verdik. Öyle değil mi Asuman?

Asuman, gözlerinde biriken yaşları silerek, boğuk boğuk, ağlamaklı fakat, cesaretle konuştu:

- Bizler öylesine şanslıyız ki, sizin gibi gerçek bir bilim adamı tanıdık. Profesörler sitesinde oturduğumuz halde bugüne kadar hiç gerçek bir bilimadamıyla karşılaşmamıştık. Diğer profesörler, sadece bilgileri aktarıyorlar fakat sizin gibi büyük deneylere girişmiyorlar. İçlerinde çok iyi insanlar var fakat hiç birisi sizin gibi, canıyla kanıyla ve bütün vaktini ayırarak bilime yönelmiyor!

Üçümüzün de gözleri buğuluydu. Fehmi Amca aynı anda ikimizin de saçlarını okşadı. Ellerini omuzlarımıza koydu. Bir müddet düşündü. Sesi şefkat yüklüydü:

- Bilim adamı olmak için yalnızca üstün bir zekaya sahip olmak yetmez çocuklar! Cesaretli, yılmaz, yorulmaz, inatçı, sabırlı, atılgan bir iradeye de sahip olmak gerekir. Bunu sağlayabilecek, insana özgü ve ne olduğu tam olarak tanımlanamamış biricik, yegane bir enerji çeşidi var. Öyle bir enerji ki bu, bütün bilinmezlerin haritası ve bütün ulaşılmaz yolların haritası onda gizlidir. O enerji yer yüzündeki bütün gerçek güzelliklerin, dürüstlüklerin ve ideal hayatın aynasıdır. Bilmem yanılıyor muyum? Bu enerjiden sizde yeteri kadar var...

Gökten, gizli bir el inerek ciğerlerimi dışarıya doğru çeker gibi oldu. Gözlerim karardı. Başım döndü. Birdenbire sonsuz bir mavilikte yüzmeye başladığımı hissettim. Kendime geldiğimde gözlerimin önünde Asuman'ın gözlerini gördüm. Aramızda Fehmi Amcanın ıslanmış kirpikleri vardı.

- Aşk...

Evet, Asumanla ikimiz de aynı anda "aşk" dedik. Aşk kelimesi o güne kadar ancak işittiğimiz, hiç üzerinde düşünmediğimiz bir şeydi. Şimdi ise bu sihirli kelime içimizden, kendiliğinden geliyordu. Gelmek değil, yoğunlaşmış bir ışık taneciği gibi fışkırıyordu. Fehmi Amca bilgece başını salladı. İkimizin de aynı anda, üstelik doğru cevabı vermemiz, onu tek kelimeyle sarhoş edip coşturmuştu. Derin bir nefes aldı.

- Evet! En çok kirletilen, yıpratılan, yanlış anlamlarda kullanılan ve sömürüle sömürüle en çok kan kaybeden kelime aşktır çocuklar.

Ben dayanamayıp atıldım. Ne de olsa artık liseye gitmek üzere olan bir gençtim.

- Biliyoruz efendim! Basit konulu ve dramatik kurgusu çok zayıf ucuz aşk romanlarındaki gibi bir aşkı kastetmediniz. Siz Kepler gibi, Leonardo, Bacon gibi, Edison ve Einstein gibi kişilerin derin aşkından bahsettiniz.

- Çok doğru fakat, Kepler'in, Leonardo'nun, Bacon'un omuzlarına basarak yükseldiği ve Orta Çağ'ı aydınlattığı devleri de unutmamak gerek. Bir Farabi veya İbni Sina'yı böyle durumlarda hatırlamazsak, dünya bilimine katkıda bulunanlara ve bilim tarihine gerçek bir haksızlık yapmış oluruz.

- Zararı yok, cahil olan sen değilsin. Bu kişileri ve eserlerini Cumhuriyet kuruluncaya kadar hemen hemen Osmanlı aydınları da bilmiyorlardı. Çünkü o zamanın inanışına göre bu kişiler ve eserleri bazı din bilginleri tarafından zararlı sayılmıştı. Ancak yabancılar inceleyip açıklayınca değerlerini dolaylı olarak anlayabildik. Boynumu büktüm:

- Bilmiyordum Fehmi Amca!

Beni teselli etti.

- Zararı yok günü gelince merakın da varsa öğrenirsin benim gibi... Kurucusu da dünya çapında bir dahi olan, Cumhuriyet devrinde de dünya çapında pek çok bilim adamı yetiştirdik. Hepsinde de aynı aşk vardı. Mesela Profesör Oktay Sinanoğlu, Amerika'da üstelik de yalnızca otuz yaşında profesör olarak dikkatleri üzerine çekmiştir. Tıp alanında Alaaddin Akçasu, Muzaffer Aksoy, Orhan Ulutin, Matematik biliminde Cahit Arf, Kimyada Bahattin Baysal, aklıma ilk gelivereniler...

Ben tam konu, kaynadı diye aklımdan geçiriyordum ki, konuşmasını sürdürdü:

- Neyse aşk konusundan hızla uzaklaştık. Aşk; bir insanda olursa, yer yüzünde hiç yapılmamış bir iş yapar. Bu bazen milleti kurtarmak olur, bazen görülmemiş güzellikte bir şiir veya kitap yazmak olur, bazen de bilimde bir keşif yapmak olur. İşte gerçek aşk budur. Gerçek aşk, insanın; insanüstüne olağanüstüne doğru yaptığı ve başarılı olduğu bir yükselme olayıdır. Bu yüzden aşksız hayat, soğuk bir esneyiştir, derler...

Ciğerlerimizin aşkla dolduğunu hissettik. Genç yüreklerimiz bir an önce hayatın bu başdöndürücü büyük çağrısına katılmak ister gibi delicesine çarpmaya başlamıştı. Artık, hayat boyunca ulaşmak isteyeceğimiz hedefi oracıkta ve bir anda bütün çıplaklığı ile görmüştük. Deminki hüzünlü havadan eser kalmamıştı. Asuman'ın da göğsü daha kabarık, alnı daha dik yüzü daha kararlı bakışları daha keskindi artık.

Fehmi Amca denizlerimizi kirletmekten çekinmeyen sorumsuz insanlarla nasıl mücadele etmek gerektiğinden bahsetmeye başladı. Denizler çölleşip ruhsuzlaşırsa dünyanın dengesinin bozulacağını, gelecek nesillerin perişan olacağını anlattı. Asuman, başka gezegenlerden gelip denizlerimizde yaşayan küçük yeşil adamlarla ilgili iki soru sordu, fakat Fehmi Amca cevap vermedi...

Kız Kulesini ilk defa bu kadar yakından görüyordum. Koskocaman bir adaymış burası meğer...

Fehmi Amca "Beni gözetlemeniz iyi olmuş, eğer ben ölürsem gerçekleştirmek istediğim çalışmalara kaldığım yerden devam edersiniz" diye sıkı sıkı tembihte bulundu. Bizden söz aldı. Bu hali, uzun yolculuklara çıkan bilge bir eski zaman gezgincisinin vedalaşmasını andırıyordu.

Mevsimi olmadığı halde bir yunus balığı kotranın dibinden fırladı. Yüreğimizi ağzına getirdi. Sanki Fehmi Amcayı tanıyor gibiydi. Teknenin önünde ve yanında türlü oyunlar yapıyordu. Bu haliyle sirkten kaçmış, eğitilmiş bir hayvanı andırıyordu.

Sonra Salacak'taki yalısına gittik. Asuman'la birlikte laboratuvarına şöyle bir göz atma fırsatını bulduk. Akvaryum yerinde duruyordu fakat içinde deniz suyu vardı. Demek ki Fehmi Amcanın çalışmaları ilerlemiş, belki de neticeye çoktan ulaşmıştı. Tuna nehrinin Karadenize Avrupa'nın hangi pisliklerini getirdiğini, Marmara denizini kimin ne oranda kirlettiğini grafiklere işlemişti. Bir kütüphane rafında devlet görevlilerine ve gönüllü kuruluşlara hazırlanan dosyalar dolusu çeşitli raporlar göze çarpıyordu. Bu arada düşmanlarına çevreyi kirleten fabrikaların sahipleri de eklenmişti. Deniz üstünde zaten vedalaşmıştık, yalıdan çıkarken de sadece toka yaptık...

Asuman'la Fehmi Amcamızı çok özlüyorduk. Çünkü, aylarca boş duran Fehmi Amcanın dairesine, bir edebiyat tarihi profesörü yerleşmişti. İç çamaşırlarını balkona asan, Arap ricalinin ve aşiret reislerinin kendisine verdikleri hediyeleri anlatmaktan başka sohbet konusu bulamayan, kendini beğenmiş bir yaratılış garibesi taşındı.

***

O günden sonra ne ben, ne de Asuman, Fehmi Amcamızı bir daha göremedik. Hakkında türlü söylentiler duyduk. Bir söylentiye göre, bu yurdun imkanları şimdilik sınırlı olduğu için yurt dışına gitmişti. Bir başka söylentiye göre yurt dışına kaçırılmış veya gitmeye mecbur kalmıştı. Bize göre ise o hep denizler altında yürüyordu.

Dünyada en büyük arzusu, Toriklerin, palamutların, barbunyaların vatanı Marmara'nın ve boğazların tertemiz olmasıydı. Bizim de en büyük arzumuz, onu bir daha görebilmek. Bir de bu yurtta onun gibi bir çok bilim insanı görmek. O yüzden nerede bir bilim ışığı görsek, tıpkı güneşe doğru dönen gündöndüler, ay çiçekleri gibi yüzümüzü tereddütsüz o yöne çeviriyoruz. Bilimlerin, sanatın, edebiyatın sırtına yük olmuş asalakları görünce de aynı oranda rahatsız oluyoruz. Ancak ömrümüz oldukça vatanımızın her karışını cehalete, sorumsuzluğa, kirletilmeye karşı korumaya kararlıyız.

Gazetelere her bakışımızda ondan bir haber almayı umut ediyorduk. Fakat tıpkı televizyonlar gibi gazeteler de, bilim adamlarından, yarına ait bilim çalışmalarından, değerli insanlardan söz açmamak için söz birliği ediyorlardı sanki!...

Dünyaya birkaç yüzyıl önce gelmiş, dahilerden biri olan suyun dibinde uyuyan adamı, denizler delisi amcamızı hatırlıyoruz. Fehmi Amcanın hatırası hep sımsıcak... Yine, yatak yerine su altında uyuyor mu? Türkiye'mizin gizli bir köşesinde mi? Yoksa yurtdışında mı yaşıyor? Bunları en azından şimdilik bilmiyoruz. Şimdi ikimiz de bilim meraklısı başarılı öğrencileriz. Tatillerde mutlaka Asuman'la buluşuyoruz. Çevre için yapılabilecek çalışmaların planlarını yapıyoruz. Kız kulesinin önünden her geçişimizde, onu son gördüğümüz günü hatırlıyoruz. Gözlerimizde yaşlar birikiyor.

Çizgiroman

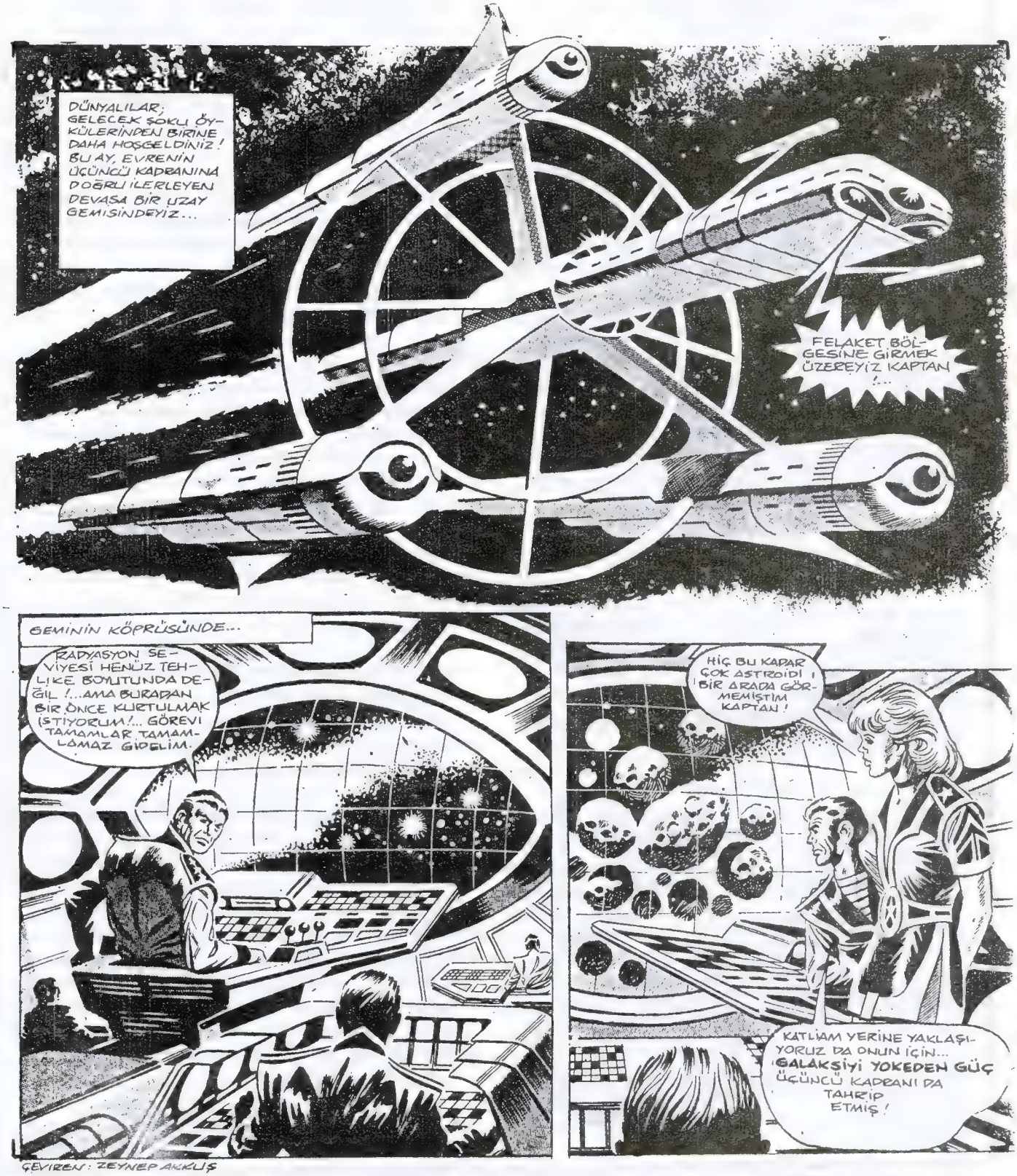

ÇEVİREN: ZEYNEP AKKUŞ

TARAYICIDAKI GÖRÜNTÜ DEĞİŞİR.
BAK! ESKİ GEMİLER MEZARLIĞI!... HEPSİ DE TÜM GALAKSİYİ YOK ETMEK İSTEYEN YARATIKLARCA TAHRİP EDİLMİŞ!
BUNU NEDEN YAPMIŞLAR Kİ?.. BÖYLE BİR ŞEYİN İMKANSIZ OLDUĞUNU HERKES BİLİR!
İMKANSIZ TABİİ ONBAŞI!... AMA UNUTMA Kİ NEREDEYSE BAŞARIYORLARDI!... DONANIMLARI MUHTEŞEMDİ!... BAK, GÖRÜYOR MUSUN; SINIRLARI KORUYAN ÜS!...
AMA?... HALÂ DEVREDE!... ROKETLE SALDIRIYORLAR!
KALKANLAR AÇILSIN! SAVUNMA DURUMUNA!
İSABET ALDIK!...
HASAR ÖNEMSİZ KAPTAN!... ROKET ARIZALANDI VE PATLAMADI!
YILDIZLAR AŞKINA! ONBAŞI, GEZEGENE DAHA ÇOK VAR MI?
EVET KAPTAN; AMA ANLAMIYORUM!... YAŞADIKLARI GEZEGEN SAVAŞIN SONUNDA TAHRİP EDİLMEMİŞ MİYDİ?
GALAKTİK İTTİFAK, AĞIR HASARLAR ALDIĞI İÇİN BUNA FIRSAT BULAMADI HERHALDE!... AMA BEN BAŞKA ŞEYLER DUYDUM ASIL!...

KAMER YAYINLARI SUNAR!

VE TEKRAR

GİOVANNİ SCOGNAMİLLO

DÜNYAMIZIN GİZLİ SAHİPLERİ

Dünyamız ve varoluşumuzla ilgili bir çok şeyi genellikle bir bilinmeyen gerçek sayılabilir; oysa her esrar her olay, aslında bilmediğimiz bir zincirin kopmaz parçasıdır.

Bu kitapta, çeşitli ve değişik yorumlar ve görüşlerle karşılaşacak kimini gülünç, kimini imkansız ve hatta çılgınca bulup önemsemeyecek; kiminin üzerinde ister istemez duracak, düşünecek, içinizde bir acaba uyanacak ve belki de yorumlara yeni yorumlar katacaksınız.

"Dünyanızın gizli sahipleri" bütün vuruculuğu ve şaşırtıcılığının yanı sıra, konunun derinliğine inerek okura bunlar üzerinde gerekli bilgiyi de sağlayacaktır.

Dünyamızın Gizli Sahipleri uzun bir aradan sonra 22. yeni baskısıyla siz bilinmeyeni merak edenlerin istifadesine sunulmaktadır.

MAYIS AYINDA
Kitapçınızdan isteyiniz..

UZAYDAN GELDİLER

Amerika'da, Fransa'da, İzlanda'da, Güney Amerika'da ve hatta Türkiye'de yüzlerce insan bilinmeyen Uçan Nesneler ile karşılaşmışlardı. Bu insanlar Dünyadışı Yaratıkları gerçekten görmüşler ve onlarla konuşmuşlar mıdır? Bazıları gerçekten Dünyadışı Gezegenlere gitmişler midir?

Dünyamızın gizli sahiplerinin yazarı Giovanni Scognamillo bu yeni kitabı uzaydan geldiler de bütün bu sorulara somut karşılıklar arıyor. Türlü belgeler, türlü tanıklar, sayısız incelemeler ve sayısız kitaplar aracılığında alınan bu karşılıklar sizleri yine şaşırtacak, yine derin kuşkulara yöneltecektir.

Haziran'da Kitapçılarda...

KAMER YAYINLARI
Beyazsaray Kitapçılar Çarşısı No.3 Beyazıt / İSTANBUL
Tel: (0212) 518 26 48 Fax: (0212) 638 87 20
HAVALE ADRESİ: İlhan BAHAR Beyazsaray Kitapçılar Çarşısı No.3 Beyazıt / İSTANBUL Posta Çek No: 654 454

Bilimkurgu Toplantıları

Bülent Akkoç

Bilimkurguseverlerin birbirleriyle tanışabilmeleri ve haberleşebilmeleri ancak bilimkurgu dergileri sayesinde olmaktadır. İlk olarak yayınlanan ANTARES dergisini okuyanlar ikişer üçer kişi olarak bir araya gelip birbirlerini tanımaya çalışmışlardı. O zamanlardan Sezar Erkin Ergin ile birlikte Ahmet Müfit Özdeş ile yaptığımız bir vapur gezisini unutamam. Bir Ankara yolculuğunda da yine Sezar Erkin Ergin ve Tuncay Başaran biraraya gelmiştik.

1977 yılında çıkan X-BİLİNMEYEN dergisi sayesinde İstanbul'da oturan bilimkurguseverler birbirlerini daha iyi tanıma ve sohbet etme imkanı buldular. Selma Mine'nin sağladığı kulüp imkanlarıyla her ay boyunca birer kez olmak üzere yıllarca bilimkurgu toplantıları yapıldı. İlk yıllarda bilimkurguseverler bir konu hazırlayıp, onu sunarak görevlerini yapıyorlardı. Daha sonraki yıllarda ise bilimkurgu ile ilgili sohbetler şeklinde sürdü bu çalışmalar. Bu toplantılara gelenler onbeş kişi kadar vardı. Zaman zaman değişik isimlere de rastlanıyordu. Bu toplantılara katılanlar konuşulanlardan etkileniyor ve ortaya daha sonraki aylarda X-BİLİNMEYEN de yayınlanacak olan öykülerde çıkıyordu. Aynı zamanda eksik olan bilimkurgu kitaplarını bulan arkadaşlar arayanlara bu konuda yardımcı oluyorlardı. Derginin yayınına son vermesiyle bu toplantılar da kesintiye uğradı. Ama aynı zamanda birbiriyle yaşıt birçok bilimkurguseverin askerlik görevleri de gelmişti.

1988 yılında yayın hayatına atılan "Çağdaş Sanat Bilimkurgu dergisi" sayesinde de yeni birçok arkadaş çıktı. Derginin ömrünün üç sayı sürmesine karşılık o zamanki arkadaşlıklar hala sürüyor. O zamanlar aylık düzenli toplantılar yapılmayıp, telefonla haberleşilerek istenilen zamanlarda farklı mekanlarda biraraya gelinerek sürdürülen konuşmalar yapılırdı. O zamanki toplantıların konusunu nasıl yeni bir dergi çıkarabiliriz konusu oluşturuyordu. Nitekim bu toplantıların sonunda küçük bir dergi yayınlamaya karar verildi. 1989 yılında benim tarafımdan ÖNCÜ bilimkurgu dergisinin öyküsü de böyle başlar.

1995 Mart ayından itibaren her ay düzenli olarak toplanmaya ve genişlemeye karar veren bilimkurguseverler olarak çeşitli gazetelere yazılar gönderip onların yayınlanmasını sağlayarak ve çevremizdeki bilimkurguseverleri uyararak, yeniden toplanmaya başladık.

Şu an İstanbul'da biraraya gelen bilimkurguseverler belirli bir kulüp yeri olmadığı için çeşitli ortamlarda biraraya gelebilmektedirler. İlerde ise belirli ve sabit bir merkez hayali hep önümüzde durmaktadır. Şu an yapılan toplantılarda mekan elverişsizliği ve katılımcı sayısının yirmibeşe varmasından dolayı belirli bir konuya yönelik konuşmalar yapılmayıp, genellikle yeni gelenlerin tanıtımı ve ilişkilerin geliştirilmesi safhalarında olmaktadır. Aynı zamanda yapılan bu toplantıların bir yararı da elinizde tuttuğunuz ATILGAN bilimkurgu dergisi olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır. Dergi yayınlama konusunda uzlaşan bilimkur-

Ankara'lı Bilimkurgucular

guseverler ellerindeki imkanları seferber etmiş ve bu dergiyi yayınlamışlardır. Şu an yapılan toplantılarımız hem dergi ile ilgili gelişmelerin konuşulduğu hem de bilimkurgu dünyasında neler olup bittiği üzerinedir.

Bilimkurgusever arkadaşlar her ay öğrendikleri yeni haberleri birbirlerine aktarmakta ve böylelikle sürekli bilgi edinmeyi olanaklı kılmaktadırlar.

İlk olarak Veli Bar (Beyoğlu) da biraraya gelen bilimkurguseverler daha sonra Naregatsi Çizgi Romancılar Cafe'si (Beyoğlu) Moda Çay Bahçesi, TAKSİL (Toplumsal Araştırmalar Vakfı) toplanmışlardır. Bu arada arkadaşlarımızdan Hüsnü ÇORUK'un önerisi ile onun evinde de toplantı yapılmıştır. Nitekim bir toplantı anında çekilen fotoğraflarımız Aktüel dergisinin Mart ayında yayınlanan 246. sayısında yer almıştır. Havaların düzelmesiyle birlikte yine her ayın ilk pazar günü olan toplantılarımızı Moda çay bahçesinde yapıyoruz.

Ankara'daki bilimkurguseverleri bir araya getirebilmek için Şubat ayının sonunda Ankara'ya gittim. Gönderdiğim mektuplara ilgi gösteren arkadaşlarla bir hafta sonunda Sezar Erkin Ergin'in evinde bir araya geldik. Ankara'da da aylık bilimkurgu toplantıları düzenleyebilecek bir potansiyel var. Ümit ediyorum ki önümüzdeki aylarda orda da bilimkurgu toplantıları başlasın.

Bizlerle tanışmak isteyen arkadaşları da aramıza bekliyoruz. Derginin yazışma adresine telefonunuzu gönderin sizi de aramızda görelim.

İstanbul'daki Bilimkurgu Toplantılarından bir görüntü

Atılgan'a Mektuplar

Değerli Bülent AKKOÇ

Şeker bayramıydı Ankara'da Sezar ERKİN'in evinde biraraya geldiğimizde. İlk sayıyı orada gördüm. Ve bir dergi çıkartmanın zorluklarını düşündüm biran. Sezar'la ülkemizin ilk BK dergisi ANTARES'i yayınladığı sırada tanışmıştık. Sonra Selma MİNE'nin de X-BİLİNMEYEN dergisi için gösterdiği çaba ve özveriye tanık oldum. Derginin yaşaması için reklam almaya uğraşmış, plak satın aldığım dükkandan bile reklam istemiş sonra da uzunçalarları havada uçan UFO'lar gibi gösteren bir resim hazırlayıp basmıştık.

Radyo-2'de yayınlandığından az bir dinleyici kitlesine seslenen BK programlarımda Sezar ve Selma ile yapılan röportajlar, Sezar'ın KÖRDÜĞÜM. Selma'nın SİS öykülerinin ve diğerlerinin yarı dramatize edilmiş olarak müzik-ses etkileriyle destekli yayınlanışı... Ama X-BİLİNMEYEN de tüm direnmesine karşın devam edememişti.

Ve işte yeni bir BK dergisi. ATILGAN büyük bir boşluğu doldurmak üzere yayın hayatına atılmış bulunuyor. Bütün BK'culara heyecan verecek bu güzel çalışma için sonsuz başarılar dilerim. Kuşkusuz sadece dilek yeterli değil. Onu tanıtarak, aileye yenileri katarak ve yazılar göndererek katkıda bulunacağız.

Bugün 2. sayı da elime geçti. İlk sayıyla arasında olan kalite farkı daha kapakta göze çarpıyordu. Derginin okurlara sunuluş biçimi de çokiyi düşünülmüş. Özenle dizilmiş tüm yazılar rahatça okunuyor. Yerli yazarlara yer verilmesi çok sevindirici. TÜRK DİLİ'nin BK Özel Bölümü sayısındaki TUTUKLU BİLİNÇ adlı öyküsünü unutamadığım Zühtü BAYAR, eski dostlarından Recai DİNÇER güzel öyküleriyle yine okurların karşısında. Kapak kompozisyonlarında imzası olan Hakan ALPİN'i de kutlamak gerek. Ama bence iki sayının da şampiyonu kapak arkası SUNUŞ yazılarının mükemmelliği. Okurlara ancak bu kadar sıcak, bu kadar öz ve de bu kadar orjinal yaklaşılabilir.

Şimdi birkaç küçük eleştiri: Çevirilerin özgün adları eksik.

RAY BRADBURY tanıtılırken Baskan Yayınlarının hatası düzeltilmeliydi. Dilimize GÜMÜŞ ÇEKİRGELER (The Silver Locusts 1951) adıyla kazandırılan roman aslında THE MARTIAN CHORONICLES olup ilki 1946'da yazılan (The Milk Year Picnic) değişik Mars öykülerinden oluşur.

2001: SPACE ODYSSEY gibi önemli BK yapıtlarından biri hakkında okuru yanlış yönlendirmemek gerek. ARTHUR C. CLARKE'ın 1951 tarihli The Sentinel adlı öyküsü (X-BİLİNMEYEN 1979 Ocak) ve senaryosu bu öykü üzerine kurulu 2001 filmi insanın makina karşısında güçsüz - çaresiz kalışı gibi bir konuyu asla işlemez. Computer HAL kendisine insanoğlu tarafından verilen programı astronotlardan gizli tutulduğunu bildiği asıl göreve sonuna kadar sadık kalmış, görevin tehlikeye girdiğini algıladığında iki astronotu gemi dışına uzayda bırakmıştır. Astronot BOWMAN da insanın cesareti ve zekasıyla makinayı yenmiştir. Öldürmeyi bilmeyen makina (bilseydi oksijeni keserdi) tüm karışıkların tek sebebi insan tarafından öldürülmüştür.

Saygılar, selamlar.

EROL TULAY

❖ ❖ ❖

Sayın İlgililer,

ATILGAN adında bir bilimkurgu dergisi çıkarmakta olduğunuzu ve

kısıtlı imkanlar nedeniyle sadece İstanbul'daki bazı kitapçılarda satacağınızı öğrendim.

Bir zamanlar yayınlanmakta olan X-BİLİNMEYEN bilimkurgu dergisinin sürekli okuyucusuydum. Daha sonra son sayısına kadar PLANET dergisine abone oldum.

Uzun bir süredir de bilimkurgu türünde yayınlanacak bir dergiye hasrettik. Daha içeriğini görmeden ATILGAN'a yayın hayatında sonsuz başarılar diliyorum.

ATILGAN'ın tanıtım sayısı ile abone şartlarını adresime gönderebilirseniz memnun olurum.

Zaman zaman PLANET dergisine de kısa bilimkurgu çizgi romanları ve karikatürler çizdim. Size de bir çalışmamı gönderiyorum. ATILGAN'da yayınlanıp yayınlanmamasını sizin takdirinize bırakıyorum.

Selam eder, saygılarımı sunarım.

Özgün UYSAL
Gölcük / KOCAELİ

❖ ❖ ❖

Sayın Bülent AKKOÇ,

Beni ÖNCÜ bilimkurgu dergisini yayınlarken size gönderdiğim öykülerden hatırlarsınız. O günden bu yana benim açımdan değişen fazla birşey olmadı. Hala bilimkurgunun ateşli bir takipçisi ve okuruyum. Hala yazmaya çalışıyorum. Ama bilimkurgu açısından aynı şeyleri söyleyebilmek maalesef mümkün değil. Bilemiyorum ama bilimkurgu ülkemizde pek sevilmiyor. Bunun sebebi de bence fazla tanıtılamaması. Buna en güzel örnekte bir tek bilimkurgu dergisi bile olmaması. Neyse siz varsınız da kendi çabalarınızla da olsa birşeyler yapmaya çalışıyorsunuz. ATILGAN bence ÖNCÜ'den çok daha güzel bir dergi. Umarım yayın hayatı ÖNCÜ kadar kısa olmaz. Ben de eğer kabul ederseniz kendimce dergiye öykü yazarak yardım etmek istiyorum. Size son yazdığım öykülerimden birini gönderiyorum. İstediğiniz taktirde her zaman öykü gönderirim.

Son olarak söylemek istediğim bir şey var. Bilimkurguyla ilgilenen herkesin her konuda yanındayım. Ve size yardıma hazırım. Saygılarımla.

İsmail KESER
Fatih / İSTANBUL

❖ ❖ ❖

Sayın İlgililer,

Adresinizi 27 Şubat 1996 tarihli Hürriyet gazetesinin 21. Yüzyıl ekinden aldım.

Bilimkurguya merakım uzun yıllara dayanmakta ve kanımca Türkiye'de yayınlanmış bilimkurgu kitaplarının % 90'ı kitaplığımda mevcut. Konu hakkında toplantılara katılmak, yayınlara abone olmak istiyorum. Bu konuda bana yardımcı olursanız sevinirim. Şimdiden teşekkürler.

Suat IŞIK
Pendik / İSTANBUL

❖ ❖ ❖

Sayın ilgililer,

Öncelikle mektubuma cevap verip, derginin birinci sayısını gönderdiğiniz için teşekkür ediyorum. Evimizin konumu yüzünden, bana biraz geç ulaştığı için posta çekini de biraz geç yatırmak zorunda kaldım. Kusura bakmazsınız umarım.

Dergide özellikle araştırma yazılarını çok beğendim. Çok yararlı oldular. Ancak ilerki sayılarda ünlü bilimkurgu yazarlarının (Isaac Asimov, Arthur C. Clarke... v.b.) biyografilerini yayınlarsanız çok sevinirim.

Size yazdığım bir öykünün fotokopisini gönderiyorum. Umarım beğenir ve yayınlarsınız. Ancak yayınlansın ya da yayınlanmasın, bana öykü hakkındaki yorumunuzu gönderirseniz sevinirim.

Son olarak derginin kapağında daima resim mi olacak. Eğer olacaksa size ben de resimlerimin fotokopilerini göndermek isterim. (Tabii bilimkurgu türündeki resimler.)

Başarılı olacağınıza inanıyorum. Umarım dergi çok uzun yaşar.

Ulaş ERDOĞAN
ANTALYA

❖ ❖ ❖

Sayın AKKOÇ,

Öncelikle, derginin çıkarılmasında yaratma cesareti ve kararlılığını gösteren tüm gemi mürettebatını içtenlikle kutluyoruz. ATILGAN'a başarılar dileriz.

Sunuştaki iletinizi aldık: Elbetteki, derginin yaşaması konuya ilgi duyan herkesin gücü yettiğince katkı koymasına bağlı. Şimdilik gücümüz, size bir yazı göndermeye yetiyor. Söz konusu makale, ilişikte yer almaktadır.

Bunun yanısıra, Mart 1995'den beri toplanan sizlerin de düşünmüş olabileceğinizi saklı tutarak, kimi görüşlerimizi iletmek istiyoruz:

- "Türk Bilimkurgu Derneği" kurulabilir ve bu dergi, derneğin yayın organı olabilir. Bu durum, maliye vb. gibi yasal yükümlülüklerde maliyet azaltıcı bir kolaylık

sağlayabilir.

- Derginin yayım strateji ve ilkeleri belirlenerek okuyuculara duyurulabilir. Aynı şekilde dergiye makale yazacaklara uyulması gereken yazım kuralları konusuna açıklayıcı bir not konulabilir. Bütün bunlar "Okuyucu Köşesi"nde yer alabilir.

- Derginin dağıtımında, farklı yerleşim bölgelerinde oturan okuyucuların birebir katkısı alınabilir.

- "Bilimkurgu öykü yarışması" düzenlenebilir ve bu öyküler özel bir sayı ile yayımlanabilir.

- Bilimkurgu yazarlarını tanıtan sürekli bir köşe açılabilir. Aynı şekilde, bilimkurgu kitaplarının tanıtılacağı bir köşede olabilir.

- Bilimkurgu kronolojisi ve sözlüğü hazırlanarak yayımlanabilir.

Derginin yayım stratejileri ve ilkelerinin belirlenerek okuyucuya duyurulmasından söz ederken, temelde söylemek istediğim Bilimkurgu'nun yaşamın somut alanlarıyla ilişkilendirilmesi gerektiği. İlişikteki yazı (bu sayımızda yayınlanan) bu düşünceden hareket edilerek kaleme alınmıştır. Bu tür bir yaklaşım, bilimkurgunun yayılmasını, sevilmesini ve anlaşılmasını sağlayabilir. Dernek olarak sürekli yinelenen bir okulumuz var: "Dendroloji (Ağaçbilim) ve Orman Ekolojisi Okulu" ücretsiz ve her yaş, cins ve sınıftan katılımcıya açık olan bu okulun ilk iki saati; Çevre Felsefesi, Mitolojide Doğa ve Bilimkurgu - Doğa ilişkilerine ayrılıyor. Bu bağlamda, BK son dereci ilgi çekiyor ve hem doğa sorunlarını açıklamada hem de BK'yu sevdirebilme önemli bir işlev görebiliyor. Bütün iş bilimkurgu edebiyatını tanımayanlara, yaşamın somut gerçekleriyle ilişki kurarak konuyu aktarabilmek. Bu tarz bir yaklaşımın yararlı olabileceğini düşünüyorum.

Saygılarımla.

Gültekin ÇOYGUN / Ankara
Kırsal Çevre ve Ormancılık
Sorunları Araştırma Derneği

❖ ❖ ❖

Bize yazan tüm arkadaşlara teşekkürler.

Sizlerin ilgisi sayesinde daha iyiye erişmek için çaba harcayacağız.

Gönderdiğiniz eserler mutlaka değerlendirilecektir. Bundan hiç kuşkunuz olmasın. Bu sayımızda önsözde de belirttiğimiz gibi bazı eksiklikleri bulunan eserler konusunda ise önümüzdeki sayıda yayınlayacağımız yazıya dikkat edilmesini öneriyoruz.

Çoğu mektupta istenen ünlü bilimkurgu yazarlarının yaşam öykülerinin yayınına da geçtiğimiz sayıdan itibaren başladık. Sürecek.

"Türk Bilimkurgu Derneği"ni kurmak ve sürdürebilmek hepimizin hayali. Ama bu konuda aramızda bulunan bazı tecrübeli arkadaşların fikirlerinden de yararlanarak şu anda gerçekleştirmeye çalışmamız karar vermiş bulunuyoruz. Zaman içerisinde aktif katkıda bulunabilen bilimkurguseverlerin sayısı artınca bu konudaki çalışmalara başlamayı düşünebiliriz. Şu andaki hedefimiz derginin yayınını sürekli bir hale getirebilmek.

Dergi dağıtımında, İstanbul dışındaki illerde bize yardımcı olabilecek arkadaşlar varsa yazmalarını öneriyoruz. Kendilerine de şimdiden teşekkürler.

Sevgili okurlar, bugüne dek yayınlanan bilimkurgu dergilerince ve en son olarakta Metis yayınlarının bilimkurgu kitaplarında "Türkiye'de yayınlanan bilimkurgu kitapları" listesini hepinizin okuduğunu sanıyoruz. Bu nedenle gereksiz tekrar olmasın diye yayınlamadık. Ama eğer istek olursa yayınlayabiliriz.

Kütüphanenizde eksikliğini hissettiğiniz bilimkurgu kitaplarımız varsa bizler sizin için onları sahaflardan araştırabiliriz. Siz yeter ki isteyin.

Başarılı ve mutlu günler dileğiyle gelecek sayıya.

ATILGAN

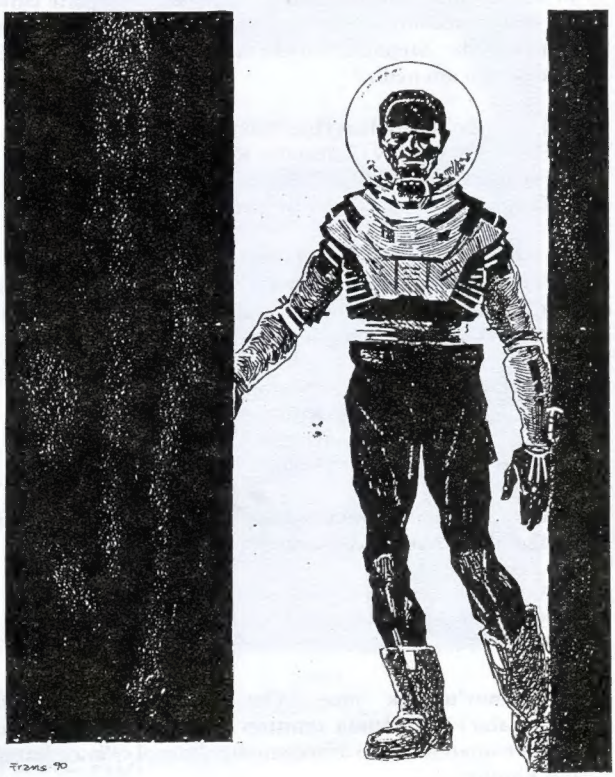

Isaac Asimov Testi

Sezen Kaymak

Aşağıdaki seçeneklerden yalnız biri doğrudur, lütfen doğru bulduğunuz cevap kutularından birini işaretleyiniz.

1) Asimov kaç yılında nerede doğmuştur?

a) 1928 İngiltere b) 1920 Sovyetler Birliği
c) 1924 Polonya d) 1922 Amerika Birleşik Devletleri

2) Asimov'un hemen hemen tüm roman ve öykülerinde sözü geçen ünlü üç maddelik yasası ne üzerinedir?

a) Hiper Uzay Sıçraması b) Galaksi İmparatorluğu
c) Robotlar d) Uzaycı Dünyalar

3) Asimov'un asıl mesleği nedir?

a) Biyokimya Profesörü b) Astronom
c) Elektrik Mühendisi d) Matematik Profesörü

4) Asimov'un 1988 yılında Hugo ödülü de kazanan ünlü üçlemesi aşağıdakilerden hangisidir?

a) Galaksi Üçlemesi b) Vakıf Üçlemesi
c) Psikotarih Üçlemesi d) Sibernetik Üçlemesi

5) Asimov hangi yıl Boston Üniversitesinden ayrılarak tüm zamanını yazarlığa adamaya karar vermiştir?

a) 1960 b) 1959 c) 1965 d) 1958

6) Asimov'un küçültülerek insan vücuduna enjekte edilen bir grup insanın serüvenini anlattığı filmi de çekilen (Başrollerde Stephen Boyd ve Raquel Welch) ünlü öyküsünün adı nedir?

a) The Gods Themselves (İşte Tanrılar)
b) Pebbles in the Sky (Zamandan Kaçış)
c) Fantastic Voyage (Kan Damarlarında Yolculuk)
d) Destination Brain (Hedef Beyin)

7) Asimov'un Sonsuz Zamanlar arasında dolaşan ve görevi bu zamanlarda gerçek değişiklikleri yapmak olan Andrew Harlan adındaki bir zaman teknisyeninin öyküsünü anlattığı romanı aşağıdakilerden hangisidir?

a) The End of Eternity (Sonsuzluğun Sonu)
b) The Stars Like Dust (Sonsuzluğun Tohumları)
c) Pebbles in the Sky (Zamandan Kaçış)
d) The Robots of Dawn (Şafağın Robotları)

8) Isaac Asimov Bilimkurgu dışında da eserler vermiştir. Aşağıdakilerden hangisi onun bu eserlerinden biridir?

a) Agatha Christine'ın yaşam öyküsü
b) Kuzey Amerika Tarihi c) Charles Dickens İncelemesi
d) Katolik Protestan Savaşları Tarihi

9) Asimov'un ilk önce "The Caves of Steel (Çelik Mağaralar) romanında tanıttığı ve daha sonra pek çok başka romanında da vazgeçemediği Daneel Olivaw karakteri kimdir?

a) Bir Uzaycı Robotu b) İkinci Vakfın Başkanlarından biri
c) Hiper Uzay sıçramasını ilk bulan bilgin
d) Galaksia'nın kurulması için karar vermesi gereken meclis üyesi

10) Isaac Asimov ne zaman ölmüştür?

a) 10 Mayıs 1993 b) 18 Haziran 1991
c) 11 Temmuz 1990 d) 6 Nisan 1992

11) Asimov Robotlar üzerine yazdığı ilk kısa öykülerini birleştirip bir roman haline sokmuştu. Bu romanı aşağıdakilerden hangisidir?

a) The Robots of Dawn (Şafağın Robotları)
b) Robots and Empire (Robotlar ve İmparatorluk)
c) I, Robot (Ben Robot)
d) The Naked Sun (Güneşin Tanrıları)

12) Asimov'un pek çok romanında kullandığı Hari Seldon karakteri kimdir?

a) Daneel Olivaw'ın arkadaşı olan polis müfettişi
b) Psikotarihin yaratıcısı olan bir matematikçi
c) Birinci Vakfın ilk Belediye Başkanı
d) Gaia'nın en önemli vatandaşı

13) Asimov'un bir insan vücuduna küçültülerek sokulan bir grup bilimadamının öyküsünü anlattığı ikinci romanının adı nedir?

a) Destination Brain (Hedef Beyin)
b) Half-Breeds on Venus (Melezler Venüs'te)
c) The Gods Themselves (İşte Tanrılar)
d) Nemesis (İntikam Tanrıçası)

14) Asimov'un Hugo ve Nebula ödülleri de kazanan üçlü bir birleşmenin, yumuşaklar ve sertlerden oluşan bir yaşam öyküsünü anlattığı romanı aşağıdakilerden hangisidir?

a) Foundation and Empire (Vakıf ve İmparatorluk)
b) The Currents of Space (Tanrılar ve İmparatorlar)
c) The Gods Themselves (İşte Tanrılar)
d) The Stars Like Dust (Sonsuzun Tohumları)

15) Asimov'un kendisi de bir Bilimkurgu yazarı olan kızının adı aşağıdakilerden hangisidir?

a) Christine Asimov b) Joyce Asimov
c) BethAsimov d) Janet Asimov

---

1. sayıdaki Uzay Yolu Testinin Cevap Anahtarı:
1) c 2) d 3) a 4) c 5) b 6) a 7) b 8) c 9) c 10) d
11) a 12) b 13) b 14) c 15) d

Kitap Kazanan Okurlarımız:
Mehmet ŞİMŞEK / İstanbul - **Berk TAN** / İstanbul - **İsmail YİĞİTCAN** / Ankara - **Cem AVCI** / Erzincan - **İskender YELEKÇİ** / İstanbul.

DARKWOOD SAKİNLERİ
ÇİZGİROMAN DERGİSİ

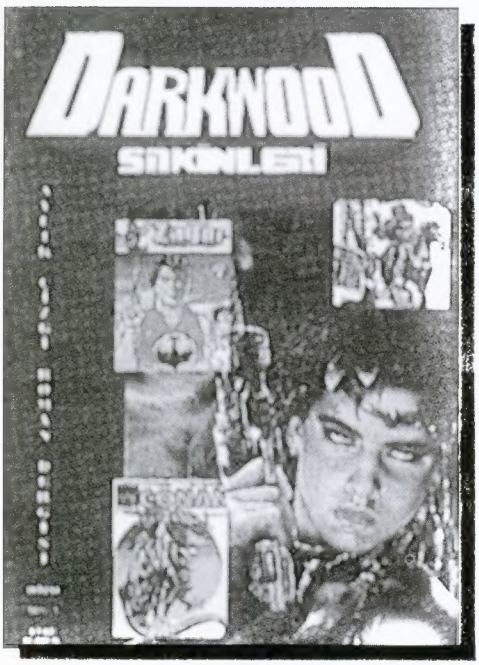

1. Sayı
250.000.-TL.

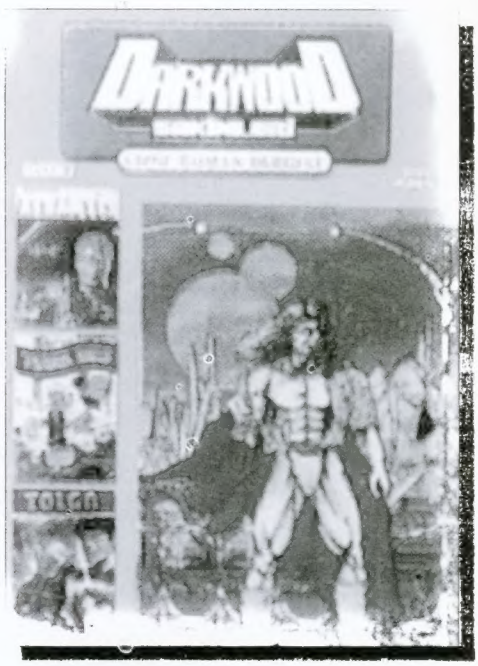

2. Sayı
150.000.-TL.

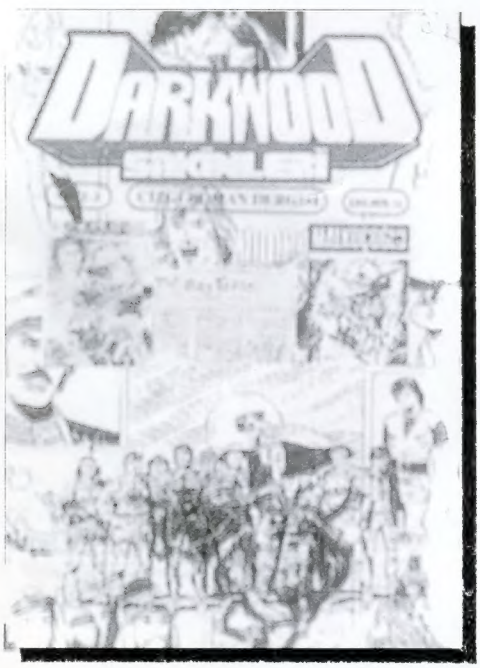

3. Sayı
150.000.-TL.

4. Sayı
100.000.-TL.

İRTİBAT ve İSTEME ADRESİ:

HAKAN ALPİN - Ahmet Vefikpaşa Cad. No.56 34280 Çapa / İSTANBUL
Tel.: 0212. 585 00 39

METİS YAYINLARI

BİLİMKURGU SERİSİ

UZAY TACİRLERİ
Frederic POHL ve
Cyril M. KORNBLUTH
Çeviren: Fatma TAŞKENT

PASLANMAZ ÇELİK SIÇAN
Harry HARRISON
Çeviren: Metin ÇETİN

BALIKÇIL GÖZÜ
Ursula K. LeGuin
Çeviren: Çiğdem Erkal İPEK

KAYBOLAN MİRAS
Robert A. HEINLEIN
Çeviren: Fatma TAŞKENT

İKİZ YILDIZ
Robert A. HEINLEIN
Çeviren: Nazlı KORKUT

ROCANNON'UN DÜNYASI
Ursula K. LeGuin
Çeviren: Tüba ÇELE

İKİ DÜNYA SAVAŞI
Poul ANDERSON
Çeviren:
Güzide GÜRBÜZ

MEVKİ UYGARLIĞI
Robert SHECKLEY
Çeviren: Belma AKSUN

... VE SONRA HİÇ KALMADI

Eric Frank RUSSELL

Çeviren:
Belma AKSUN

METİS YAYINLARI
İpek Sokak No.9 80060 Beyoğlu / İSTANBUL Tel.: 0212. 245 45 09 Fax: 0212. 245 45 19